

**T.C.
POLİS AKADEMİSİ
GÜVENLİK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜVENLİK STRATEJİLERİ VE YÖNETİMİ ANABİLİM DALI**

**MAHALLELERİN GEÇİRGENLİĞİNİN
EVDEN HIRSIZLIK SUÇUNA ETKİSİ:
DİYARBAKIR ÖRNEĞİ**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
Emin ÖZCAN**

**Danışman
Doç. Dr. İsmail Dinçer GÜNEŞ**

ANKARA – 2013

**T.C.
POLİS AKADEMİSİ
GÜVENLİK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜVENLİK STRATEJİLERİ VE YÖNETİMİ ANABİLİM DALI**

**MAHALLELERİN GEÇİRGENLİĞİNİN
EVDEN HIRSIZLIK SUÇUNA ETKİSİ:
DİYARBAKIR ÖRNEĞİ**

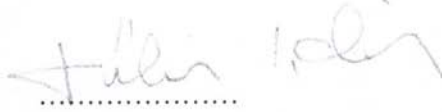
**YÜKSEK LİSANS TEZİ
Emin ÖZCAN**

**Danışman
Doç. Dr. İsmail Dinçer GÜNEŞ**

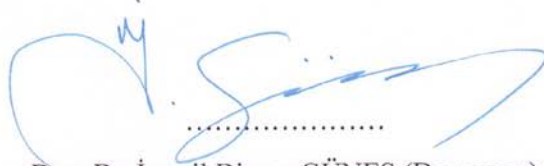
ANKARA – 2013

ONAY

Emin ÖZCAN tarafından hazırlanan “Mahallelerin Geçirgenliğinin Evden Hırsızlık Suçuna Etkisi: Diyarbakır Örneği” başlıklı bu çalışma, 30.10./2013 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda (oybirliği / oyçokluğu) ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Güvenlik Stratejileri ve Yönetimi Anabilim dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Tülin İÇLİ (Başkan)

Doç. Dr. İsmail Dinçer GÜNEŞ (Danışman)

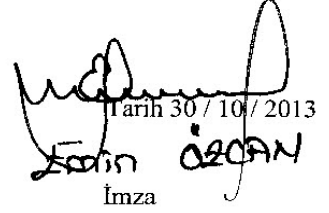
Doç. Dr. Serdar Kenan GÜL

TELİF HAKLARI BEYANNAMESİ

GÜVENLİK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlardan her seferinde yollama yaparak yararlandığımı belirtir; bunu şerefimle beyan ederim.

Enstitü veya başka herhangi bir mercii tarafından belli bir zamana bağlı kalmaksızın, tezimle ilgili bu beyana aykırı bir durumun tespit edilmesi durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

Tarih 30 / 10 / 2013
Emin ÖZCAN
İmza

ÖZET

T.C.

Polis Akademisi

Güvenlik Bilimleri Enstitüsü

Güvenlik Stratejileri ve Yönetimi Anabilim Dalı

Mahallelerin Geçirgenliğinin Evden Hırsızlık Suçuna Etkisi:

Diyarbakır Örneği

Hazırlayan: Emin ÖZCAN

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı: Doç. Dr. İsmail Dinçer GÜNEŞ

2013, 74 sayfa (Ekler Hariç)

Bir evin bir suça maruz kalmasına neden olan ya da kalmamasını sağlayan pek çok sebepten bahsedilebilir. Bu sebeplerden birisi de geçirgenliktir. Geçirgenlik, trafiğe açık yollardan mahallelere giriş yapılabilen yollar olarak kısaca tanımlanabilir. Geçirgenliği fazla olan mahallelerin geçirgen olmayanlara göre daha fazla evden hırsızlığa maruz kalıp kalmadığını ispatlamaya yönelik çalışmalar 40 yılı aşkın bir zamandır devam etmektedir. Konu ile ilgili yapılan çalışmaların pek çoğu, geçirgenliğin evden hırsızlıkları kolaylaştırıcı bir etken olduğunu göstermektedir.

Bu çalışmada mahallelerin geçirgenliğinin evden hırsızlıklara etkisi Diyarbakır şehri özelinde incelenmiştir. Veriler haritalardan, polis karakollarından ve TÜİK veritabanından derlenmiştir. Araştırma sonucunda konut sayısının evden hırsızlık sayısına pozitif bir etkisinin olduğu; ancak mahalleye giriş sayısının evden hırsızlık sayısına etkisinin olmadığı görülmüştür. Buna göre, geçirgenlik ile evden hırsızlık sayıları arasında istatistiki bir ilişki vardır; ancak bu ilişki nedensel değil sahte bir ilişkidir. Nüfus, hem geçirgenliği hem de evden hırsızlık sayısını etkilemektedir.

Anahtar Kelimeler: Geçirgenlik, Evden Hırsızlık, Şehir Planlaması, Diyarbakır

ABSTRACT

Police Academy

Institute of Security Sciences

Department of Security Strategies and Management

The Impact of Neighbourhood Permeability on Burglaries:

Diyarbakir Case

Emin ÖZCAN

Master's Thesis

Assoc. Prof. Dr. İsmail Dinçer GÜNEŞ

2013, 74 pages (Excluding Apendicies)

A lot of factors may affect the vulnerability of a house. In terms of burglary, permeability is one of them. The scholars have studied since 40 years if houses in permeable neighborhoods were more burglarized then in nonpermeable neighborhoods or not. Most of the studies concluded that permeability is a mediating factor for burglary.

In this study, the impact of permeability on burglary was done in the context of the city of Diyarbakir. The data were gathered from the maps, police stations and Turkish Statistical Institute's databasis. It was found that the number of houses affected the number of burglaries significantly, but permeability have no effect on burglaries in Diyarbakir. In other words, there is a correlation between permeability and the number of burglaries but this relation is not causal; it is spurious. The number of population affect both permeability and the number of burglaries.

Key Words: Permeability, Burglary, City Planning, Diyarbakir

**MAHALLELERİN GEÇİRGENLİĞİNİN
EVDEN HIRSIZLIK SUÇUNA ETKİSİ:
DİYARBAKIR ÖRNEĞİ**

İÇİNDEKİLER

ÖZET	IV
ABSTRACT.....	V
KISALTMALAR LİSTESİ	IX
TABLolar LİSTESİ	IX
ŞEKİLLER LİSTESİ	X
EKLER LİSTESİ	XI
GİRİŞ.....	1

**BİRİNCİ BÖLÜM
EVDEN HIRSIZLIK**

1.1. EVDEN HIRSIZLIK KAVRAMI.....	6
1.2 EVDEN HIRSIZLIKLARA NEDEN OLAN FAKTÖRLER	7
1.3 EVDEN HIRSIZLIKLA MÜCADELE	13

**İKİNCİ BÖLÜM
MAHALLELERİN GEÇİRGENLİĞİ**

2.1. GEÇİRGENLİK NEDİR?	23
2.2. MAHALLELERİN GEÇİRGENLİĞİ NEDİR?	23
2.3. MAHALLELERİN GEÇİRGENLİĞİNİN EVDEN HIRSIZLIK SUÇUNA ETKİSİ İLE İLGİLİ YAPILAN ÇALIŞMALAR.....	33
2.4. TEORİK ÇERÇEVE: ÇEVRESEL KRİMİNOLOJİ.....	39

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

METODOLOJİ

3.1. DİYARBAKIR MAHALLELERİNİN GİRİŞ SAYILARININ HESAPLANMASI	43
3.2. DEĞİŞKENLERİN TANIMLANMASI	45
3.3. VERİLERİN ANALİZİ	47

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1. TARTIŞMA	55
4.2. SONUÇ	57
4.3. ÖNERİLER	58
4.3.1. Evden Hırsızlıklara Karşı Alınabilecek Kişisel Önlemler	58
4.3.2. Evden Hırsızlığı Önleme İle İlgili Kamu Yöneticilerine Öneriler	60
KAYNAKÇA	62
EKLER	75

KISALTMALAR LİSTESİ

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri'nde
COMSTAT	: Computer Statistics
CNU	: CNU (Congress for the New Urbanism)
DFT	: Department for Transport (Londra)
F	: Frekans
LUTRAQ	: Land Use, Transportation, and Air Quality (Portland)
NRMA	: The National Roads and Motorists' Association (Avustralya)
PKK	: Partiya Karkeren Kurdistan
R	: Coefficient of Determination (Belirleme Katsayısı)
Sig.	: Significance (Anlamlılık)
SPSS	: Statistical Package for Social Sciences
Std.	: Standart
TCK	: Türk Ceza Kanunu
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
vd.	: ve diğerleri
VIF	: Variance Inflation Factor (Varyans Büyütme Faktörü)

TABLULAR LİSTESİ

	Sayfa
Tablo 2.1: Evden Hırsızlık Yapanların Hedeflerini Seçme Kriterleri.....	35
Tablo 2.2: Mahallelerin Geçirgenliğinin Evden Hırsızlık Suçuna Etkisi Konusunda Yapılan Çalışmalar	38 - 39
Tablo 3.1: Diyarbakır'ın Merkez İlçelerindeki Mahallelerin Giriş Sayıları	44
Tablo 3.2: Değişkenlerin Sınıflandırılması	45
Tablo 3.3: Diyarbakır'ın Merkez İlçelerindeki Mahallelerin Giriş Sayıları, Konut Sayısı, Nüfus ve 2011 Yılına Ait Evden Hırsızlık Sayıları.....	46
Tablo 3.4: Değişkenlere Ait Betimsel İstatistikler	47
Tablo 3.5: Değişkenler Arasındaki Parametrik Korelasyon Ölçümleri	50
Tablo 3.6: Değişkenler Arasındaki Parametrik Olmayan Korelasyon Ölçümleri	50
Tablo 3.7: Regresyon Modellerinin Özetleri	51
Tablo 3.8: Regresyon Modellerine İlişkin Katsayılar	52
Tablo 3.9: Log Değerleri Alındıktan Sonra Regresyon Modellerinin Özetleri	53
Tablo 3.10: Log Değerleri Alındıktan Sonra Regresyon Modellerinin Katsayıları.....	53

ŞEKİLLER LİSTESİ

	Sayfa
Şekil 1.1: Mustafa Dönmez'e Göre Evden Hırsızlık Suçunu Etkileyen Faktörler	8
Şekil 2.1: Yaya ve Bisiklet için Ayrılmış Yolların Olduğu Geçirgen Mahalleler	24
Şekil 2.2: Yolları Birbirine Bağlı (Geçirgen) Bir Mahallenin Görünümü.....	25
Şekil 2.3: Yolları Birbirine Bağlı Olmayan (Geçirgen Olmayan) Bir Mahallenin Görünümü.....	26
Şekil 2.4: Mesafesinin Kısalmasının İnsanların Yürüme İsteğini Artırdığını Gösterir Harita	26
Şekil 2.5: Avrupa'da Yaşanabilir Mahalleler	28
Şekil 2.6: Avustralya'da Yaşanabilir Mahalleler, Melbourne, Avustralya	29
Şekil 2.7: Güvenli ve Geçirgen Olmayan Mahalleler.....	31
Şekil 2.8: Avrupa'da Toplu Taşıma ve Bisiklet Yolları Ayrı Caddeler	32
Şekil 3.1: Diyarbakır Şehrinin Google Earth'ten Görünümü	43
Şekil 3.2: Diyarbakır İlindeki Mahallelere Giriş Sayıları, 2009.....	47
Şekil 3.3: Diyarbakır İlindeki Konut Sayıları, 2009.....	48
Şekil 3.4: Diyarbakır İlindeki Mahallelerdeki Toplam Nüfus, 2009.....	48
Şekil 3.5: Diyarbakır İlindeki Evden Hırsızlık Sayıları, 2011	49

EKLER LİSTESİ

EK.1. Diyarbakır İlinin Merkez İlçelerindeki Mahallelerin Giriş Noktaları.....75

GİRİŞ

“Çankırı'da tuğla fabrikasında çalışan işçileri taşıyan minibüsün bir otomobille kafa kafaya çarpıştığı kazada 10 kişi öldü” (NTVMSNBC, 2012).

“Şırnak yakınlarında bulunan Cudi Dağı'nda güvenlik güçleriyle çatışmaya giren 5 PKK'lı öldürüldü” (Hurriyet, 2012).

“İstanbul Narkotik Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü ekipleri, Büyükkçekmece'de durdurulan bir minibüste yapılan aramada Avrupa'ya götürüldüğü belirtilen battaniye içine saklanmış 354 kilo 800 gram eroin ele geçirdi” (Kılınç, 2012).

Medyada suç söz konusu olduğunda haberler genellikle yukarıdaki gibi çıkar. Evden hırsızlık suçu yaygın olduğundan artık medyanın ilgisini çekmez. Aslında suçların yaygınlığı ile medyada yer alması arasında ters bir ilişki vardır; bir suç ne kadar yaygınsa o kadar haber değeri azdır. Tersine, nadir olaylar medyada daha çok yer alır. Özellikle şiddet içeren suçlarla karşılaştırıldığında evden hırsızlık suçu insanlara nispeten önemsiz gözükmektedir. Bununla birlikte, suçun yaygınlığının gerek mağdurlara gerekse ülke ekonomisine zararı göz önüne alındığında dikkate alınması gereken bir sorun olduğu kolaylıkla anlaşılır. Batı dünyasında özellikle ekonomik gelişmenin gözle görülür bir şekilde arttığı, kolayca çalınabilen eşyaların yaygınlaştığı ve insanların evden uzakta çalıştığı ve sosyal hayata uzak mekânlarda katıldığı yıllar olan 1960 ve 70'li yıllarda suçlarda ciddi bir artış görülmüştür (Cohen ve Felson, 1979). Amerika Birleşik Devletleri'nde 1960'lı yıllarda ciddi bir artış görüp 1980'li yıllarda zirve yapan ve bu yıllardan sonra istikrarlı hale gelen evden hırsızlık suçu, bu dönemde ülke gündemini en çok meşgul eden suçlardan birisi olmuştur (Shover, 1991).

Amerika Birleşik Devletleri'nde 2003-2007 yılları arasında yıllık ortalama 3,7 milyon evden hırsızlık vakası gerçekleşmiştir ve bu suçun mağdurları toplamda 4,6 milyar dolar, kişi başına ise ortalama 2096 dolar zarara uğramışlardır. İngiltere ve Galler'de 2009 yılında işlenen suçların %12'si evden hırsızlık idi. Avustralya'da halkın 6.8'inin ya evden hırsızlık suçuna maruz kaldığı veya bu suçun teşebbüs aşamasında kaldığı belirlenmiştir (Australian Bureau of Statistics, 1994:1).

Türkiye’de resmi verilere göre 2006 yılında işlenen 351,949 hırsızlık suçunun %24.4’ü (85,964) evden hırsızlık idi (Dönmez, 2011:2-4). Üstelik evden hırsızlık suçunun neden olduğu kayıplar, sadece mağdura değil topluma da bir şekilde yansımaktadır. Bir yerde evden hırsızlık suçunun artması durumunda sigorta ücretleri (hırsızlığa karşı sigorta) artmaktadır. Yine o mahallede birliktelik duygusu zayıflamakta ve mahalleden göçlere kadar varan sonuçlar ortaya çıkabilmektedir. İnsanlar zamanla evlerinin çevresini çitle veya diğer materyallerle çevirmekte ve mahalleden kopmaktadır. Veya zengin kesim, kişisel güvenliklerini arttırarak bir tür toplumsal ayrışma yaşamaktadır (Taylor, 1995).

Evden hırsızlık suçunun boyutları, her suçun istatistiklere yansımadağı gerçeğı düşünöldüğünde çok daha vahim noktalara ulaşmaktadır. Amerikan Adalet Bakanlığı (2010) verilerine göre evden hırsızlık vakalarının %55.5’i güvenlik kuvvetlerine bildirilmemektedir. İnsanların mağduriyetleri konusunda güvenlik güçlerine haber vermemelerinin temel nedenleri; polise bildirecek kadar önemli kayıplarının olmayışı, polisin yeterli delil bulamayacağından yardımcı olamayacağını düşünmeleri veya olayın polise geç intikal etmesi nedeniyle faillerin ve çalınan eşyanın bulunamayacağı inancı sayılmaktadır. İngiltere ve Galler’de insanların ekonomik kayıpları nispeten çok olduğunda polise bildirme oranları da buna paralel olarak yüksek olmaktadır (Flatley vd. 2010:39). 1990’lı yıllarda Büyük Britanya’da çalınan malların sadece %7’sinin bulunması, mağdurların polise başvurmakta neden çekingen davrandıklarını bir derece açıklamaktadır (Coupe ve Griffiths, 1996).

Evden hırsızlık suçunun sebep olduğü maddi kayıplar bir yana, bu suçta maruz kalanların olayın etkisinden 12 aya kadar kurtulamadıkları da saptanmıştır. Mağdurlar kişisel alanlarının ihlal edildiğini ve duygusal değerlerinin çignendiğini düşünmektedirler. Mağdurların içine düştükleri psikolojik rahatsızlıkların genel belirtileri uykusuzluk, depresyon ve güvensizlik hissidir (Nicolson, 1994). Kadınların erkeklere göre ruhsal açıdan daha fazla ve daha uzun süre etkisinden kurtulamadıkları da bir gerçektir (Coupe ve Griffiths, 1996).

Evden hırsızlık, pek çok bileşeni bünyesinde barındıran karmaşık bir suçtur. Bir evin bu suçta maruz kalıp kalmamasını etkileyen pek çok sebepten bahsedilebilir. Bu sebeplerden birisi de geçirgenliktir. Armitage (2004:13), bir evin mülkiyet

suçlarına maruz kalma olasılığından bahsederken, özellikle dört özelliğın önemli olduğundan bahsetmektedir. Bunlardan ilki evin bakımındır. Bir ev harabe veya sahipsiz görüntüsü verdiğinde evden hırsızlık yapanlara bir işaret vermiş olur. Eğer evde birileri yaşamış olsaydı, muhtemelen evin düzenli bakımı yapılırdı. Geçirgenlik ikinci önemli özelliktir. Bir evin hemen yakınında bulunan ve çarşılara, mağazalara ve diğerkalabalık çeken mekânlara yürüme mesafesinde insanları ulaştıran yollara yakın olması evin suça maruz kalma ihtimalini etkiler. Bir diğerkonum giriftir. Bir evin ön ve arka girişlerinin açık olması veya kapalı olması arasında ciddi farklılıklar vardır. Son özellik ise bir evin potansiyel suçluların günlük olağan işlerini hallettikleri yerlere yakın olması (oyun salonları, alışveriş merkezleri, kafeler gibi) veya daha da kötüsü güzergâhında olmasıdır.

Geçirgenlik, suçun çevresel tasarım yoluyla azaltılması söz konusu olduğunda en ihtilafly konulardan birisidir. Sonuçlarının ihtilafly olması dolayısıyla sadece suçu önlemek amacıyla yapılan düzenlemeler, kimi zaman uygulamak durumunda olan kolluk kuvvetlerini kızdırmaktadır. Yani şehir planlamacıları, suçları azaltmada etkisinin olup olmadığı kesin olmayan bir konuyu (geçirgenlik konusunu) göz önünde bulundurma gayretiyle şehir planlarında değişiklik yapma konusunda isteksizdirler (Town, 2005). Nitekim konu ile ilgili yapılan çalışmaların pek çoğuy, geçirgenliğın evden hırsızlığı kolaylaştırıcı bir etken olduğunu göstermektedir (Cozens vd., 2007:146; Mathews, 1992; White, 1987; Greenberg ve Rohe, 1984; Brooke, 2004: 33; Yang, 2006; Armitage, 2007).

Diğerk taraftan insanlar, kendilerini güvende hissetmedikleri yerlerde yürümek istemeyeceklerdir. Bu durumda mahalleleri suçtan korumak amacıyla oraları tenhalaştırmak belki de yaşanmaz alanlar oluşmasına yol açacaktır (Town, 2005). Bu bir tür dilemmaya yol açmaktadır. Yani sadece evden hırsızlık suçlarını azaltmak için sokakların giriş-çıkışlarını kapatmak, o sokakları ıssızlaştıracak ve bir sitede yaşayan insanlar ıssız yerlerde kendilerini güvensiz hissedeceklerinden kendi sitelerinin caddelerinde bile yürümek istemeyecektir.

Çalışmanın Önemi: Bu çalışmada mahallelerin geçirgenliğının evden hırsızlığa etkisi Diyarbakır şehri özelinde incelenecektir. Sonuçta geçirgenliğın evden hırsızlıkları tetikleyen bir unsur olduğu tespit edilirse, şehir planlamacıları için

işlerini yaparken göz önünde bulundurmaları gereken bir unsur olması yönüyle çalışma önemli hale gelmektedir. Bilinen literatür çalışmaları arasında bu konuda Türkiye’de yapılan akademik bir çalışma yoktur. Bu yönüyle de bu çalışma, ileride bu konuda yapılacak çalışmalara kaynak olabilir.

Çalışmanın Amacı: Uluslararası literatürde, özellikle çevresel kriminoloji alanında yapılan araştırmalarda önemi ortaya konulmuş olan mahallelerin geçirgenliği kavramının Türkiye özelinde bir etkisinin olup olmadığını ortaya koymaktır. Bu amaca yönelik olarak da Diyarbakır ili ele alınmış ve bu doğrultuda analizler yapılmıştır. Bu araştırmayı kurgularken varılmak istenen nihai amaç ise kamu düzeni ve güvenliği için emniyet tedbiri alınırken ve şehir planlamacıları işlerini yaparken bu kavramı ve bununla beraber gelen tehditlere ilişkin bir farkındalık yaratmaktır.

Çalışmanın Yöntemi: İkincil veri analizi yönteminin kullanıldığı bu araştırmada veriler değişik kaynaklardan toplanmıştır. Araştırma esnasında hem sayısal hem de grafik verilere ihtiyaç duyulmuştur. Grafik verilerin elde edilmesi için Google Earth ve Polis Karakollarındaki Bölge haritaları kullanılmıştır. Bu şekilde mahallelerin giriş-çıkış noktalarını tespit etme imkanımız olmuştur.

Sayısal veriler için de farklı kaynaklardan istifade edilmiştir. Evden hırsızlık suçuna ait temel veri kaynağımızı 2011 yılına ait olan Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü Asayiş Şube Verileri teşkil etmiştir. Bu verilerin kullanımına dair alınan resmi izin yazı da ekte sunulmuştur. Araştırmamızın bir diğer sayısal veri kaynağını da Türkiye İstatistik Kumunu (TÜİK) veri tabanıdır. Buradan da 2009 yılına ait Diyarbakır ili nüfus ve konut sayıları tedarik edilmiştir. Verilerin analizi ise SPSS 15 yardımıyla yapılmıştır.

Araştırma Sorusu ve Hipotez: Araştırmamızı güden temel soru çevresel faktörler ile suç arasındaki ilişkinin nedensel ilişkiye sahip olup olmadığını açıklamaya çalışmaktır. Çevresel kriminoloji tarafından dile getirilen bu kaygının ve iddianın ampirik çalışmalarla test edilmesi son derece önemlidir. Bu çalışmada da benzer bir ampirik yaklaşım uygulanmıştır. Bu çalışmada test edilen hipotezi ise şu şekilde ifade etmek mümkündür: Diyarbakır’ın Mahallelerinden geçirgen olanların daha az geçirgen olanlara oranla daha fazla evden hırsızlık suçuna maruz

kalmaktadır. Bir diğere deyişle; mahallelerin geçirgenliği arttıkça evden hırsızlık suçu da artmaktadır. Görüldüğü üzere tek yönlü Şekilde oluşturulmuş olan hipotezimiz, mahallelerin geçirgenliği ile evden hırsızlık suçunun görülmesi sıklığı arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu varsayılmıştır.

Operasyonel olarak bakmak gerekirse de, mahallelerin geçirgenliğini ölçmek üzere her mahalleye ait giriş-çıkış sayıları analize tabi tutulmuştur. Ayrıca evden hırsızlık suçunun operasyonel tanımı için de evden hırsızlık suçu sayıları ele alınmıştır. Bu verilere ilave olarak da araştırmamızda kontrol değişkneleri olarak yer alan nüfus ve yerleşim sıklığına ilişkin veriler de TÜİK'ten alınan nüfus sayıları ve konut sayıları olarak operasyonel hale getirilmiştir.

Tezin Planı: 4 ana bölüm üzerine inşa edilmiş olan bu tezin Birinci Bölümünde, Evden Hırsızlık kavramı üzerinde durulmuştur. Öncelikle kavrama ilişkin tanımlar verilmiş ve devamında ise evden hırsızlık suçunu etkileyen faktörler izah edildikten sonra evden hırsızlık suçuyla mücadele yolları üzerinde durulmuştur.

Tezin İkinci Bölümü ise Mahallelerin Geçirgenliği kavramı üzerine kurgulanmıştır. Gerekli tanımlar verildikten sonra mahallelerin geçirgenliğinin evden hırsızlık suçlarına etkisi konusunda yapılan çalışmalar hakkında detaylı bilgi verilmiştir. Bu bölümde ayrıca çevresel kriminoloji perspektifinden konu ele alınmış ve teorik bir bakış açısından çalışma açıklanmıştır.

Araştırmanın yntemininin ve analizlerinin sunulduğu Dördüncü Bölümü ise konuya ilişkin tartışma ve değerlendirmelerin bulunduğu Beşinci Bölüm takip etmektedir. Burada ayrıca evden hırsızlıklara karşı alınabilecek kişisel önlemlere ilişkin tespitler ile evden hırsızlığı nleme ile ilgili kamu yöneticilerine yönelik yapılan öneriler sıralanmış ve tez bitirilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

EVDEN HIRSIZLIK

1.1. EVDEN HIRSIZLIK KAVRAMI

Evden hırsızlık (*burglary*), en kabul gören tanımıyla, İngiliz Örf ve Adet Hukuku'nda şu şekilde tarif edilmiştir: “*Suç tamamlanmış olsun veya olmasın, bir suç işlemek kastıyla gece vakti birisinin evini açarak girmek*” (LaFave ve Scott, 1986:464). Burada ‘birisinin evini açmak’ deyimini, kırarak girmek anlamına geldiği gibi kandırarak girmeyi de kapsar. ‘Girmek’ tabirinden kasıt ise fiziksel olarak girmek olduğu kadar, evde bir suç işlemeye yaracak bir aleti sokmak anlamına da gelebilir. Ev ise sadece daimi bir ikametgâhı değil, geçici barınakları da (mesela karavan) kapsar. Gece ise, havanın kararmasından yarım saat sonrasını ve hava aydınlanmadan yarım saat öncesini kapsayan bir zaman dilimidir.

Amerika Birleşik Devletleri’nde (ABD) 1968 yılında çıkartılan Hırsızlık Kanunu’nun 9. maddesine göre: “(1) a. *eğer bir kişi aşağıda bahsedilen suçlardan birisini işlemek kastıyla bir binaya veya binanın bir eklentisine girerse; veya b. girdiği zaman bir şey çalarsa veya çalmaya teşebbüs ederse veya birisine zarar verirse veya vermeye çalışırsa evden hırsızlık ile suçlanır*” (Amerikan Ceza Hukuku, 1968). İskoç hukukunda evden hırsızlık özel olarak belirtilmiş bir suç değildir. Onun yerine binanın güvenliğini ihlal etme anlamına gelen mekâna tecavüz suçu evden hırsızlıkları da kapsamaktadır (National Archives of Scotland, 2010). İsveç hukukunda da evden hırsızlık diye ayrı bir suç tanımlanmamıştır. Onun yerine bu suçla ilgili iki kanun maddesinden birisi uygulanmaktadır. Eğer birisi bir binaya zorla girmişse, binanın durumu göz önüne alınarak kişi kanunsuz olarak bir eve girmekten veya mesken masuniyetini ihlalden ceza alacaktır. Mesken masuniyetini ihlal kuralı, kişilerin kanunsuz yollarla binaya girdiklerinde veya yaşam alanlarına girip orada kaldıklarında uygulanır. Bu durumda kayıp fazla değilse para cezası verilir. Eğer can tehlikesi varsa iki yıla kadar hapisle cezalandırılabilir (Swedish Penal Code, 1962).

Türk Ceza Kanunu'nda direk olarak evden hırsızlıkla ilgili bir kanun maddesi yoktur. Hırsızlık suçu veya bu suçu işleyen kişinin alacağı ceza, Türk Ceza Kanunu'nun 10. bölümünde yer alan 'Malvarlığına Karşı Suçlar' başlığı altında şu şekilde tanımlanır: "(1) Zilyedinin rızası olmadan başkasına ait taşınır bir malı, kendisine veya başkasına bir yarar sağlamak maksadıyla bulunduğu yerden alan kimseye bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir" (Türk Ceza Kanunu, Madde 141). Burada hırsızlığın unsurları olarak mal sahibinin rızası, malın taşınır olması, yarar sağlama maksadı ve alma eylemi sayılmaktadır. Aynı kanunda ayrıca suçun gece işlenmesi halinde arttırılabileceği, çalınan miktarın az olması durumunda veya acil bir ihtiyacı karşılama için işlenmesi halinde ise azaltılabileceği hatta ceza verilmeyebileceği hükmü yer almaktadır (Türk Ceza Kanunu Madde 143,145, 147). Türk Ceza Kanunu'nda evden hırsızlık konusu ile ilgili olarak anılan bir diğer maddeye göre bazı evden hırsızlık vakaları 'hakkı olmayan yere tecavüz' suçunun kapsamına da girebilmektedir. Buna göre TCK'da:

Bir hakka dayanmaksızın kamuya veya özel kişilere ait taşınmaz mal veya eklentilerini malikmiş gibi tamamen veya kısmen işgal eden veya sınırlarını değiştiren veya bozan veya hak sahibinin bunlardan kısmen de olsa yararlanmasına engel olan kimseye, altı aydan üç yıla kadar hapis ve bin güne kadar adli para cezası verilir.

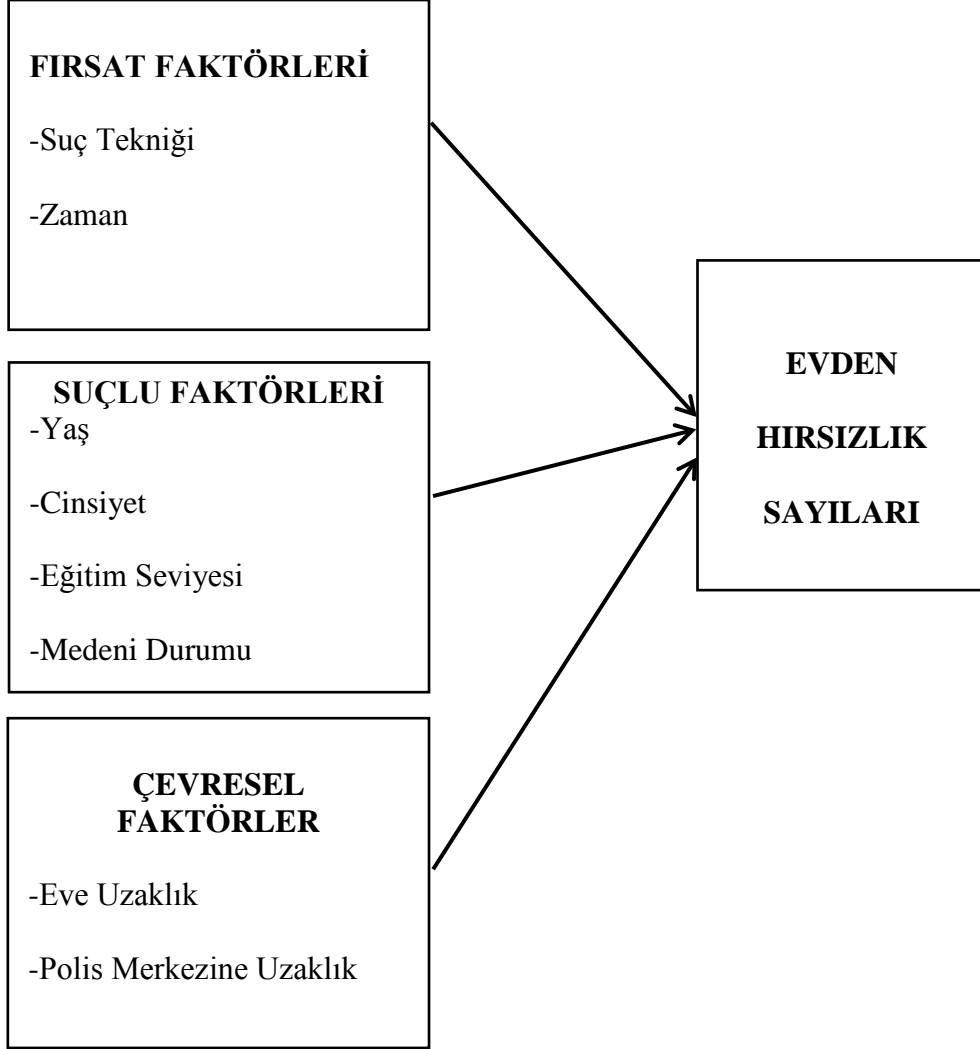
hükmü yer almaktadır (TCK Madde 154).

1.2 EVDEN HIRSIZLIKLARA NEDEN OLAN FAKTÖRLER

Tıp biliminde hastalığa neden olan üç genel faktör vardır ve bunlardan herhangi birisi nedeniyle insan hastalığa yakalanabilir; fırsatlar, vasıtalar ve çevre faktörleri (Schneider, 2011:11). Dönmez (2011), suçu hastalığa benzetmekte ve hastalığa sebep olan faktörlerin evden hırsızlık suçuna da aynı şekilde sebep olacağını iddia etmektedir. Dönmez, fırsat faktörü değişkenleri olarak hırsızların eve girmek için uyguladıkları tekniği ve suçun işlenme zamanını kullanmıştır. Vasıta faktörleri yerine faili alan Dönmez, suçun failleri ile ilgili olarak da yaş, cinsiyet, medeni durum ve eğitim seviyesi gibi demografik değişkenleri kullanmıştır. Çevresel faktör olarak soygun yapılan evin hırsızın kendi evine uzaklığı ve en yakın polis merkezine uzaklığı kullanmıştır. Bu bağımsız sekiz değişkenin evden hırsızlığa ve evden

hırsızlıkların tekrar oranına etkisi, Hiyerarşik Çoklu Regresyon ve Lojistik Regresyon teknikleri kullanılarak ölçülmüştür.

Şekil 1.1: Mustafa Dönmez'e Göre Evden Hırsızlık Suçunu Etkileyen Faktörler

Kaynak: Dönmez, 2011

Sonuçta, evden hırsızlık yapanların çoğunlukla 18-27 yaş aralığında bekar erkekler ve genel olarak orta öğretim mezunu oldukları ortaya çıktı. Evden hırsızlık yapanlar eve girmek için camdan veya kapıdan girme, kapının anahtarını açma ve pencereyi zorlama gibi nispeten kolay olan yöntemleri tercih ediyorlardı. Suçlar genellikle, ABD ve Avrupa ülkelerinin aksine, gece vakitlerinde işleniyordu. Olayın faillerinin evleri ile hırsızlık yaptıkları ev arası ortalama 2000 metreden fazla idi ve bu durum hırsızlığa maruz kalan ev ile en yakın polis merkezi için de aynı idi.

Hırsızlar genel olarak 3 yıl içinde, birden fazla evden hırsızlık yapmıyorlardı (veya yakalanmıyorlardı) (Dönmez, 2011: 17-55).

Weisel (2002), evden hırsızlık yapanların hedef seçerken yedi temel faktörü göz önünde bulundurduklarını iddia etmiştir: hedefi daha önceden tanıyor olmak, seçilen hedefin yerinin uygunluğu, evde birisinin olup olmaması, hedefin görülebilirliği ve girilebilirliği güvenlik önlemleri ve iş sonunda elde edilecek potansiyel ödüdür. Weisel'e göre, her ne kadar profesyonel suçlular araçları sayesinde daha uzaklara gitseler de, suçlular genellikle evlerine yakın olan yerlerde suç işleme eğilimindedirler. Yine aynı şekilde eğer bir işleri varsa, evleri ve işyerleri arasındaki alanda yer alan evleri de seçerler. Bu yüzden, uyuşturucu kullananların ve diğer potansiyel suç işleyenlerin buldukları yerlere yakın olanlar, trafiği yoğun olan yerlerde oturanlar, daha önce evden hırsızlığa maruz kalanlar veya maruz kalan evlere yakın olan evler, gündüzleri veya geceleri içerisinde ikamet eden olmayan evler, devamlı kiracıların girip çıktığı evler, köpek veya diğer koruma önlemi olmayan evler diğerlerine göre evden hırsızlığa daha çok maruz kalırlar.

Evlerinin önünde gözetlemeyi engelleyecek ağaç bulunan evler, yoldan ve uğrak yerlerden uzakta yapılmış olanlar, ışıklandırması az olanlar, köşe başlarında inşa edilen evler, görünebilirliği azalttığı için diğerlerine göre daha fazla risk taşımaktadır. Girilebilirlik, hem evlerin girilebilir olması hem de sokakların girilebilir olması olarak iki ana başlık altında ele alan Weisel'e göre evlerin kapısı ve penceresinde kilit olmayan evler ile yakınlarında geçit olan evler diğerlerine göre daha fazla soyulma riski taşırlar. Evden hırsızlık yapanlar, geçit gibi gizlenmesi kolay yerlerde hiç kimseye yakalanmadan uzun süre uygun zamanı bekleme şansına sahiptirler (alarm vb.). Güvenlik tedbiri olmayan, kolayca içeri girilebilen evler ile içinde yükte hafif pahada ağır eşya veya nakit para bulduran evler, diğerlerine göre daha fazla soyulma riskiyle karşı karşıyadır (Weisel, 2002).

Evden hırsızlıkları etkileyen faktörlerin başında çevresel faktörler gelmektedir. Çevresel faktörler olarak genelleme yapılan faktörler, evin bulunduğu coğrafi alandır. Bazı mahalleleri evden hırsızlık yapanlar için diğerlerinden daha cazip kılan bazı özellikler vardır (Wright ve Decker, 1994: 32). Konu üzerinde çalışan kriminologlar genel olarak iki özelliğe odaklanır: mahallenin özellikleri ve

bitişik mahallenin özellikleri (Elffers, 2003). Suça karışan insanlar genellikle sosyoekonomik açıdan dezavantajlı mahallelerde oturduklarından, bu yerlerde oturanların suça maruz kalma ihtimali daha da yüksek olmaktadır (Mawby, 2001). Bir örnek olarak, Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan bir çalışmada adli sicil kaydı olan insanların genellikle evden hırsızlık açısından yüksek risk taşıyan bölgelerde yaşadıkları tespit edilmiştir (Reiss ve Farrington, 1991). Genellikle gençlerin uğrak mekânları olan spor salonları, gece kulüpleri ve eğlence merkezleri gibi kamuya açık alanların yakınında bulunan evlerin evden hırsızlığa maruz kalma ihtimalinin yüksek olduğu tespit edilmiştir (Tilley vd., 1999). Aynı şekilde toplu taşıma araçlarının güzergâhlarında yer alan evler için de bu ihtimal yüksektir (Moreto, 2010).

Suç işleyenlerin ve özellikle hırsızların ikamet ettikleri evlerden çok da uzak olmayan hedefleri seçtikleri bilinen bir gerçektir. Bu seçimi yapmalarındaki temel mantık, suç işlemek için dışarıda kaldıkları süreyi azaltmak, tanımadıkları yerlerde iş yapmanın ve dolayısıyla kaçmanın zorluğu ve yabancı bir mahallede kolayca fark edilme korkusudur (Bratingham ve Bratingham, 1981:47). Polis merkezlerine uzak olan evlerin daha çok, yakın olanların daha az evden hırsızlık suçuna maruz kaldıkları tespit edilmiştir (Zhang, Messner ve Liu, 2007).

Evden hırsızlık söz konusu olduğunda zaman faktörü ön plana çıkar. Amerika Birleşik Devletleri'nde gerçekleştirilen bir çalışma, evden hırsızlık suçlarının %75'inin zaman açısından fırsat doğuran dilimlerde yapıldığını ortaya koymuştur. Evden hırsızlık suçunun Amerika Birleşik Devletleri'nde Ağustos ayında en fazla, Şubat ayında ise en az seviyede olduğu söylenebilir. Dönemsel suç oranlarını etkileyen zaman faktörünü; hava durumu, evlerde oturan birilerinin olup olmaması ve günün uzunluğu gibi faktörlerin etkilediği de göz önünde bulundurulmalıdır (Weisel, 2002). Gün içinde sabah saatleri, ev hırsızları için en uygun fırsatların doğduğu zaman dilimidir. Bu saatlerde hane halkı ya işe gidiyor ya çocuklarını okula bırakıyorlar ya da alışverişe çıkmışlardır. Oysa gündüz vakti evler genellikle daha güvenli olurlar (Cromwell, Olson ve Avary, 1991: 41). ABD'de ev hırsızlıklarının %60'ı gündüz vaktinde olur. Amerikan Halkı'nın çoğunluğu bir işte çalıştığı için gündüz vakti evde kalan kimse pek fazla olmaz (Federal Bureau of Investigation, 2000: 11). Suçların oluşum saatleri ise genellikle sabah 10-11 arası ve

öğleden sonra 1-3 arasındadır (Cromwell, Olson ve Avary, 1999: 31). Büyük Britanya'da ise evden hırsızlık suçlarının %56'sı karanlık çökünce meydana gelir (Budd, 1999:73).

Evden hırsızlık ile ilgili önemli bir faktör de çalınan eşyalardır. Bir evde çalınacak değerli eşyaların olması, o evin suça maruz kalma riskini arttıracaktır. Aynı şekilde çalınacak eşyaların taşınabilir olması da çok önemlidir. Bir televizyon veya buzdolabı çalan bir hırsızın bu malları götürmek için bir araca ihtiyacı olacağı ve dolayısıyla yakalanma riskinin artacağı beklenirken, para ve mücevher çalan bir hırsızın bu tür bir ulaşım aracına ihtiyacı olmayacağı açıktır. Bu yüzden evden hırsızlık yapanlar genellikle taşınması ve satması kolay olan silah, dizüstü bilgisayar ve mücevher gibi malları çalarlar (Bridgeman ve Taylor-Brown, 1996:27). Avustralya'da en sıklıkla çalınan eşyalar: mücevher, nakit para, video, cihazlar, CD, kasetler, kol saati ve televizyonlardır (NRMA, 1996). Bunların yanında evden hırsızlık, Avustralya'da yasadışı silah elde etmenin en yaygın yollarından birisidir (Corkery, 1994).

Çalınan eşyalar mümkün olan en kısa zamanda elden çıkarılmaya çalışılır, bu sayede evden hırsızlık yapanlar için risk faktörü azalır. Büyük Britanya'da yapılan bir çalışma sonucuna göre evden hırsızlık yapanlar çalıntı malları genellikle olay sonrasında takip eden 24 saat içinde satarlar. Bu çalıntı malların alıcıları genel olarak taksi şoförleri (çalıntı teyp gibi malları alırlar), tefeciler ve küçük yerel işletmelerdir (Sutton, Schneider ve Hetherington, 2001:44).

Evden hırsızlık suçunu işleyenlerin profiline bakıldığında iki önemli özellik göze çarpar; soyguncular genellikle genç ve erkektir (Federal Bureau of Investigation, 2000:11). Batı ülkelerinde yapılan çalışmalarda evden hırsızlık yapanların %80'inin erkek ve 15-25 yaşları arasında oldukları göze çarpmaktadır (Prenzler ve Townsley, 1998). Avustralya'da en yaygın olarak 16 yaşında bu suç işlenmektedir ve evden hırsızlık yapanların ortalama yaşı 19.5'tur. Hırsızların yarısından fazlası 18 yaşının altındadır (Ratcliffe, 2001:16). ABD'de ise evden hırsızlık yapanların %63'ü 25 yaşının altındadır.

Cinsiyet ile ilgili olarak, ABD'de 1999 yılında bu suçu işleyenlerin %87'si erkektir (Federal Bureau of Investigation, 2000:11). Avustralya'da ise evden hırsızlık

yapmış insanların %78.6'sı erkek, geri kalanı kadındır. Resmi istatistiklerin yanı sıra insanların kendi raporlamalarına bakılırsa, kadınların oranı %20 civarındadır (Ogilvie, 1996). Kadınlar erkeklere göre daha geç yaşlarda evden hırsızlık suçuna bulaşmakta ve bu suça karıştıklarında ise yardımcı oyuncu gibi hareket etmektedirler (Decker vd., 1993). Alt gelir grubuna mensup kadınların bu suçu işleme ihtimalleri diğerlerine göre daha yüksektir (Simpson ve Ellis, 1994). Bekar ve boşanmış insanların kendilerini dizginleyecek daha az sosyal kontrol aracı olduğundan daha fazla suç işleme eğiliminde oldukları iddia edilir (Felson ve Cohen, 1980). Ancak medeni durumun suça olan etkisini ispatlayan somut bir çalışma yoktur (Blau ve Blau, 1982).

Eğitim seviyesinin suça olan etkisi ile ilgili olarak Türkiye'de yapılan bir çalışmada; düşük eğitim seviyesine sahip kişilerin daha fazla suç işledikleri tespit edilmiştir (İçli vd., 2010). Evden hırsızlık yapanlar da toplumda göreceli olarak düşük eğitim seviyesine sahip insanlardır (Sagepub, 2011). Okula gidenler de zaten genel olarak derslerinde başarısızdır ve bu da dolaylı bir etkiye sahiptir. Bu konuda üzerinde düşünülmesi gereken bir başka faktör de evden hırsızlık yapanların ailelerinin eğitim durumlarının düşük olmasıdır (Prenzler ve Townsley, 1998).

ABD'de yapılan bir çalışmada evden hırsızlık yapanların ortalama haftada iki kez bu işi yaptıkları tespit edilmiştir (Repetto, 1984:38). Evden hırsızlık yapanlar genellikle sadece bu işle uğraşmamaktadır. Bunun yanı sıra uyuşturucu satışı, şiddet içeren suçlar ve diğer mülkiyet suçları başta olmak üzere pek çok değişik suça karışmaktadırlar (Wright ve Decker, 1994: 32). Bu suçu işlemeye etki eden faktörler; alkol ve uyuşturucu olarak ortaya çıkmıştır. (Bridgeman ve Taylor-Browne, 1996:27). Diğer taraftan bu işi heyecan için yaptığını söyleyenlerin sayısı hiç de az değildir (Repetto, 1974:18). Pek çokları, müptelası oldukları uyuşturucu ve alkolü satın alabilmek için bu yolu tercih etmektedirler (Wright ve Decker, 1994: 32).

Yine evden hırsızlık yapanlar bu suça bir kez alıştı mı, bunu bırakmadıkları gibi, diğer mülkiyet suçlarını da sürekli olarak işleme eğilimindedirler (Shover, 1991). Suça karışanların çoğu, evden hırsızlık suçunu birden fazla işlemiştir, yetenekleri çok gelişmiş değildir, toplumla bağları sıkı değildir ve dolayısıyla mağdurlara çok az sempati duyuyor veya hiç duymuyordur. Okula gidenler de zaten

genel olarak derslerinde başarısızdır ve bu da dolaylı bir etkiye sahiptir. Bu konuda üzerinde düşünülmesi gereken bir başka faktör, evden hırsızlık yapanların ailelerinin de eğitim durumlarının düşük olmasıdır (Prenzler ve Townsley, 1998). Bir toplumdaki dezavantajlı azınlık gruplardan, nüfus oranlarının çok üstünde ev hırsızlıklarına karıştıkları görülmüştür. Bu işi yapanların çoğu yaptıklarından çok hoşlanmasalar da, elde edebilecekleri maddi gelirle uyuşturucu, alkol ve diğer gereksinimlerini karşılayacakları için kendilerinde yoğun baskı hissetmektedirler (Wright ve Decker, 1994: 39). Pek çoğu, bir kapıyı açmada zorlandıklarında veya bir mahallede tanınma ihtimalleri olduğunda yapmakta oldukları işten kolaylıkla cayan tiplerdir (Grabosky, 1995:2). Çok az hırsız bu işi kendi isteğiyle başlatmaktadır; genellikle akran baskısı ile hırsız olunmaktadır (Wright ve Decker, 1994:40). Avustralya'da yapılan bir çalışmaya göre, evden hırsızlık yapanların %20'si tüm hırsızlıkların %75'ini işlemektedirler (Salmelainen, 1995: 24).

Evden hırsızlık suçu sanılanın aksine genel olarak birden fazla faille işlenen bir suçtur. Bir çalışmanın sonuçlarına göre evden hırsızlık olaylarının %45'i birden fazla fail içeren suçlardır (Coupe ve Griffiths, 1996). Bazı araştırmacılar evden hırsızlık yapanları çaylak, orta seviye ve profesyonel olarak sınıflandırır. Bu sınıflandırmayı yapanlara göre çaylak olarak evden hırsızlık yapanlar genellikle daha genç, daha az mal çalan, oturduğu evin yakınlarında işini görmeye çalışan, karşılıklarına köpek, alarm ve kilitli ev çıktığında kolaylıkla vazgeçen tiplerdir. Profesyonel olanlar daha yaşlı, daha pahalı eşyalar çalan, güvenlik önlemlerini aşabilen, uzak mesafelerde iş yapan hırsızlardır. Orta seviyede yer alan evden hırsızlık yapanlar ise bu iki tipin ortalaması sayılabilecek olanlardır (Weisel, 2002).

1.3. EVDEN HIRSIZLIKLA MÜCADELE

Evden hırsızlıkla mücadele yıldan yıla ve ülkeden ülkeye değişim gösterebilir; ancak birinde başarılı bir yöntemin kısa zamanda diğerinde de denenmesi muhtemeldir. Bir çözüm yolu yaygınlaştığında ev hırsızları artık başka yöntemlerle amaçlarına ulaşmak isterler ve bu da yeni çözüm arayışları için yeterli bir neden olur.

Evden hırsızlıkla mücadelede ilk akla gelen stratejiler, bu işi meslek veya adet edinenlerin (geçici bir süre de olsa) toplumdan uzaklaştırılması (tutuklanması) ve bir olay olduğunda en kısa sürede olay yerine intikal ve müdahale etmedir. Her iki

stratejinin de suçları azaltmada çok fazla etkili olmadığı bilinen bir gerçektir (Prenzler ve Townsley, 1998).

Suçluları tutuklama yoluyla suçları azaltma stratejisi, dört farklı açıdan tercih edilmektedir. Birincisi, tüm suçlarda suçluların çok küçük bir kısmı, suçların büyük kısmını işlemektedir. İkincisi, suçların büyük kısmı aslında bir bölgenin nispeten küçük bir bölümünde işlenmektedir ve bu bölgelerde suç işleyenleri bulmak kolaydır. Üçüncü olarak, suçları sıklıkla işleyenler aynı zamanda suçları sürekli işleyenlerdir. Son olarak, suç işlemeyi âdet veya meslek edinenerler, sadece tek suçla yetinmez ve başka suçları işlemeye de meyillidirler (New South Wales Bureau of Crime Statistics and Research, 2001).

Aslında hırsızlar yakalanmaktan çok korkarlar; ancak onlar da farkındadırlar ki yakalanma ihtimalleri çok düşüktür. Yakalanan hırsızlarla yapılan mülakatlar, bu duruma düşeceklerini hiç hesaba katmadıklarını göstermektedir. Los Angeles'ta yapılan bir çalışma sonuçlarına göre, tüm personel aynı anda devriyeye çıksa bile her bir ev sadece yarım dakika koruma altına alınmış olmaktadır ve bu durum hırsızlar için bir fırsat doğurmaktadır (Prenzler ve Townsley, 1998). Tüm dünyada işlenen evden hırsızlık suçlarından dolayı tutuklanma ve cezalandırılma oranı %10 civarındadır (Prenzler ve Townsley, 1998). ABD'de %2'den azdır (Felson, 1994: 9). Avustralya'da New South Wales polisi her yıl evden hırsızlık suçlarının ortalama %5'ini aydınlatır ve suçun faillerini bulur, bu suçluların %67'si tutuklanır ve bunların da sadece %27'si cezaevine girer. Her yıl ortalama 30 bin kişi Avustralya'da bu suçu işler ve toplumun labirent gibi ortamından faydalanarak kaçmayı ve gizlenmeyi başarırlar (Weatherburn ve Grabosky, 1997: 7-10).

Buna karşılık, evden hırsızlık suçunu işlemeyi meslek veya âdet edinenerleri kontrol altına tutmanın (hapse atarak veya başka şekillerde) faydalı olduğunu ortaya koyan örnekler de yok değildir. Bir örnek olarak, Büyük Britanya'nın Boggart Hill mahallesinde evden hırsızlık suçundan hüküm giymiş ve sonra serbest kalmış 14 kişiyi kontrol altında tutan ve devamlı izleyen İngiliz polisi, kısa süre içerisinde evden hırsızlık suçunun %60 oranında düştüğünü fark etti (Farrel, Chenery ve Pease, 1998).

Polislerin olay yerine erken gelmesi ve failleri bulmaya çalışması yönteminin de evden hırsızlık vakalarının azalmasında oldukça az etkisinin olduğu görülmüştür. Polislerin bu çabalarının suçları azaltmada çok az etkili olduğu, bu etkinin de çoğunlukla bölgenin demografik yapısı ile ilişkili olduğu iddia edilmektedir. Parmak izi tespitinde ileri teknoloji kullanan bir polis teşkilatı, daha fazla sayıda faili bulma konusunda kısmi bir başarı elde edebilir; ancak bu başarı sürekliliği olan bir durum değildir ve parmak izi bulmada kullanılacak cihaz ve aletlerin maliyetleri düşünüldüğünde, gereğinden fazla bir yatırımı gözden çıkarmak gerekebilir. Polislerin yetkileri ve adli sistem prosedürleri üzerinden yapılan değişikliklerin de uzun vadede suçları düşürmede ciddi bir etkisinin olmadığı görülmüştür (Prenzler ve Townsley, 1998).

Evden hırsızlıkla mücadelede işe yaradığı düşünülen yöntemler, durumsal müdahale yöntemleri ve sosyal müdahale yöntemleridir. Bu yöntemlerin uygulandığı projelerden bazılarına aşağıda değinilmiştir (Prenzler ve Townsley, 1998).

Endüstrileşmiş ülkelerin büyük çoğunluğunda en yaygın evden hırsızlık önleme yöntemi, durumsal müdahale yöntemleridir. Buna göre endüstrileşmiş 17 ülkede en fazla kullanılan durumsal müdahale yöntemleri: özel kapı kilitleri, bekçi köpekleri, alarmlar, çevre duvarının yükseltilmesi ve özel bekçilerdir (Kesteren, Mayhew ve Nieuwbeerta, 2000: 216-217).

Durumsal müdahale yöntemleri arasında en fazla başvurulanı, hedeflere ulaşımı zorlaştırmaktır. Özellikle, bahçede köpek beslemenin, hırsızları vazgeçirme adına yapılacak en etkili yöntemlerden birisi olduğu görülmüştür. Kapılara özel kilit taktırmanın, eve alarm yerleştirmenin veya çevredeki çitlerin boyunu yükseltmenin etkisi ise, Avustralya’da, hala tartışma konusudur (Walker ve Dagger, 1993: 30). Örneğin alarmı olan evlerin daha az soyulduğu fikrine karşı çıkan bazı akademisyenler, alarmın hırsızları cezbeden bir unsur olduğunu ve hırsızlar için “demek ki bu evde veya işyerinde çok değerli eşya veya yüksek miktarda para var” anlamına geldiğini belirtmektedirler. Nitekim alarm takılan ev ve işyerlerine yönelik daha fazla soygun girişiminin olduğu belirlenmiştir. Sigorta şirketleri de evlere takılan alarmlara sınırlı bir destek verirler. (Walker, 1994: 3; van Dijk, Mayhew ve Killias, 1991: 88).

İngiltere'nin Yorkshire ve Humber bölgesinde West Yorkshire Metropolitan Törenselle Kontluğu'nun içinde Kirklees metropoliten bölgesinin şehir merkezi olan Huddersfield'de polis, evden hırsızlıkları önlemek için, mahalleleri risk durumuna göre bronz, gümüş ve altın olarak adlandırdı. Altın bölge, evden hırsızlığa en fazla maruz kalan bölge idi. Bölgelere, risk durumuna göre farklı taktikler uygulandı; potansiyel suçlulara mektup göndermeye kadar radikal taktikler denendi (Farrel ve Pease, 2007: 164). Gelir durumu nispeten zayıf mahallelerde oturanlardan, kendi güvenliklerini almaya yönelik alet ve cihazlar alanlara yerel yönetim desteğiyle bir sigorta şirketi karşılıksız kredi verdi. Polisiye tedbirlerin de yardımıyla Huddersfield'de evden hırsızlık vakaları kısa zamanda azaldı (Chenery, Holt ve Pease, 1997).

İngiltere'de Cambridge vilayetinin en eski İngiliz Üniversite kasabası ve idari merkezi olan Cambridge'de polis, suçun üç temel unsuru olan fail, mağdur ve olay yerine yönelik önlemler olarak evden hırsızlık suçunu azaltmaya çalışmıştır. Mağdurların evlerine fazladan güvenlik sistemi takarak, suçluları belli bir dönem takip ederek ve olay yerlerini de mekân koruyucularıyla birlikte kontrol altına almaya çalıştılar. Sonuçta evden hırsızlık oranlarında fazla bir düşüş olmadığı görüldü. Bu durumun temel sebebi, uygulanması gereken tedbirlerin yeterli derecede olmayışı idi. Örneğin 171 evden hırsızlık mağdurundan sadece 6'sı (%3.5) evlerini daha güvenli hale getirecek bedava kapı kilitlerini almıştı. 15 kişi (%9) devlet destekli güvenlik cihazlarından faydalandı. Uzmanlar, Cambridge'te evden hırsızlığı önlemek için uygun ilacın kullanıldığı ancak dozajının düşük olduğu görüşünde birleştiler (Bennett ve Durie, 1999: 19-42).

Londra'da uygulanan Bumblebee programı çerçevesinde, bölgede birkaç evden hırsızlık olduğunda polisin siren çalıp evlere not asması sayesinde yerel bir duyarlılık oluşturuldu (Stockdale ve Gresham, 1995). ABD'nin Maryland eyaletinin Baltimore şehrinde evden hırsızlığa uğrayanlar için özel bir hat tahsis edildi. Bir ev soyulduğunda civardaki tüm evler aranarak dikkatli olmaları konusunda uyarıldı; ayrıca evden hırsızlık konusunda kişisel olarak ne gibi tedbirler alabileceklerine dair bilgilendirildiler.

ABD'nin üç önemli şehri olan Baltimore, Dallas ve San Diego'da polis, evden hırsızlıkla mücadelede benzer bir yöntem denediler. Diğerlerinin aksine, bu üç şehirde polis maddi bir gideri olmayan yöntemlerle mücadele ettiler. Mağdurları veya olay yerlerini koruyucu olan ve maddi külfet getiren cihazlar almadılar. Sadece bölge halkına bilgilendirici mahiyette broşürler dağıtıldı. Ekonomik tedbirler yerine polisler evden hırsızlık suçunu işleyenlerin profilleri ve mağdurların ortak özellikleri ile ilgili daha fazla eğitim verildi. Sonuçta evden hırsızlık oranlarında projeden önce ve projeden sonra ciddi farklılıkların olmadığı görüldü (Weisel, Clarke ve Stedman, 1999: 19-117).

5 Haziran 1997 yılında Avustralya Başbakanı John Howard, suçlara karşı “*The National Campaign Against Violence and Crime* (Şiddet ve Suça Karşı Ulusal Kampanya)” başlattı ve 3 yılda suçları (aile içi şiddet, suç korkusu ve kamuya açık alanlarda şiddet gibi) azaltmak için yaklaşık 13 milyon Avustralya Doları harcadı. 330 bin Avustralya doları sadece evden hırsızlık suçlarını azaltmak için kullanıldı. Evden hırsızlığı önlemek için hedefleri zorlaştırma, savunulabilir alan, evden hırsızlığa defalarca maruz kalmaya karşı önlemler, değerli eşyaları işaretleme, evin fiziki güvenirliliğini artırma ve çalınan eşyaların satın alındığı marketler üzerine denetimi artırma gibi yöntemler üzerinde duruldu. Sonuçta projenin kısmen başarılı olduğu söylenebilir (Prenzler ve Townsley, 1998).

1990'lı yılların ortalarında Avustralya'nın New South Wales eyaletinde, başta kapıları ve pencereleri kırarak evden hırsızlık olmak üzere, suçlarda genel bir artışın olduğu gözlemlendi. 1995 ve 1997 yılları arasında fiziki saldırılar %39, silahlı soygun %65, motorlu araç hırsızlığı %18 ve kapıları ve pencereleri kırarak evden hırsızlık %30 oranında arttı (Doak, 2000). Bunun üzerine 1998 yılının Ocak ayında New South Wales polisi, ABD'nin New York şehrinde başarıya ulaşmış bir uygulama olan COMSTAT benzeri bu uygulamayı, *Operation and Crime Review* (Operasyon ve Suç İzleme) Panellerini başlattı. Bu panellerde üst düzey polis yetkilileri ile yerel polis amirleri periyodik toplantılar düzenliyorlardı. Yerel polis amirleri suçları azaltmak için kullandıkları stratejileri üst düzey polis yetkililerine aktarıyor ve onların deneyim ve bilgisi doğrultusunda tekrar gözden geçirip düzeltiyorlardı. Bu panellerin sonunda üst düzey polis yetkilileri, yerel polis amirlerine üç temel strateji üzerinden gitmelerini önerdiler. Bu stratejilerden

birincisi, polisin kaynaklarını ve personelini suç açısından riskli yerlere ve suçun yoğun olarak işlendiği zamanlara tahsis etmeleri idi. İkinci olarak polis amirlerinden, kamuya açık alanlarda yasadışı olarak silah taşıyanların bulunmasına gayret edilmesi ve bunlar hakkında gerekli işlem yapılması istendi. Üçüncü olarak da, suç işlemeyi âdet veya meslek edinmişleri tutuklama adına tüm yasal yolların kullanılmasının gerekliliği üzerinde duruldu. Bunu yapabilmek için de, iki veya üç defa aynı suçtan hüküm giymiş kişilerin ev adresleri polis kayıtlarından temin edildi ve yetkililerle paylaşıldı (New South Wales Bureau of Crime Statistics and Research, 2001).

Operasyon ve Suç İzleme panelleri başladıktan sonraki yıllarda özellikle suç işlemeyi âdet veya meslek edinmiş insanları tutuklama oranlarında yıllık %30'luk bir artış olduğu gözlemlendi (New South Wales Bureau of Crime Statistics and Research, 2000). Buna karşılık bu süreçte hiçbir suç çeşidinde artış olmadığı gibi; silahlı soygunda %24, kapı ve pencereleri kırarak evden hırsızlık olaylarında %10, motorlu araç hırsızlığında %11 ve cinsel taciz vakalarında %10'luk bir düşüş olduğu gözlemlendi (Doak, 2001). Aynı süreçte Avustralya'nın diğer eyaletlerinde bir düşüş yoktu (Australian Bureau of Statistics, 2000). Operasyon ve Suç İzleme Panelleri, suçla mücadelede ve özellikle evden hırsızlıkla mücadelede suçlulara odaklanmanın önemini göstermesi yönünden önem arz etmektedir.

Avustralya'nın Queensland eyaletinde 1998 ve 1999 yıllarında “*The Beenleigh Break and Enter Reduction Project* (Beenligh'ta Kırarak Evlere Girmeyi Azaltma Projesi)” adı altında 12 aylık bir proje gerçekleştirildi. Proje kapsamında belirlenen yerlere ve daha önce evden hırsızlığa maruz kalmış evlere polisin daha fazla odaklanması ve onlarla ilgilenmesi öngörüldü. Queensland'taki evden hırsızlık oranlarının oldukça üstünde bir hırsızlık oranına sahip ve genellikle düşük gelir grubuna mensup ailelerin ikamet ettiği Brisbane ve Gold Coast bölgelerinde yer alan Beenligh, proje için uygun bir yer olarak belirlendi. *Queensland Criminal Justice Commission* (Queensland Bölgesi Adalet Komisyonu) projenin yürütülmesinden, Queensland Bölge Polisi de uygulamadan sorumlu idi (Queensland Criminal Justice Commission, 2001:5).

Evleri kırarak içeri girme suçuyla mücadelede üç farklı yöntem kullanılacaktı. Birinci yöntem, evden hırsızlık konusunda risk altında olan aile ve evlerin kendi

savunmasını güçlendirme adına bazı önlemler almasıydı ve bunu yapmada polis de yardımcı olacaktı. Proje kapsamında Beenleigh sınırları içerisinde 623 evin savunması güçlendirildi (evlerin kapı ve pencere girişlerine takviyeler yapıldı). İkinci yöntem, daha önceden evden hırsızlığa maruz kalmış evlerin korunma altına alınmasıydı. Bu amaçla, Beenleigh'ta daha önceden evden hırsızlık suçunun mağduru olmuş aileler polis kayıtlarına bakılarak tespit edildi ve bu evlere gidilerek yeniden hırsızlığa maruz kalmalarına neden olacak şartların var olup olmadığı incelendi. Güvenlik alarmları, kilitler, belli zaman sonra ışığı söndüren düzenekler konusunda ev sahipleri uyarıldı. Bu kapsamda 67 eve gidilerek bilgilendirme yapıldı. Ayrıca bu bölgelere daha fazla polis devriyesi konuldu. Üçüncü yöntemde ise, evleri kırarak içeri girme suçunun sıkça yaşandığı bölgeler tespit edilerek bu bölgede yer alan tüm evlere güvenlik sistemi yerleştirme ve çalınabilecek eşyaları işaretleme yoluna gidildi. Bu bölgede yer alan evlere hem polis hem de gönüllü vatandaşlar bizzat giderek onları evlerinin güvenliği konusunda eğitim almaları için teşvik ettiler. Bu yöntemle toplamda 580 eve bilgilendirme yapıldı (Queensland Criminal Justice Commission, 2001:5).

Proje sonunda, önceden soyguna uğramış evlerin tekrar soyguna uğrama oranı, bir önceki yıla göre %15 daha düşük olduğu görüldü. Evden hırsızlık açısından riskli bölgelerde suç oranlarında ciddi bir düşüş yaşandı; ancak bu projenin bu başarıda etkili olduğunu iddia etmek güçtür. Riskli bölgelerde suç düşerken komşu bölgelerde suçun arttığını gösteren bir veri de yoktu; bu durumdan suçun sadece yer değiştirdiği ve aslında projenin işe yaramadığını iddia etmek de güç olmaktadır. Projenin Beenleigh sınırları içerisinde toplamda sadece %2'lik kırıp içeri girme suçlarını indirmiş olması, projenin verimliliği hakkında şüpheler doğmasına yol açmıştır. Toplam suç oranlarının azalmasında çok etkisi olmasa da, bu projenin, Beenleigh bölgesinde polis-halk ilişkilerinin gelişmesinde ve polisin önemli suçlara odaklanmasında etkili olduğu söylenebilir. Ayrıca riskli bölgelerde bu projenin başarıya ulaşmış olması, sınırlı bir alanda da olsa başarı olarak adlandırılabilir. Polisin görevini yaparken gönüllü vatandaşlarla işbirliğine gitmesi, umut verici bir gelişmedir (Queensland Criminal Justice Commission, 2001:6).

Güney Avustralya'nın Adelaide eyaletinin Tea Tree Gully şehrinde, önceden soyulmuş evlerde tekrar evden hırsızlık yapılmasını önlemek için beş farklı yöntem

uygulandı. Evlere gidilerek güvenliği arttırıcı tedbirler alınması gerektiğinden bahsedildi, hırsızlık konusunda insanlar bilgilendirildi, diğerkurumlarla işbirliği yapıldı, evlerdeki pahalı ev eşyaları ve cihazlar işaretlendi ve komşular arasında evden hırsızlığa karşı bir birliktelik oluşturuldu. İnsanların %61.2'si önerilen güvenlik tedbirlerini yaptılar. Sonuçta bu projenin başarılı olduğu söylenemez; çünkü her ne kadar bu çalışmalar daha önceden hırsızlığa maruz kalmış evlerin yeniden soyulma oranını düşürmüş olsa da, hiç soyguna uğramamış evlerdeki hırsızlık oranlarının %31.3 oranında artmasına neden olmuştur. Yani suç önlenememiş, sadece başka alanlara kaymıştır (Henderson, 2002: 22).

Yerel polis teşkilatlarının organize ettiği suç önleme programlarının etkin bir şekilde evden hırsızlık suçunu azaltabileceğinden bahsedilebilir. İngiltere'nin Kirkholt ilçesinde uygulanan *Cocoon Watch Programme* (Koza İzleme Programı), bölgede bir ev veya şahıs bir suçun mağduru olduğunda diğersakinleri de bilgilendirilip suça karşı ortak hareket edildi. Sonuçta evden hırsızlık suçunun %75 oranında düştüğü görüldü (Prenzler, 2009: s.13).

Benzer bir şekilde birçok ülkede uygulanan Komşu Kollama Programları sayesinde yerel bir duyarlılık oluşturulmaktadır. Mahalleye yeni gelen sakinlere yönelik eğitimler, programın yayınlanması, her kapıya veya pencereye bu programın uygulandığına dair afiş veya notların asılması, mahalle sakinlerini güncel dolandırıcılık ve hırsızlık metotları konusunda bilgilendirme gibi faaliyetlerle birlikte Komşu Kollama Programlarının etkinliği daha da arttırılabilir (Weisel, 2002).

Türkiye'de (evden hırsızlığın da dahil olduğu) asayiş suçlarını önleme işlevi, genel olarak güven timleri ve yıldırım ekipleri aracılığıyla yapılmaktadır. Bu ekipler, halkın yoğun olarak bulunduğu yerlerde farklı kıyafetlere bürünerek (simitçi, boyacı ve biletçi gibi) kamufle olmuş bir şekilde görev yapmaktadırlar. Bu ekiplerin birincil görevi, hırsızlık, kapkaç, yankesicilik gibi suçları işleyenlere suçüstü yapmak ve adli işlem yapmaktır. Bu sayede sadece hırsızlara gözdağı değil halka da güven verme amacı güdülmüştür. Bu ekiplerle birlikte polisin sokak hakimiyeti, suça anında müdahale oranları, suçlular üzerinde caydırıcılık ve şüphelilerin yakalanma oranları artmıştır. 2011 yılında 26460 hırsızlık olayına suçüstü yapan güven timleri ve

yıldırım ekipleri, bu olaylarda 28014 kişiyi gözaltına almıştır (Emniyet Genel Müdürlüğü, 2012: 68-69).

Evden hırsızlıkla mücadelede durumsal müdahale yöntemlerinin yanında sosyal müdahale yöntemleri de önem arz etmektedir. Devletlerin ve yerel yönetimlerin sosyal müdahale yöntemlerine fazla itibar etmemesinin nedeni, bu çalışmaların bilimsel olarak bir fayda getirdiği yönünde bir verinin olmamasıdır. ABD’de uygulanan yaklaşık 120 sosyal müdahale yöntemi ile ilgili çalışmanın sadece %4’ünde ön test ve son test uygulanmış ve çalışmanın sonuçları ölçülmüştür. Bu çalışmalarda genellikle toplam fayda ölçülmüş ve sosyal müdahale yöntemlerinin etkisi tam olarak belirlenememiştir. Bu sosyal çalışmalar genellikle suça meyilli gençlerin topluma adaptasyonu ve suçtan arınmasına yöneliktir (Prenzler ve Townsley, 1998).

Sosyal müdahale programları yeterli fonun olmaması veya fondaki paranın düzenli olarak gelmemesi, gerekli ihtiyaç malzemelerinin zamanında ve yeterince karşılanmaması, profesyonel çalışanların azlığı gibi nedenlerle sekteye uğrayabilir (Field, 1992). Bu tür programların başarısı büyük oranda programı yönetenlerin ve çalışanların başarısına bağlıdır ve bu programlar bittiğinde katılımcıların çok azı başarılarını devam ettirebilirler (Hollin, 1990:13). Diğer taraftan, hedef gruba çok geç müdahale edilmiş olunması, sosyal proje ve programlarının başarısını olumsuz yönde etkileyecektir (Prenzler ve Townsley, 1998).

Sosyal Müdahale Yöntemlerine bir örnek olarak, Büyük Britanya’da 1980’li yıllarda gençlere yönelik 12 değişik program (Komşuluk temelli gençlik inisiyatifleri, sorun temelli gençlik inisiyatifleri ve polis ve okul inisiyatifleri gibi) uygulanmıştır. Bu projelerden bazılarının yerel seviyede evden hırsızlık oranlarını %36 ile %44 oranında düşürdüğü tespit edilmiştir (Findlay, Bright ve Gill, 1990: 33). Büyük Britanya’da yapılan bir diğer çalışmada, Genç Suçluları Toplum Olarak Destekleme Programı adı altında bir proje yapılmış ve bu projede genç suçlular bazı mazbut ailelerin gözetimine verilmiştir. Sekiz ayın sonunda bu suçlulardan tekrar suç işlemeyenlerin oranı %80’e ulaşmıştır (Field, 1992).

Özellikle genç soyguncular marijuana, alkol ve diğer uyarıcıları çok kullanırlar ve bunları elde etmek için para gereklidir. Yaşlı soyguncular arasında da

eroin kullanımı çok yaygındır ve aynı şekilde onlar da nakit sıkıntısı çekerler. Merseyside'da 1980'li yılların sonlarında pek çok kurumun katılımı ile bir proje gerçekleştirildi. Bu projede belli bir suçtan gözaltına alınmış ve uyuşturucu madde kullanan gençlere belli bir süre, tıpta narkotik bağımlılığı tedavisinde kullanılan bir sentetik olan methodane verilerek tedavi edilmeye çalışıldı. Proje sonunda Merseyside'da suçların ve özellikle evden hırsızlık suçunun %50'lere varan oranlarda azaldığı, buna karşılık çevre şehirlerde arttığı gözlemlendi (Parker ve Kirby, 1996: 51).

Sosyal Müdahale Yöntemlerine getirilen en büyük eleştiriler; katılımcıların tüm problemleri ile ilgilenilmemesi, danışmanlık hizmetlerinin zayıflığı ve katılımcılara eşit fırsatların tanınmamış olmasıdır (Findlay, Bright ve Gill, 1990: 23).

İKİNCİ BÖLÜM

MAHALLELERİN GEÇİRGENLİĞİ

2.1. GEÇİRGENLİK NEDİR?

Geçirgenlik (*permeability*), kelime anlamı olarak “bir nesnenin geçirgen olma özelliği ya da durumu” olarak tanımlanır. Fizik biliminde “gözenekli bir malzeme aracılığıyla bir sıvı veya gazın akışkanlık oranı” olarak da açıklanır. Yine Fizikte, bir manyetik alana bir aracın tepkisinin ölçüsü olan ve manyetik akımın yoğunluğunun oranı olarak ifade edilen, metre başına henries ölçü birimi ile ölçülen, sembolü μ olan ölçümdür. İnşaat mühendisliğinde, toprakla yapılan basınç altında bir sıvının difüzyon oranı da yine geçirgenlik olarak adlandırılmaktadır. Havacılıkta, bir balon ya da zeplinin yüzeyine yayılan gazın oranı geçirgenlik olarak adlandırılıp, bir günde metre kare başına düşen litre ile ölçülür (The Free Dictionary, 2012).

Türkçede, yaygın olmamakla birlikte ‘*permeabilite*’ kavramı şu şekilde açıklanır: “Geçirgenlik, bir zarın belli maddeleri geçirebilme yeteneği” (Turkcebilgi.net, 2012). Geçirgenlik kavramı ise, başka bir sözlükte şu şekilde açıklanmaktadır: “Bazı cisimlerin, içlerinden gaz, sıvı, akım vb. geçirme özelliği; (astronomi) saydam cisimlerin ışığı geçirme derecesi; (jeoloji) kayaların, sıvıların geçebilmesine karşı elverişliliği, geçirimsizlik” (Bilgiportal.com, 2012).

2.2. MAHALLELERİN GEÇİRGENLİĞİ NEDİR?

‘Geçirgenlik’ kavramı mahalleler için kullanıldığında, trafiğe açık yollardan mahallelere giriş yapılabilen yollar olarak tanımlanır (White, 1987). Bir başka açıdan ise bir ulaşım ağındaki bağlantıların açıklığı ve yoğunluğu olarak tarif edilebilir. Geçirgen olarak adlandırılabilen bir ulaşım ağında pek çok kestirme yol, kavşak ve çok az çıkmaz sokak bulunur. Bağlantı yolları arttığında seyahat edilen mesafe kısalır, alternatif yolların sayısı artar, kalkış yeri ile varış yeri arasında direk yolların sayısı artar, daha esnek ve ulaşılabilir yollar yapılır (TDM Ansiklopedisi, 2008). Diğer taraftan geçirgenlik; bir mahalledeki cadde, yaya ve bisiklet yolları ve

insanların varış yerlerine ulaşma zamanları gibi faktörleri etkileyen bir mimari tasarımdır (Şekil 2.1). İyi bir geçirgenliğe sahip bir mahallede yayaların daha rahat ve konforlu olduğu iddia edilebilir (Healty Places Organization, 2009).

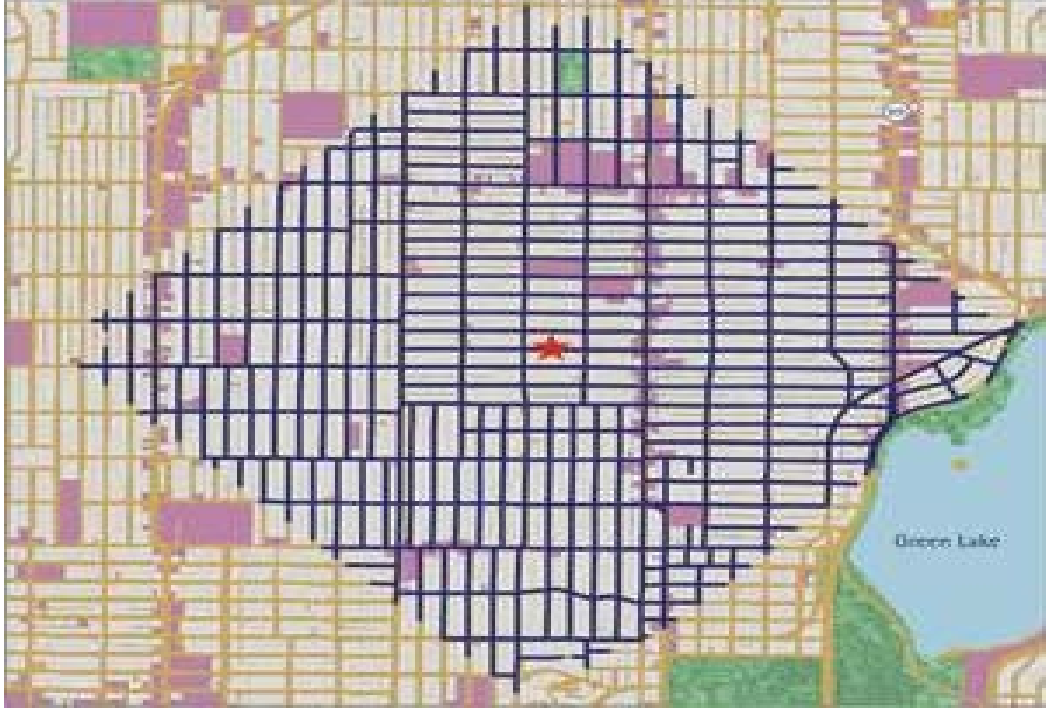
Şekil 2.1: Yaya ve Bisiklet için Ayrılmış Yolların Olduğu Geçirgen Mahalleler

Kaynak: Healty Places Organization Web Sitesi, 2009, Melbourne, Australia.

Bisiklet veya yaya ile ulaşım faaliyeti, bir yerdeki cazip mekânların ve ulaşım imkânlarının sayısı ile ve de meskûn mahallerdeki bisiklet ve yaya yollarının varlığı ile ilgili bir durumdur (Hoehner vd., 2005). Bir yerdeki ulaşım ağını oluşturan kavşak ve yolların yoğunluğunun (Şekil 2.2) insanların ulaşım araçlarını seçmesinde önemli bir etkisinin olduğu görülmüştür. Birbirine bağlanmış yolların fazlalığı insanların hedeflerine daha kolay ulaşmasını sağlar (Healty Places Organization, 2009). Geçirgen bir ulaşım ağı, insanların ulaşmak istedikleri yere direk olarak varmasını zorlaştırır ve iki yer arasında alternatif yolların kullanılmasına yol açar (Frumkin vd., 2004: 20).

Şekil 2.2: Yolları Birbirine Bağlı (Geçirgen) Bir Mahallenin Görünümü

Kaynak: Healty Places Organization Web Sitesi, 2009.

Burada (Şekil 2.2) tüm yollar birbirine bağlıdır ve A noktasındaki bir insan B noktasına mümkün olan en kısa zaman diliminde ulaşabilir. Bu durum, özellikle zamanın çok önemli olduğu bir dönemde her ne kadar önemli görünse de başta evden hırsızlık olmak üzere, birçok suça yol açması nedeniyle eleştirilebilir.

Geçirgenlik genel olarak, mahallelere ulaşımı rahatlattığından şehir planlamacılığı açısından olumlu bir özelliktir. Geçirgen olmayan mahallelerin, anayolların sıkıştırdığı sokakların veya çıkmaz sokakların bolca bulunduğu şehirler, insanları buralara gitme arzusundan vazgeçirir (Şekil 2.3). Bu iddiayı destekleyen bilimsel çalışmalar yapılmıştır (Handy, Cao ve Mokhtarian, 2005).

Şekil 2.3: Yolları Birbirine Bağlı Olmayan (Geçirgen Olmayan) Bir Mahallenin Görünümü

Kaynak: Healty Places Organization Web Sitesi, 2009.

Burada (Şekil.2.3) tüm yollar birbirine bağlı değildir ve A noktasından yola çıkan bir insan B noktasına varmak için fazla yol kat etmesi gerekebilir. Bu durumda insanlar özellikle kısa mesafeler için (mesela markete gitmek için) ister istemez motorlu araç dışında ulaşım vasıtalarına yöneleceklerdir.

Bununla birlikte mahallelerin geçirgen olmasının insanların ulaşmak istedikleri yere yaya veya bisiklet yoluyla gitme isteğini teşvik edeceği de öne sürüldü. Yapılan bazı bilimsel çalışmalar, bir mahallede geçirgen yolların artması durumunda mahalle sakinlerinin günlük işlerini araba ile halletmek yerine yürüyerek halletmeyi tercih ettiklerini ortaya koydu (Şekil.2.4). Bir örnek olarak ABD'nin Oregon Eyaletinin Portland şehrinde yaşayan insanların bir işlerinin olmadığı zamanlarda, mahallelerin geçirgenliğinin $\frac{1}{4}$ oranında arttığına %14 oranında daha fazla ihtimalle yürümeyi tercih ettikleri ortaya çıktı (LUTRAQ, 1999). 1960'larda yapılan bir araştırma sonuçlarına göre ABD'de insanların pek çoğu yürümek için 400 metreyi mantıklı bir uzaklık olarak kabul ediyordu. İnsanların yürümeyi tercih etmesini etkileyen diğer faktörler yer, bölgenin coğrafi özellikleri, hava, seyahat

Şekil 2.4.: Mesafesinin Kısaldığının İnsanların Yürüme İsteğini Artırdığını Gösterir Harita.

Kaynak: Healty Places Organization Web Sitesi, 2009

Amacı, kültürel faktörler ve yaya olarak yapılan faaliyetler idi. Yürüme yapılan alanın sevilen bir yer olması halinde insanların ortalama 1.2 kilometre yürüdükleri tespit edilmiştir (Healty Places Organization, 2009).

1992 yılında Rio’da yapılan Birleşmiş Milletler Çevre ve Gelişim Konferansı’nda ortaya atılan ve Gündem 21 (*Agenda 21*) içine dahil edilen birbirine geçişken mahalleler konusu, insanların araçla değil; ancak bisikletle veya yaya olarak birbirine gidip gelmesini amaçlayan bir proje idi. Bu sayede hem trafik sıkışıklığı hem de hava kirliliği sorunu büyük ölçüde çözülmüş olacaktı. Amerika Birleşik Devletleri, Avrupa Kentleri, Avustralya ve Büyük Britanya’da şehir planlaması yapılırken artık mahallelerin geçişken olması, toplu taşıma araçlarına ve işyerlerine yakın olması ve ortak kullanım alanların fazla olması gibi özellikler de göz önünde bulundurulmaktadır. (Şekil 2.5) Bu yeni tip şehir planlamacılığında genel amaçlar

Şekil 2.5: Avrupa’da Yaşanabilir Mahalleler

Kaynak: İsveç’in Malmö Şehrinde Bir Bisiklet Yolu, Melia, 2008.

bozuk kentleşmenin önüne geçilmesi, araba bağımlılığının azaltılması, trafik sıkışıklığının ve hava kirliliğinin azaltılması, yürünebilir ve geçirgen mahallelerin oluşturulması, obezite ile mücadele ve toplumun trafikten ayrıştırılması gibi daha genel sebeplerdir. Bir örnek olarak Batı Avustralya’da “Yaşanabilir Mahalleler (*Liveable Neighborhoods*) Projesi” (Şekil 2.6) ile amaçlanan hedef, insanların yürüyerek birbirlerine ulaşabileceği birbirine geçen mahalleler oluşturmaktı (Cozens, 2008). Özellikle kara Avrupası’nda birçok şehir (örneğin Groningen, Freiburg ve Münster), hem motorlu araç hem de alternatiflere imkân verecek şekilde tasarlanmıştır. Bu sayede ara yolların ana yollara katılımı sınırlı olmaktadır. Bu şehirlerde tünel ve köprü gibi çözümler genellikle alternatif ulaşım araçlarına yöneliktir (Melia, 2012).

Şekil 2.6: Avustralya’da Yaşanabilir Mahalleler, Melbourne, Avustralya.

Kaynak: Healty Places Organization Web Sitesi, 2009

Geçirgenlik, diğer taraftan şehirlerin birbirine açılan sokaklar şeklinde tasarlanmasını öngören yeni şehircilik akımının temel prensiplerinden birisidir. 2001 yılında yapılan Yeni Şehircilik Kongresinde, mahalleleri geçirgen bir şekilde tasarlanmanın suçları azaltıcı bir etkisi olduğu savunuldu. Bu görüşe göre geçirgen mahalleler sayesinde sokaklara bakan insanların sayısında bir artış olacağından, sokakların tabii gözetilmesi artacak, daha çok yürüyen insanın olması halinde insanlar arasındaki sosyal etkileşim de artacak ve insanların bir arada yaşayan toplum

olma bilinci arttığından sosyal kontrol de artacak ve bilinmezlik azalacaktır. Nitekim bu bildiride şu noktanın altı çizilir: *”kentin yeniden canlandırılması emniyet ve güvenliğe bağlıdır... Ancak bu emniyeti sağlamak için mahallelerin girişleri feda edilmemelidir”*. Aynı bildirinin devamında ise şöyle denilmiştir: *“sokaklar ve mahalleler güvenilir, rahat ve yayalar için ilgi çekici olmalıdır. Bu şartlarda yapıldığında insanlar sokaklarda yürürler, komşular birbiri ile iletişim kurarlar ve yaşam alanlarını birlikte korurlar”* (CNU, 2001). Konu ile ilgili Plater-Zyberk (1993:12) şöyle der: *“Biz inanıyoruz ki çevremizin fiziksel yapısı kontrol edilebilir bir şeydir ve bu kontrol hükümetin bugün karşı karşıya kaldığı trafik sıkışıklığı, çevre kirliliği, mali yetersizlik, insanların birbirinden uzaklaşması ve hatta suçları çözmeye en önemli unsurdur”*. Büyük Britanya Ulaşım Şubesi tarafından hazırlanan el kitabında, caddelerin birbirine bağlantılı olması gerektiği, bu şekilde tasarlanan bir mahallede insanların yürümeyi ve bisiklet kullanmayı daha çok tercih edeceği ve dolayısıyla daha kaliteli bir yaşam sunulacağı savunuldu (DFT, 2007).

Her ne kadar modern şehircilikte geçirgenlik konusu desteklenen bir özellik olsa da, geçirgenlikle ilgili iki büyük çekince bulunmaktadır. Bunlardan birincisi mülkiyet ile ilgili suçlar ve özellikle evden hırsızlıktır. Literatürde geçirgenliğin mülkiyet ile ilgili suçların artmasına vesile olan bir faktör olduğu savunulmaktadır (White, 1990). Özellikle Büyük Britanya’da yapılan çalışmalar, geçirgen sokakların suçlara negatif bir etkisi olduğunu ve suçları büyük oranda arttırdığını ortaya çıkardı. Büyük Britanya’da geçirgenlik, *‘bir yere sızmadaki zorluk derecesi’* olarak tanımlandı (Schneider ve Kitchen, 2007: 47). Güvenli yerler, güvenlikten ödün vermeden izlenen rota, boş alan ve girişlerin yapıldığı yerlerdi (Şekil.2.7) (Queensland Police, 2006). Bu görüşe göre yeni şehircilik planlamasında suç olgusu büyük ölçüde ihmal edilmişti ve bu eksikliğin giderilmesi gerekmektedir (Cozens, 2008).

Geçirgenlik konusunda ikinci çekince özel araçlarla ilgilidir. Özel araçların yaşam alanlarında ne kadar var olması gerektiği ile ilgili bir durumdur. Melia (2012) bu konuyu filtreli geçirgenlik ve filtresiz geçirgenlik kavramlarıyla açıklamıştır. Süzülmemiş geçirgenlik, hayatın tüm unsurları için eşit hak tanıyan yol düzenine verilen isimdir. 20. yüzyılın sonlarından önce Amerika Birleşik Devletleri’nde tüm mahallelere açılan yollar, ülkenin temel mimari özelliği idi (Melia, 2012). Süzülmüş

Şekil 2.7: Güvenli ve Geçirgen Olmayan Mahalleler

Kaynak: Town, 2005

geçirgenlik, hayatın idamesi için gereken koşulları motorlu taşıt trafiğinden, onlara hız, uzaklık ve uygunluk sağlamak için ayırmak anlamına gelmektedir. Bu, ayrı otobüs hatları, ayrılmış bisiklet ve yaya yolları gibi pek çok yolla yapılabilir (Melia, 2008). Süzülmüş geçirgenlik kavramı, Amerika Birleşik Devletleri ve Büyük

Britanya'daki şehir planlamacıları ve hükümetler tarafından tavsiye edilen "süzülmemiş geçirgenlik" tarzındaki mahallelerden ayırt edilmek için kıta Avrupası'ndaki ulaşım planlamacılarının gözlem ve görüşleri sonrası ortaya atılmış bir kavramdır (Melia, 2012).

Kuzey Amerika ve Büyük Britanya'da özellikle son yıllarda süzülmüş geçirgen mahalleler ve süzülmemiş geçirgen mahallelerin karşılaştırmalı analizleri sıkça yapıldı. Cervero ve Gorham'ın (1995) ve Hickman'ın (2008:14) çalışmaları, mahallelerin süzülmüş geçirgen olarak planlamanın hayatın idamesi için gereken bisiklet ve yaya trafiğini arttıracığı fikrini desteklemedi. Mahallenin bir bölümünün tümüyle motorlu araç trafiğine kapatılıp yaya ve bisiklet trafiğine açılması ise o bölgede araç sayısında azalmaya neden olduğu tespit edildi (Frank ve Hawkins, 2008:90). Genel olarak bisiklet ve yaya trafiğinin daha uygun hale getirilmesi ve zaman açısından daha avantajlı kılınması durumunda alternatif ulaşımın tercih edileceği kanısı yaygındır. Bir yerde motorlu taşıt ulaşımının tümüyle ortadan kaldırılmasının veya en azından toplu taşıma için ayrılmış geniş yollarının yapılmasının ise daha çok kamuya açık bir alan oluşumuna imkân vereceği açıktır (Melia, 2012).

Şekil 2.8: Avrupa'da Toplu Taşıma ve Bisiklet Yolları Ayrı Caddeler

Kaynak: Hollanda'nın Delf Şehrinde Bir Otobüs ve Bisiklet Girişi, Melia, 2007.

2.3. MAHALLELERİN GEÇİRGENLİĞİNİN EVDEN HIRSIZLIK SUÇUNA ETKİSİ İLE İLGİLİ YAPILAN ÇALIŞMALAR

Evden hırsızlıkları etkileyen faktörlerden en önemlilerinden birisi, hiç şüphesiz, mahallelerin geçirgenliği ile ilgilidir. Mahallelerin geçirgenliği, suçla ilgili olarak toplum düzeyinde yapılabilecek üst düzey düzenlemeler arasında sayılmaktadır. Geçmiş yıllarda yapılan pek çok çalışma, daha az geçirgen mahallelerle karşılaştırıldığında geçirgen mahallelerin daha fazla mülkiyet suçlarına maruz kaldığını ortaya koymaktadır. Kısa caddeleri, tek yön yolları, daha az giriş noktası ve dönüş yolları olan mahalleler diğerlerine göre daha az suçtan etkilenirler. Bu durumu göz önüne alan Amerikan yetkilileri, daha az geçirgen ve her giriş noktasına kapı olacak şekilde mahalleleri inşa etme yoluna gitmiştir. Her altı Amerikalıdan birisi kapısı olan bir sokakta yaşamaktadır ve bu oran, kapısı olan sokak girişleri lehine her geçen gün gittikçe artmaktadır (Taylor, 2002:416). Dar caddelerin, tek yön yolların ve daha az sokak girişinin olduğu Atlanta (Georgia) ve Richmond (Virginia) şehirlerinde diğer şehirlere göre daha az suç oranının olduğu dikkati çekmektedir. St. Louis (Missouri) de ise mahalle sakinlerinin kullanabileceği özel yollar vardır ve bu sayede bu şehir, bitişikteki şehirlere göre daha az suç oranına sahiptir.

Geçirgen mahallelerde suç oranının yüksek olması ile ilgili üç açıklama vardır. Birinci açıklamaya göre bir mahallede fazla sayıda giriş ve çıkışın olması, potansiyel suçluların daha rahat girmesi ve kaçması için uygun bir ortam hazırlamaktadır. İkinci olarak, bir mahalleye yeni açılan yollar sayesinde bu yer, artık potansiyel suçluların ilgi alanlarından birinin (devamlı suç işledikleri bir yer, eğlence mekânları veya takıldıkları kamuya açık alanlar) güzergâhında olacaktır ve böylece artık potansiyel bir hedef olacaklardır. Son olarak, bir mahallede ikamet edenlerin dışında insanların gidip gelmesi, potansiyel suçluların bilinmezliğini ve kamufle olma özelliğini artıracaktır (Armitage, 2011). Bir başka deyişle, bir yerde geçirgenliğin yüksek olması, normalde özel mülkiyet olarak tanımlanan ve yabancıların girmesi kısıtlı ve girmesi halinde potansiyel şüpheli olacakları yerlerde rahatça dolaşmalarına olanak sağlar. Bu durumda suçluların bu mahallelerde dolaşması artık yasal olacaktır ve dolaşan sayısı fazla olacağından mahalle sakinleri tarafından fark edilme ihtimali düşük olacaktır. Potansiyel suçlular, hedeflerini

gizlice seçecekler, işlerini yapacaklar ve yine hiç fark edilmeden kaçma olanağı bulacaklardır (Town, 2005).

30 yılı aşkın bir süredir yapılan çalışmalar, genel olarak geçirgenliğin suç arttırdığı sonucunu vermiştir (Cozens, 2008). 1980’li yılların başlarında yapılan bir çalışmada yaya trafiğinin ve araç trafiğinin yoğun olduğu yerlerde mağduriyet oranının daha fazla olduğu görülmüştür (Rubenstein vd., 1980:91). 1990’lı yıllarda yapılan çalışmalarda ise trafikteki kavşakların ve diğer düzenlemelerin de suça etkisi saptanmıştır. Bu çalışmaya göre çıkmaz sokakların bulunduğu mahallelerde suç az, trafik kavşaklarının olduğu mahallelerde ise daha fazla işlenmektedir (Beavon vd., 1994). Köşe başlarında bulunan evlerin, evden hırsızlıklara daha fazla maruz kaldıkları da tespit edilmiştir (Taylor ve Nee, 1988).

Mahallelerin geçirgenliğinin suça etkisi ile ilgili yapılan çalışmalar, genel olarak evden hırsızlık yapanların hedef seçerken kullandıkları mantık silsilesi ile ilgilidir. Buna göre evden hırsızlık yapanlar hedeflerini seçerken rastgele değil de bir mantık süzgecinden geçirerek seçerler. Bennet ve Wright’ın (1986) evden hırsızlık suçundan mahkûm olmuş 309 hükümlü ile yaptığı anket sonuçlarına göre, hedef seçimi kasıtlı ve mantıklı bir işlemdir. Evlerin bulunduğu yerlerin seçimi de bu mantık silsilesinin bir parçasıdır. Hırsızlar genel olarak eğlence mekânları veya kısmen de olsa uğraştıkları bir işe giden yol üzerindeki hedefleri seçme eğilimindedirler (Rengert ve Wasilchick, 2000:75; Bratingham ve Bratingham, 1981:47).

ABD’de evden hırsızlık yapanlar hedef seçerken şu silsileyi izlerler: önce uygun mahallenin seçimi, ardından site veya apartmanın seçimi ve son olarak ev veya apartman dairesinin seçimidir. Bu süreç risk algısı, hedefin uygunluğu ve fırsatların elverişli olup olmaması gibi değişkenlerle de alakalıdır (Taylor ve Gottfredson, 1986). Bu sıralamaya göre hedef için uygun mahallenin seçimi en önemli konu olmaktadır. İyi korunmayan; ancak yaya ve araç trafiğinden uzak olan yerleşim yerleri, iyi korunan fakat yaya ve araç trafiğine açık yerleşim yerlerine göre daha az hırsızlığa maruz kalmaktadırlar. Bu durumun temel sebebi, trafiğe açık mahallelerin potansiyel suçlulara suç için daha fazla fırsat sunmasıdır (White, 1987). Bir çalışmada ortaya çıktı ki evden hırsızlık yapanların bir evi seçerken göz önünde

bulundurdıkları en yaygın 7 sebep vardır ve bunlardan altısı eve gidiş rotası ile ilgilidir (Town vd., 2003:53).

Başka bir çalışmanın sonuçlarına göre evden hırsızlık yapanların bir evi seçerken hangi kritere göre seçtiklerini anlatan tablo aşağıda verilmiştir.

Tablo 2.1: Evden Hırsızlık Yapanların Hedeflerini Seçme Kriterleri

Seçme Sebebi	%
Şans	63
Yanından geçiyordum ve koruması zayıftı	31
Yanından geçiyordum ve boş görünüyordu	26
Yanından geçiyordum ve ücra bir yerdeydi	26
Daha önce görmüştüm	20
Önceden Belirlemiştim	17
Yanından geçiyordum ve zengin evi gibiydi	14
İntikam	6
Diğer	6
Daha önce bu evi soymuştum	3

Not: Birden Fazla Cevap Verildiğinden Yüzde Oranı %100 Geçmiştir.

Kaynak: Wiles ve Costello, 2000.

Tablo 2.1'den de kolaylıkla anlaşılacağı üzere, evden hırsızlık yapanlar genellikle yanından geçerken bir evin boş veya ücra bir yerde olduğunu, o saatlerde evde kimsenin olmadığını, evin bir zengine ait olduğunu anlayarak soymaya karar vermektedir. Bu durumda mahallelerin girişleri kısıtlanırsa, hırsızların ev seçimleri başka yöne kayacaktır. Hatta evleri şans eseri olarak belirlediğini söyleyen evden hırsızlık yapanların seçimleri bile değişecektir. Çünkü bir mahallede şans eseri olma ihtimalleri azalacaktır. Daha önce görülen ve daha önce belirlenen evler de aynı şekilde farklılaşacaktır. İntikam duygusuyla ev soyan veya daha önce soyulan bir eve tekrar gelen hırsız için geçirgenlik ile ilgili yapılacak bir önlem bulunmamaktadır.

Büyük Britanya'da geçirgen olmayan ve çıkmaz sokakların bol olduğu bir yerde yapılan bir çalışma sonucunda bu tür uygulamaların suçu ve suç korkusunu azalttığı görüldü (Cozens vd., 2007:146). Izgara şeklinde tasarlanmış mahallelerin caddelerinden bir kısmının kapatılmasının iyi bir suç önleme stratejisi olduğu saptandı (Mathews, 1992).

Norfolk, Virginia’da 1987 yılında yapılan bir çalışmada; ekonomik etkenler, istikrarsızlık ve yapısal yoğunluk değişkenleri kontrol edildiğinde, geçirgenliğin evden hırsızlığa önemli derecede etki eden bir faktör olduğu bulundu. Diğer taraftan tüm bağımsız değişkenlerin evden hırsızlığa önemli bir etkisinin olduğu da ortaya çıktı. Evden hırsızlık oranları düşük ekonomik seviye ve yoğunluktaki, istikrarlı ve daha geçişken olan mahallelerde ise daha fazla çıktı (White, 1987).

Geçirgen mahalleler, kaçış alternatiflerinin çokluğu nedeniyle daha az yakalanma ve tutuklanma riski taşıdığından suçlular için daha caziptir. Bu tür geçirgen mahalleler, hedeflerini rastgele seçen hırsızların şans eseri gelme ihtimali daha fazla olduğundan daha çok risk taşırlar. Bir mahalleye açılan yolların fazlalığı, o mahalledeki bir evin hedef olarak seçilme riskini de arttıracaktır (White, 1987).

Greenberg ve Rohe’un (1984) Atlanta’da yaptıkları bir çalışma sonucunda görüldü ki; yüksek suç oranına sahip mahalleler, düşük suç oranına sahip mahallelere göre daha geçişken mahallelerdir ve yaya ve araç trafiğine daha açık yerlerdir. Karşılaştırılan mahalleler arasında sosyal ve sosyo-ekonomik farklılıkların da olduğu göz önüne alınmakla birlikte, araştırmacılar suç oranlarındaki farklılığın temelde geçirgenlik oranıyla daha fazla ilgili oldukları sonucuna vardılar. Konuyla ilgili altının çizilmesi gereken bir diğer nokta da, geçirgen mahallelerde ana caddeye açılan yollar üzerinde bulunan evlerde en yüksek oranda evden hırsızlık gerçekleşmektedir (White, 1990).

White (1990) bir çalışmasında, bir mahalleye açılan cadde sayıları ile evden hırsızlık arasında mükemmel yakın bir korelasyon buldu. Beavon, Brantingham ve Brantingham’ın (1994) ve de Poyner ve Webb’in (1991:88) yaptıkları çalışmalar da White’in bulgularını destekledi. Hepsinin konu hakkındaki yorumu birbirine benziyordu: Bir ev yayaların kullandığı bir yol üzerinde değilse, daha iyi korunabilir. Pascoe da (1999:55) bir mahallede suç oranlarını azaltmanın, oraya açılan caddeleri azaltmakla mümkün olacağını altını çizmektedir. Aynı şekilde Knowles’ın (2001:23), suç ve anti-sosyal davranışların geçirgen mahallelerde yoğunlaştığını söyleyerek aynı soruna dikkat çekmiştir. Büyük Britanya’da yapılan bir anket çalışması, ana yol güzergâhında yer alan evlerin çıkmaz sokaktakilere oranla iki kat daha fazla soyulma riski taşıdığını ortaya çıkarmıştır (Budd, 1999:73).

Büyük Britanya'nın yeni şehircilik anlayışına göre tasarlanan ve geçişken mahallelerin bolca bulunduğu Bradford şehrinde, diğer şehirlere göre evden hırsızlık sayısının 20 kat daha fazla olduğu tespit edilmiştir (Brooke, 2004:33). 3000 kayıtlı evden hırsızlık suçunu inceleyen Yang (2006: 49), çıkmaz sokaklar gibi daha az geçirgen olan mahallelerde daha düşük oranda evden hırsızlık olduğunu tespit etmiştir. 50 ev üzerinde yaptığı bir çalışma sonucu Armitage (2007: 101), geçişken mahallelerde yer alan evlerin, diğerlerine göre suça daha fazla maruz kaldığı sonucuna varmıştır.

ABD'nin Connecticut eyaletine bağlı Hartford şehrinde yapılan deneysel bir çalışmanın sonuçları, geçirgen mahallelerin girişlerinin azaltılmasının kısa vadede evden hırsızlık ve soygun suçlarını azalttığını; ancak uzun vadede etkilemediğini ortaya koydu. Kısa vadede mağduriyet yerleri az kullanılan yerlerden çokça kullanılan yerlere kaydı. Bunun üzerine araştırmacı, tek başına geçirgenliğin suçun sebebi olmadığı; suçu azaltmanın yolunun hem fiziksel geçirgenliğin azaltılması hem de mahalle sakinlerinin suça karşı organize olup birlikte hareket etmesi gerektiği sonucuna vardı (Fowler, 1982).

Maryland eyaletinin Baltimore şehrindeki 66 mahallede yapılan bir çalışmaya göre de, sosyoekonomik değişkenler kontrol edildiğinde, (geçirgenlik de dahil olmak üzere) mahallelerin fiziksel özellikleri ile suç oranları arasında bir ilişki bulunamadı. Bu durumda akademisyenler, mahallelerin fiziksel özelliklerinin suça etkisinin yanıltıcı bir sonuç olduğu üzerinde birleştiler. Mahallelerin sosyoekonomik değişkenlikleri farklılaştığında ise suç oranlarında değişimler daha fazla meydana gelmekteydi (Taylor, Schumaker ve Gottfredson, 1985).

Son zamanlarda yapılan bir çalışmada mahallelerin geçirgenliğinin yanı sıra, evin tipi, mahallenin yoğunluğu, caddelerin yoğunluğu, çıkmaz sokakların sayısı ve yerleşim yeri olması gibi pek çok değişkenin evden hırsızlığa etkisini araştırdı. Sonuçta dairelerin müstakil evlere oranla daha güvenilir olduğu, evde oturanların zenginliğinin ciddi bir faktör olduğu, yoğunluğun önemli bir etken olduğu, bir mahallenin sakinlerinin caddelerde gezmesinin pozitif yabancıların gezmesinin negatif bir etki yaptığı, bir yerde ev sayısının fazla olmasının önemli fakat çıkmaz sokakların fazlalığının ise önemsiz olduğu ve son olarak, mahallelerin tüm yönlere

karşı geçirgen bir yapıda olması gerektiği; ancak aşırı yoğunluğun suç açısından tehlike arz ettiği sonuçları ortaya çıktı (Hillier ve Sahbaz, 2008:12).

Bir başka görüşe göre ise geçişken olmayan mahaller, yaya olarak iş yapan hırsızlar için daha caziptir çünkü genellikle araçla devriye atan polisler bu yerlere daha az gelirler. Başka bir açıdan bakıldığında ise kaçış imkânı daha fazla olduğundan geçişken mahallelerde hırsızlık daha fazla meydana gelir. Bu durumda bu tür mahallelerin hırsızlık oranlarına, çevrede var olan tabii gözetleme yerleri gibi diğer değişkenler daha fazla etki eder denilebilir (Cozens and Hillier, 2008).

Nitekim yapılan bir çalışmada gözden uzakta ve çıkmaz sokakların bol olduğu mahallelerde daha fazla evden hırsızlık olduğunu ispat eden bir çalışma, Hiller ve Shu (2000) tarafından İngiltere’de tamamlandı. Çalışmanın sonuçlarını değerlendiren Town ve meslektaşları (2003:53), bu çalışmada üzerinde durulan çıkmaz sokakların içlerinde sızıntılar olduğunu, buralardan en azından yaya geçişlerinin olduğunu not etti.

Armitage (2011), geçirgenliğin evden hırsızlıkna etkisi ile ilgili literatürü tarayarak karşıt görüşleri destekleyen çalışmaların bir özetini yaptı (Tablo2.2). Bu çalışmanın sonuçları aşağıdadır:

Tablo 2.2: Mahallelerin Geçirgenliğin Evden Hırsızlık Suçuna Etkisi Konusunda Yapılan Çalışmalar

Desteklenen Hipotezler	Yapılan Akademik çalışmalar
Geçirgen bir mahallede ikamet etmek suç riskini artırır	Bevis ve Nutter (1977: 17), Rubenstein vd. (1980:91), Taylor ve Gottfredson (1987), Van der Voordt ve Van Wegen (1990), White (1990), Poyner ve Webb (1991:88), Beavon vd. (1994), Mirlees-Black vd. (1998:69), Rengert ve Hakim (1998:41), Hakim vd. (2001), Taylor (2002:416), Nubani ve Wineman (2005), Yang (2006: 49), Armitage (2006)
Bir güzergâh üzerinde ikamet etmek suç riskini artırır	Letkemann (1973:81), Brantingham ve Brantingham (1984:84), Feeney (1986:7), Gabor vd. (1987:48), Poyner ve Webb (1991:88), Wiles ve Costello (2000: 24), Rengert ve Wasilchick (2000:75)
Bir çıkmaz sokakta veya geçirgen olmayan bir yerde oturmak suç riskini azaltır	Bevis ve Nutter (1977: 17), Johnson ve Bowers (2010)

Sızıntıların olduğu bir çıkmaz sokakta oturmak suç riskini artırır	Hillier (2004), Armitage (2006)
Geçirgen bir mahallede ikamet etmek suç riskini azaltır	Hillier ve Shu (1998:59), Shu (2000), Hillier (2004), Hillier ve Sahbaz (2009:19)
Caddeleri trafiğe kapatmak suçu azaltır	Matthews (1992:12), Atlas ve LeBlanc (1994), Newman (1995,1996:37), Lasley (1998:46), Eck (2002: 53)

Kaynak: Armitage, 2011.

Tablo 2.2’den de anlaşılacağı üzere, geçirgen bir mahallede ikamet etmenin suç riskini arttırdığı ve azalttığını gösteren çalışmalar yapılmıştır. Görünen o ki, geçirgenliğin evden hırsızlık suçunu arttırdığını ispatlayan çalışmalar daha fazladır. Diğer taraftan, potansiyel suçluların iş veya eğlence güzergahı yolu üzerinde ikamet etmek, bir çıkmaz sokakta veya geçirgen olmayan bir sokakta oturmak, çıkmaz sokak olarak planlanan; ancak sonradan arada sızıntı diyebileceğimiz yaya yolları üzerinde ikamet etmek gibi etkenler, bu iki zıt görüşün geçerliliğini etkileyen yan faktörler olabilir. Ayrıca bir çözüm önerisi olarak caddelerin araç trafiğine kapatılması konusu da yine önem arz etmektedir.

2.4. TEORİK ÇERÇEVE: ÇEVRESEL KRİMİNOLOJİ

Fiziki tasarımın insanların davranışını ve özellikle suç işleme davranışını kontrol edebileceği fikrinin kökleri, 19. yüzyılda yapılan ‘tehlikeli yerler (*dangerous places*)’ çalışmalarına dayanır. 20. yüzyılın başlarında yapılan ‘Şikago Okulu (Chicago School)’ çalışması, suçluların yaşadıkları mahallelere dikkati çekmiştir. 1960’larda yapılan bir başka çalışma ise mağdurların yaşadıkları yere yoğunlaşmıştır (Cozens, 2008). Suç ve çevre arasındaki ilişkiyi ilk olarak ortaya koyan akademisyenlerden birisi Jane Jacobs’dur. O’na göre bir yerde bir suçu azaltmak için tabii gözlemi arttırmak gerekir (Jacobs, 1961:18). Bu dönemde yaşayan diğer akademisyenler, Elizabeth Wood (1961:55) ve Schlomo Angel (1968: 121), fiziksel çevrenin insan davranışlarına etkisi olduğunu ve çevre şartlarının değiştirilerek suçlarının azalmasını mümkün olduğunu iddia ettiler. Bunları takip eden çalışmalar ise genellikle suçun yeri ve suç korkusu oldu ve böylece kademe kademe çevresel kriminoloji oluştu (Cozens, 2008).

Çevrenin düzenlenmesi ile suç önleme yönteminin (*Crime Prevention Through Environmental Design*) dört ana unsuru vardır. Buna göre bir yerde suç azaltmak için ilk önce girişlerin kontrol edilmesi gerekir. Bir sokakta caddelerin, kaldırımların, sokak girişlerinin kamu alanı olmaktan çıkarılarak yarı özel ve yarı kamu alanı haline getirilecek şekilde girişlerin sınırlandırılması ve kontrol edilmesi gerekir. İkinci olarak tabii gözetimin arttırılması gerekir. Bir sokaktaki pencerelerin sokağa bakar şekilde yapılması, park yerlerinin ve yürüme alanlarının herkesin kolayca görebileceği alanlara yapılması ile tabii gözetim sağlanabilir. Sokağın sahiplerinin olduğunu gösterir işaretlerin olması, mesela kaldırımların renklerinin sokaklara göre değişkenlik göstermesi bir diğer önlemdir. Son olarak sokak ve caddelerin ve buralarda bulunan evlerin temiz ve bakımlı tutulması, suçları önleme adına yapılacak çevresel düzenlemelerden bazılarıdır (National Crime Prevention Council, 2009:1).

Şikago Okulu'nun dikkat çektiği suçluların yaşadıkları mahalleler sorunu, geçirgenlik konusunda da karşımıza çıkmaktadır. Suçluların genel olarak yaşadıkları mahallelere yakın yerleri hedef olarak seçmeleri, geçirgen olan mahallelerin aslında neden tercih edildiklerine de bir açıklama getirmektedir. Geçirgen olmayan mahalleler suçluların yaşadıkları yerlere yakın olsalar bile suçluların asıl hedefledikleri mahallelere ulaşmak için kullandıkları güzergâh üzerinde olmadıkları için çekiciliğini kaybetmektedirler. Jacobs'un bahsettiği 'tabii gözlem' konusu ise geçirgenlik ile zıt bir yaklaşımdır. Geçirgen mahallelerde tabii gözlem için daha uygun bir ortam olacağı söylenebilir. Çünkü yoğunlaşan caddeler daha çok kişinin bir noktaya dikkat etmesi anlamına gelir ki, bu da tabii gözlemi arttırır ve dolayısıyla hırsızlık ve özellikle ev hırsızlığı sayılarında bir düşüş beklenir.

Brantingham (1981:47), bir suçun dört boyutunun olduğunu iddia etmektedir: hukuk, suçlu, hedef ve yer. Çevresel kriminoloji genel olarak yer ile ilgilenir. Bu çalışmada suçun yer ile ilişkisi gözler önüne serilmektedir. Çevresel kriminolojinin geçirgenlikle ilgisine yoğunlaşırsak, bir mahallede ne kadar fazla geçirgen sokak olursa o kadar çok insan giriş çıkış yapacaktır ve bunun sonucu olarak suç için daha fazla fırsat doğacaktır (Ekblom, 1995). Bunun tersine olarak bir yerde dolaşmayı sınırlandırırsak, potansiyel hırsızların orada bulunma gerekçeleri azalacak ve bu durumda o yerde ikamet edenler hariç çok az kimse bulunacaktır.

Rasyonel Seçim teorisine göre, suçlular karar verirken rasyonel davranırlar ve çevresel uyarıları dikkate alırlar. Bu çevresel uyarılar genellikle bir hedef için algılanan risk, ödül ve harcanacak enerjidir (Cornish ve Clarke, 1986:123). Yani suç işleyenler de normal insanlar gibi bir eylem yapacakları zaman akıllarında tartarlar. Eğer yaptıkları eylem ve eylem için harcadıkları enerji, sonuçta beklenen ödüle değmiyorsa risk almazlar. Aslında bu mantık sadece suç işlemeye niyetlenmiş kişiler için değil çevresindekiler için de geçerlidir. Bir insan bir suç işlediğinde ve bunun sonucunda ceza aldığında toplum bunu duyarsa veya şahit olursa diğerleri için bu durum caydırıcı bir unsur olur. Bunun tersine olarak da bir insan suç işlediğinde ve bunun sonucunda yakalanmadığında veya ceza almadığında (veya nispeten az aldığında), toplum bunu duyarsa veya şahit olursa bu durum diğerleri için teşvik edici bir unsur olur (Stafford ve Warr, 1993). Geçirgen mahallelerde suç işleyenlerin yakalanması, mahalleye (veya sitelere) giren ve çıkanların belli olmamasından dolayı zor olacaktır. Yakalansa ve ceza alsa bile suç işlediği mahallede kendisini tanıyan olmadığından sanki yaptığı işin yanına kar kaldığı gibi bir izlenim olacak ve bu durum suç işlemeye meyilli diğerleri için teşvik edici bir unsur olacaktır.

Rutin aktiviteler teorisine göre, bir suç için üç unsurun bir arada olması gerekir: suç işlemeyi tasarlamış birisi, uygun bir hedef ve himaye edicilerin yokluğu (Cohen ve Felson, 1987). Diğer taraftan Felson, Hirschi'nin "Kontrol Teorisi"nden yola çıkarak, dördüncü bir unsur olarak tutuculardan bahsetmiştir. O'na göre insanlar, ailesi, sevdikleri, arkadaşları veya ait olduğu bir sosyal grup nedeniyle suçtan uzak durur. Bu olumlu çevre suç işlemeye meyilli insanlar için tutucu bir etkiye sahiptir. Elbette bu çevrenin olumsuz olması durumunda da ters etki yapar ve insanları suç işlemeye teşvik eder (Felson, 1986). Teoriye göre eğer devlet (veya kolluk kuvvetleri) bu dört unsurdan birisini kontrol etmeyi başarırca suç ortaya çıkmayacaktır. Yani eğer motive olmuş suçluların yaşadıkları ortam veya mahalleler kontrol altına alınabilirse veya bu kişiler izlenerek suç işlemeyen yakalanabilirse, suçluların hedef olarak seçebilecekleri eşyalar gizlenebilirse (veya çekici olmaktan çıkartılabilirse) ya da suça maruz kalabilecek eşya ve kişiler devamlı olarak gözetim altında tutulabilirse suç işlenemez. Teorinin geçirgenlikle ilgili olan kısmı, geçirgen mahallelerde evden hırsızlığa konu olacak evlerin uygun bir hedef olmasıdır. Gerçekten de giren ve çıkan kişilerin kontrol altına alınmadığı mahallelerde bütün

evler uygun bir hedefdir. Hem suç işleyecek kişilerin tanınmasının zorluğu hem de kaçış imkânlarının fazlalığı nedeniyle geçirgen mahalleler suça meyilli kişiler tarafından çekici bulunur.

Kısaca söylemek gerekirse, mahallelerin geçirgenliğinin suçların azalmasına etkisi, başta çevresel kriminoloji olmak üzere birçok teorinin öngördüğü bir çıkarımdır. Çevresel kriminolojiye göre çevrenin insan davranışlarına etkisi vardır ve suçun da bir insan davranışı olduğu düşünüldüğünde, çevrenin insanların suç işlemesine etkisi beklenen bir sonuçtur. Bir yerde kaçış yolu çok olduğunda hırsızlar için çekici bir ortam oluşmuştur. Rasyonel seçim teorisine göre, hırsızlar da normal insanlar gibi seçimlerinde rasyonel davranırlar. Kısa sürede mümkün olduğu kadar pahalı eşyaları çalıp en kısa zamanda ellerinden çıkarmak isteyeceklerdir. Bunu yaparken de yakalanmak istemeyeceklerdir. Geçirgen mahallelerde suç işleyenlerin yakalanması, mahalleye (veya sitelere) giren ve çıkanların belli olmamasından dolayı zor olacaktır. Dolayısıyla rasyonel seçim teorisine göre geçirgen mahallelerde daha fazla suç işlenmesi beklenir. Rutin aktiviteler teorisine göre de, bir suç için üç unsurun bir arada olması gerekir: suç işlemeyi tasarlamış birisi, uygun bir hedef ve himaye edicilerin yokluğudur. Uygun bir hedef, her zaman için pahalı bir eşya veya nakit para anlamına gelmemektedir. Çalındığında yakalanma riski fazla olan bir mücevher, uygun bir hedef değildir. Ancak ucuz fakat yakalanma riski az olan bir eşya, hırsızlar için daha uygun bir hedefdir. Dolayısıyla geçirgen mahalleler, rutin aktiviteler teorisine göre, uygun hedefler sunduğu için daha fazla evden hırsızlığın yaşandığı yerler olacaktır.

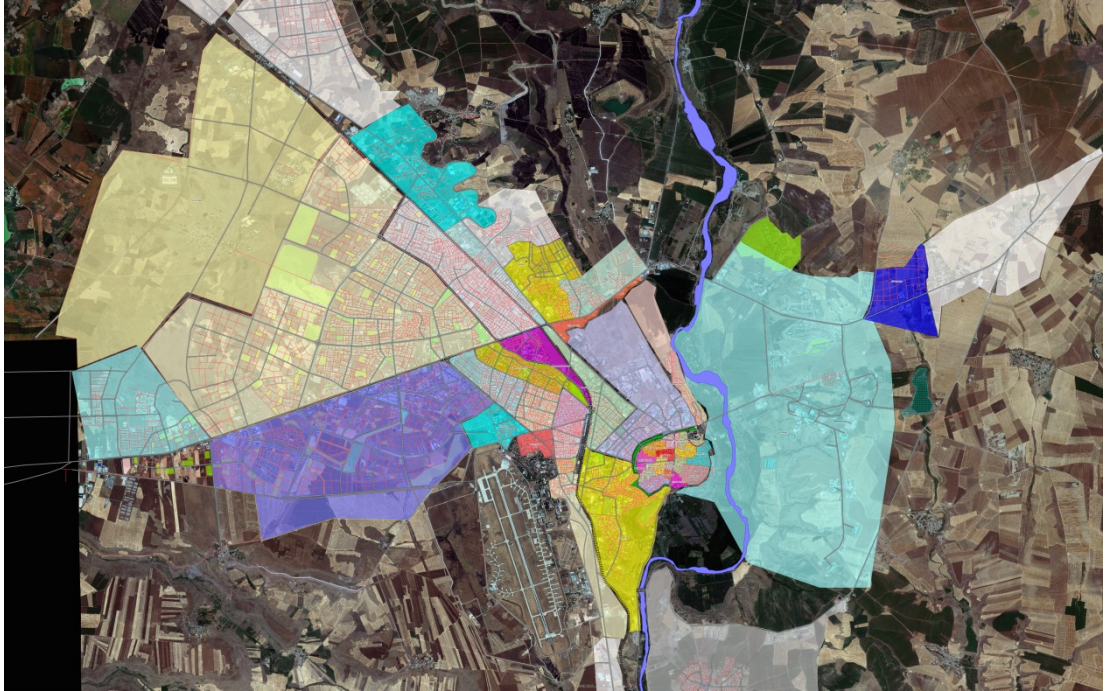
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

METODOLOJİ

3.1. DİYARBAKIR MAHALLELERİNİN GİRİŞ SAYILARININ HESAPLANMASI

Diyarbakır şehri, Türkiye'nin Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yer alır. Şehrin merkezi dört ilçeden oluşmaktadır. Şehrin girişlerini belirlemek Google Earth programı veya “*maps.google.com*” internet sitesi aracılığı ile bir derece mümkündür (Şekil 3.1). Ancak mahallelerin sınırlarını belirlemek mümkün olmadığından, şehirdeki polis merkezlerine gidilerek mahalle sınırları belirlendi ve mahallelerin girişleri hesaplandı (Tablo 3.1). Bu hesaplanırken her bir polis merkezi kendi sınırları içindeki mahallelerin giriş sayılarını haritaya bakarak hesapladılar.

Şekil 3.1: Diyarbakır Şehrinin Google Earth'ten Görünümü

Kaynak: Google Earth Programı ve Diyarbakır'daki Polis Merkezlerinin Verileri

Tablo 3.1: Diyarbakır'ın Merkez İlçelerindeki Mahallelerin Giriş Sayıları

	MAHALLE ADI	MAHALLEYE GİRİŞ SAYISI
1	Yenişehir	19
2	Kooperatifler	12
3	Dicle	10
4	Ferit Köşk	12
5	Cumhuriyet	15
6	Gürdoğan	20
7	Aziziye	19
8	Yolaltı	16
9	Seyrantepe Sanayii	41
10	Fabrika	16
11	Üçkuyu	15
12	Şehitlik	24
13	Ali Paşa	22
14	Abdal Dede	9
15	Lalebey	19
16	Ziya Gökalp	21
17	Süleyman Nazif	7
18	Melik Ahmet	20
19	İskender Paşa	21
20	Camii Kebir	11
21	Camii Nebi	19
22	Cevat Paşa	13
23	Dabanoglu	20
24	Hasırlı	19
25	Fatihpaşa	18
26	Savaş	24
27	Cemal Yılmaz	14
28	Huzur	40
29	Peyas	65
30	Barış	3
31	Selahattin Eyyubi	11
32	Mevlana Halit	63
33	Şeyh Şamil	55
34	5 Nisan	69
35	Kaynartepe	58
36	Muradiye	30
37	Fatih	33
38	Körhat	14
39	Bağcılar	33
40	Yeni Köy	11
41	Yunus Emre	22
42	Ali Pınar	5

Kaynak: Tablo Yazar Tarafından Oluşturulmuştur.

Bu çalışmaya esas olan evden hırsızlık verileri 2011 yılına aittir ve Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü'nün kayıtlarında yer almaktadır. Diyarbakır Valiliği'nin onayı ile bu verileri kullanmak mümkün olmuştur. Mahallelerdeki konut sayıları ile nüfus bilgileri, Devlet İstatistik Enstitüsü'nün 2009 verileri esas alınarak yapılmıştır (TÜİK, 2009).

3.2. DEĞİŞKENLERİN TANIMLANMASI

Çalışmada bağımlı değişken (*dependent variable*) suç sayısı, bağımsız değişken (*independent variable*) ise mahallelerin giriş sayılarıdır. Mahallelerdeki konut sayısı ve toplam nüfus ise kontrol değişkeni (*control variable*) olarak kullanılmıştır (Tablo.3.2).

Tablo 3.2: Değişkenlerin Sınıflandırılması

Bağımlı Değişken	Suç Sayısı
Bağımsız Değişken	Mahallelerin Giriş Sayıları
Kontrol Değişkenleri	Konut Sayısı ve toplam nüfus

Kaynak: Tablo Yazar Tarafından Oluşturulmuştur.

Yukarıdaki tablodan da görüleceği üzere analizimize esas olmak üzere 4 değişken kullanılacaktır. Bu değişkenlerden hipotezimizde bağımlı değişken olarak yer alan “Evden Hırsızlık Suçu”, Diyarbakır Emniyet Müdürlüğünden alınan suç sayıları ile ölçülecektir. Bunun yanı sıra hipotezimizde bağımsız değişken olarak yer alan “Mahallelerin Geçirgenliği” kavramı ise mahallelerin giriş-çıkış sayıları ile ölçülecektir. Bu temel iki değişken haricinde ise “Nüfus” ve “Konut Sayıları” modelimizde kontrol değişkenleri olarak yer almaktadır. Bu iki değişkene ilişkin veriler ise TÜİK tarafından sunulan veritabanı hizmetlerinden elde edilmiştir.

Tablo 3.3: Diyarbakır'ın Merkez İlçelerindeki Mahallelerin Giriş Sayıları, Konut Sayısı, Nüfus ve 2011 Yılına Ait Evden Hırsızlık Sayıları

	MAHALLE ADI	MAHALLE GİRİŞ SY	KONUT SY	TOPLAM NÜFUS	2011 EVDEN HIR
1	Yenişehir	19	6681	25976	64
2	Kooperatifler	12	10769	36994	193
3	Dicle	10	827	3876	4
4	Ferit Köşk	12	816	3988	0
5	Cumhuriyet	15	1202	6313	5
6	Gürdoğan	20	1861	9427	22
7	Aziziye	19	3919	15223	67
8	Yolaltı	16	1803	6662	32
9	Seyrantepe Sanayii	41	619	2621	2
10	Fabrika	16	2283	7781	4
11	Üçkuyu	15	3034	6690	23
12	Şehitlik	24	11719	52969	96
13	Ali Paşa	22	1127	5743	1
14	Abdal Dede	9	246	1269	2
15	Lalebey	19	942	4954	4
16	Ziya Gökalg	21	889	4466	6
17	Süleyman Nazif	7	151	723	1
18	Melik Ahmet	20	1740	8706	9
19	İskender Paşa	21	1796	8294	19
20	Camii Kebir	11	369	1898	3
21	Camii Nebi	19	639	2954	1
22	Cevat Paşa	13	1038	4518	5
23	Dabanoğlu	20	1048	4652	1
24	Hasırlı	19	1518	8553	3
25	Fatihpaşa	18	1572	7952	2
26	Savaş	24	699	3425	4
27	Cemal Yılmaz	14	456	2843	1
28	Huzur	40	19314	79484	218
29	Peyas	65	28131	111178	323
30	Barış	3	1742	3992	10
31	Selahattin Eyyubi	11	4926	20892	79
32	Mevlana Halit	63	11516	55545	139
33	Şeyh Şamil	55	8452	47056	84
34	5 Nisan	69	12569	64547	144
35	Kaynartepe	58	7909	34822	82
36	Muradiye	30	2786	11884	30
37	Fatih	33	5021	24202	77
38	Körhat	14	3030	11387	16
39	Bağcılar	33	5511	18405	92
40	Yeni Köy	11	1464	7848	2
41	Yunus Emre	22	3882	19776	34
42	Ali Pınar	5	1049	4560	8

Kaynak: TÜİK, 2009.

3.3. VERİLERİN ANALİZİ

Verilerin analizi SPSS 15 yardımıyla yapılmıştır. Sonuçları aşağıdadır. Öncelikle tanımlayıcı (*descriptive*) istatistiklere bakıldı. Sonuçlar aşağıdaki tabloda yer almıştır.

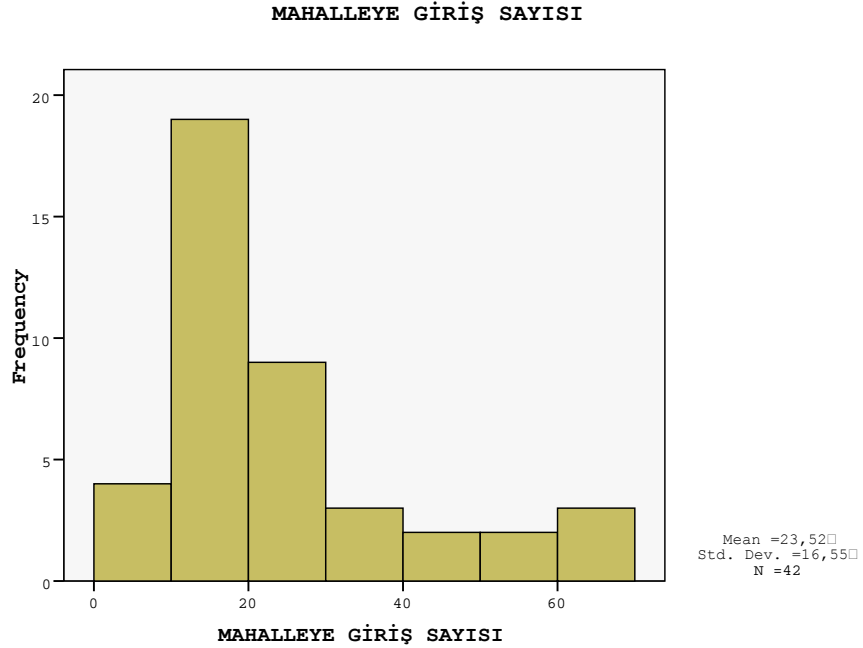
Tablo 3.4: Değişkenlere Ait Betimsel İstatistikler.

	Mahalleye Giriş Sayısı	Konut Sayısı	Toplam Nüfus	2011 Yılı Evden Hırsızlık
Geçerli Sayı	42	42	42	42
Kayıp veri	0	0	0	0
Ortalama Değer	23,52	4215,83	18215,43	45,52
Standart Sapma	16,55	5664,864	23876,703	69,752
En düşük değer	3	151	723	0
En yüksek değer	69	28131	111178	323

Kaynak: Tablo Yazar Tarafından Oluşturulmuştur.

SPSS analizi sonuçlarına göre, tüm mahalleler (42 mahalle) için kayıp veri (*missing value*) yoktur, hepsi geçerlidir.

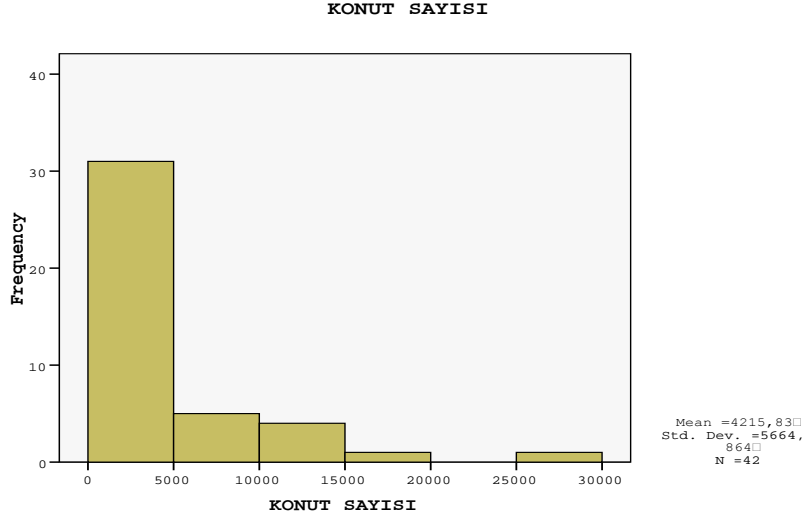
Şekil 3.2: Diyarbakır İlindeki Mahallelere Giriş Sayıları, 2009.

Kaynak: Tablo Yazar Tarafından Oluşturulmuştur.

Bu çalışmada mahalleye giriş sayılarını gösteren şekil simetrik değildir (skewness=1,531, kurtosis=1,603). Ortalama değer 23,52'dir. Standart sapma değeri 16,55 olarak ölçülmüştür. Mahallelerdeki en az giriş sayısı 3, en fazla ise 69 olarak gözükmektedir.

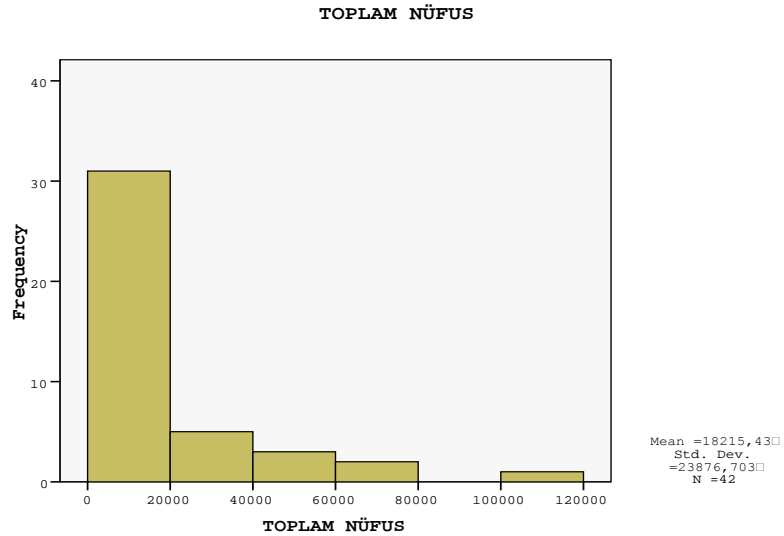
Şekil 3.3: Diyarbakır İlindeki Konut Sayıları, 2009.

Kaynak: Tablo Yazar Tarafından Oluşturulmuştur.

Diyarbakır'ın mahallelerindeki ortalama konut sayısı 4215'dir. Standart sapma 5665, bir mahalledeki en az konut sayısı 151, en fazla konut sayısı ise 28131'dir.

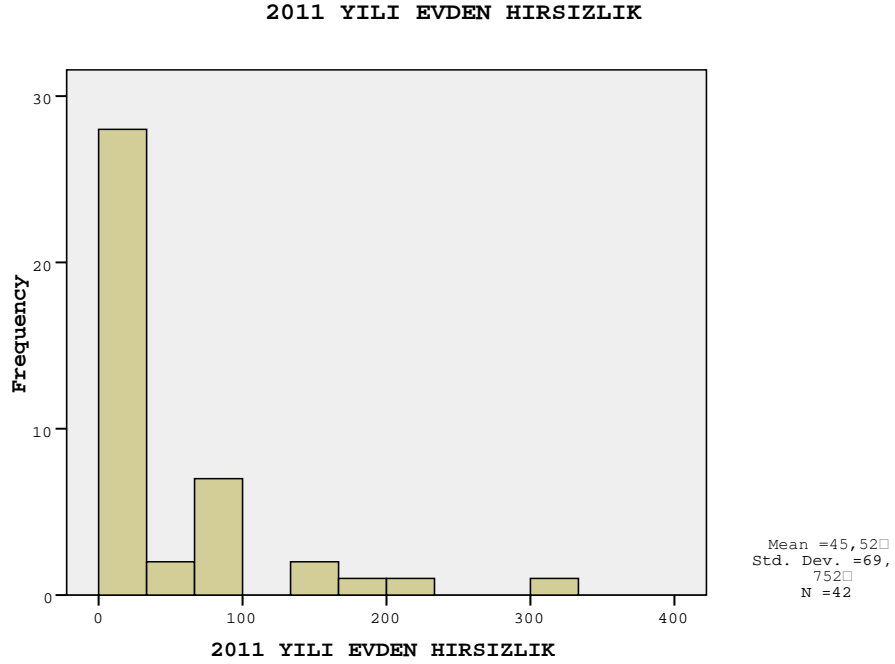
Şekil 3.4: Diyarbakır İlindeki Mahallelerdeki Toplam Nüfus, 2009.

Kaynak: Tablo Yazar Tarafından Oluşturulmuştur.

Diyarbakır'ın merkez ilçelerindeki mahallelerin nüfus açısından en düşüğü 723, en kalabalığı ise 111178 kişiden oluşmaktadır. Ortalama ise bir mahallede 18215 kişi yaşamaktadır. Standart sapma ise 23876'dır.

Şekil 3.5: Diyarbakır İlindeki Evden Hırsızlık Sayıları, 2011.

Kaynak: Tablo Yazar Tarafından Oluşturulmuştur.

Diyarbakır'da 2011 yılında bir mahallede en az 0, en fazla ise 323 evden hırsızlık suçu gerçekleşmiştir. Bir mahallede ortalama 45 hırsızlık olmuştur. Standart sapma ise 69.752'dir. Evden hırsızlık suçuna ait eğri ise simetrik bir eğri değildir.

Korelasyon değerlerinin ardından mahalle giriş sayılarının evden hırsızlık sayılarına etkisinin olup olmadığını anlamak için ikili korelasyonlara (*bivariate correlation*) bakılmıştır. Normalde sayısal değişkenler için sadece Pearson Korelasyona bakmak yeterlidir. Ancak normal olmayan (simetrik olmayan) dağılımlarda Spearman korelasyona da bakmak, yanlış çıkarımlar yapmanın önüne geçer. Bu yüzden her iki korelasyon metodu da uygulanmıştır.

Tablo 3.5: Değişkenler Arasındaki Parametrik Korelasyon Ölçümleri

		Mahalleye Giriş Sayısı	Konut Sayısı	Toplam Nüfus	2011 Yılı Evden Hırsızlık
Mahalleye Giriş Sayısı	Pearson korelasyonu	1	,698(**)	,760(**)	,656(**)
	Anlamlı (2-kuyruklu)		0	0	0
	F	42	42	42	42
Konut Sayısı	Pearson korelasyonu	,698(**)	1	,988(**)	,972(**)
	Anlamlı (2-kuyruklu)	0		0	0
	F	42	42	42	42
Toplam Nüfus	Pearson korelasyonu	,760(**)	,988(**)	1	,947(**)
	Anlamlı (2-kuyruklu)	0	0		0
	F	42	42	42	42
2011 Yılı Evden Hırsızlık	Pearson korelasyonu	,656(**)	,972(**)	,947(**)	1
	Anlamlı (2-kuyruklu)	0	0	0	
	F	42	42	42	42

** Korelasyon 0.01 seviyesinde anlamlıdır (2-kuyruklu).

Kaynak: Tablo Yazar Tarafından Oluşturulmuştur.

Tablo 3.6: Değişkenler Arasındaki Parametrik Olmayan Korelasyon Ölçümleri

			Mahalleye Giriş Sayısı	Konut Sayısı	Toplam Nüfus	2011 Yılı Evden Hırsızlık
Spearman's rho	Mahalleye Giriş Sayısı	Korelasyon katsayısı	1	,538(**)	,593(**)	,495(**)
		Anlamlı (2-kuyruklu)	.	0	0	0,001
		F	42	42	42	42
	Konut Sayısı	Korelasyon katsayısı	,538(**)	1	,968(**)	,913(**)
		Anlamlı (2-kuyruklu)	0	.	0	0
		F	42	42	42	42
	Toplam Nüfus	Korelasyon katsayısı	,593(**)	,968(**)	1	,867(**)
		Anlamlı (2-kuyruklu)	0	0	.	0
		F	42	42	42	42
	2011 Yılı Evden Hırsızlık	Korelasyon katsayısı	,495(**)	,913(**)	,867(**)	1
		Anlamlı (2-kuyruklu)	0,001	0	0	.
		F	42	42	42	42

** Korelasyon 0.01 seviyesinde anlamlıdır (2-kuyruklu).

Kaynak: Tablo Yazar Tarafından Oluşturulmuştur.

Yukarıdaki şekillerden de anlaşılacağı üzere, konut sayısı ve toplam nüfus sayısı ile mahalleye giriş sayısı arasında pozitif bir korelasyon bulunmaktadır. Bu aslında beklenen bir durumdur; çünkü konut sayısı ve toplam nüfusun büyüklüğü, mahallenin coğrafi alanının da büyük olmasını gerektirir. Büyük mahallelerde giriş sayısı daha fazla olur.

Konut sayısı ve toplam nüfus sayısı toplam hırsızlık sayısı ile de ilişkilidir. Bu da beklenen bir durumdur. Çünkü konut sayısı ve toplam nüfus arttıkça hırsızlığa maruz kalabilecek insan (konut) sayısı artmaktadır

Mahalleye giriş sayısı ile evden hırsızlık sayısı arasındaki ilişki pozitifdir ve bu da bu çalışmanın hipotezidir. Dolayısıyla hipotez ikili korelasyonlarla desteklenmektedir.

Ancak konut sayısı ve toplam nüfus sayısı, hem mahalleye giriş sayısı ile hem de hırsızlık sayısı ile pozitif ilişkili olduğu için, mahalleye giriş sayısı ile hırsızlık sayısı arasındaki pozitif ilişki sahte (*spurious*) olabilir. Onun için mahalleye giriş sayısının hırsızlık sayısı üzerindeki etkisini incelerken konut sayısı ve toplam nüfus sayısını kontrol etmek gerekir. Bunun için regresyon analizi yapılmıştır.

Regresyon analizi yapılmadan önce yapılması gereken önemli bir şey verilerin regresyon varsayımlarını karşılayıp karşılamadığının test edilmesidir. Çoklu regresyonun varsayımları şunlardır: bağımlı değişkenin çoklu normal dağılımı, bağımlı değişken ile bağımsız değişkenlerin tamamı arasında lineer ilişki ve homoscedasticity'dir. Bu varsayımların 42 gözlemlili bir veri seti ile analiz öncesi test edilmesi mümkün değildir. Ancak, analizler sonrasında plot'ların incelenmesi ile bu konuda fikir edinilebilir.

Tablo 3.7: Regresyon Modellerinin Özetleri

Model	R	R ²	Düzeltilmiş R ²	Tahmini Standart Hata
1	,656(a)	,430	,416	53,297
2	,975(b)	,951	,947	16,023

a Parametreler: (Sabit), Mahalleye Giriş Sayısı

b Parametreler: (Sabit), Mahalleye Giriş Sayısı, Konut Sayısı, Toplam Nüfus

Kaynak: Tablo Yazar Tarafından Oluşturulmuştur.

Tablo 3.8: Regresyon Modellerine İlişkin Katsayılar (a)

Katsayılar ^a							
Model	Standart Olmayan Katsayılar		Standart Katsayılar	t	Sig.	Eşlineer İstatistikler	
	Beta	Std. Hata	Beta			Tolerans	VIF
1 (Sabit)	19518	14.408		-1.355	.183	1.000	1.000
MAHALLEYE GİRİŞ SAYISI	2.765	.503	.656	5.498	.000		
2 (Sabit)	-6.611	4.861		-1.360	.182		
MAHALLEYEGİRİŞ SAYISI	.197	.274	.047	.718	.477	.305	3.283
KONUT SAYISI	.019	.003	1.572	5.820	.000	.018	56.698
TOPLAM NÜFUS	.002	.001	-.641	-2.150	.038	.014	69.013

a) Bağımlı Değişken: 2011 Yılı Evden Hırsızlık

Kaynak: Tablo Yazar Tarafından Oluşturulmuştur.

Not: Hiç hırsızlık olmayan bir mahallenin loglanmış bağımlı değişken değeri bir çıkıntı (*outlier*) oluşturduğu için analiz dışı bırakıldı. Ayrıca konut sayısı ile toplam nüfus arasındaki korelasyon çok yüksek olduğu ve bu yüksek korelasyon collinearity'ye neden olduğu için toplam nüfus sayısı analizden çıkartıldı.

Çalışmanın bu kısmında Regresyon analizi yapılmıştır. Analizde önce mahalleye giriş sayısı modele eklenmiştir. Mahalleye giriş sayısının evden hırsızlık sayısına etkisi pozitif olarak tespit edilmiştir. Bu haliyle model, bağımlı değişkendeki toplam varyansın %43'ünü açıklıyordu. Daha sonra regresyon modeline konut sayısı ve toplam nüfus eklenmiştir. Yeni bu haliyle varyansın %95'ini açıkladı. Mahalleye giriş sayısının etkisi istatistiki anlamda anlamsız hale geldi (t değeri başlangıçta 5.50 iken konut sayısı ve toplam nüfus eklenince 0.72 oldu). Ancak collinearity istatistikleri çok yüksek olduğu için modeldeki değerleri bu haliyle geçerli kabul etmek mümkün değildir. Onun için veri dosyasındaki ham değerlerin tamamını log'lanıldı.

Tablo 3.9: Log Değerleri Alındıktan Sonra Regresyon Modellerinin Özetleri

Model	R	R ²	Düzeltilmiş R ²	Tahmini Standart Hata
1	,499(a)	,249	,230	1,65615
2	,879(b)	,773	,762	,92119

a Parametreler: (Sabit), LnGiriş

b Parametreler: (Sabit), LnGiriş, LnKonut

Kaynak: Tablo Yazar Tarafından Oluşturulmuştur.

Tablo 3.10: Log Değerleri Alındıktan Sonra Regresyon Modellerinin Katsayıları (a)

Katsayılar ^a							
Model	Standart Olmayan Katsayılar		Standart Katsayılar	t	Sig.	Eşlineer İstatistikler	
	Beta	Std. Hata	Beta			Tolerans	VIF
1 (Sabit) Lngiriş	-1.685 1.416	1.175 .389	.499	-1.434 3.638	.159 .001	1.000	1.000
2 (Sabit) Lngiriş Lnkonut	-8.079 '-.119 1.425	.938 .270 .150	'-0.42 '0.904	-8.613 '0.442 '9.502	.000 .661 .000	.642 .042	1.557 1.557

a) Bağımlı Değişken: LnHırsızlık

Kaynak: Tablo Yazar Tarafından Oluşturulmuştur.

Log'lanmış değerlerle tekrar linear regresyon analizi yapıldı. Aynı şekilde önce modele mahalleye giriş sayısı eklendi. (loglanmış) Mahalleye giriş sayısının (loglanmış) hırsızlık sayısı üzerinde pozitif bir etkisinin olduğu görüldü (t değeri 3.64). Model bu haliyle varyansın %23'ini açıklıyordu. Daha sonra modele log'lanmış konut sayısı eklendi. Model bu haliyle varyansın %76'sını açıklamaktadır. Konut sayısının evden hırsızlık sayısına pozitif bir etkisinin olduğu görüldü. Ancak mahalleye giriş sayısının evden hırsızlık sayısına etkisinin olmadığı görüldü. Bu şu anlama geliyor: geçirgenlik (mahalleye giriş sayısı) ile evden hırsızlık sayıları arasında istatistiki bir ilişki var. Ancak bu ilişki nedensel değil sahte (*spurious*) bir ilişkidir. Yani nüfus hem geçirgenliği hem de evden hırsızlık sayısını etkilemektedir.

Yukarıda, 42 gözlemlili bir veri seti ile çoklu regresyonun varsayımlarının test edilmediğinin mümkün olmadığı söylenmişti. Ayrıca, analizler sonrası plot'ların incelenmesi ile bu varsayımların karşılanıp karşılanmadığı konusunda fikir edinilebileceği de söylenmişti. Loglanmış değerlerle yapılan analizler sonucunda elde edilen plot'ların incelenmesinde çoklu regresyonun varsayımlarının karşılandığı gözlemlendi.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1. TARTIŞMA

Mahallelerin geçirgenliğin suça etkisi ile ilgili literatürde pek çok çalışma yapılmıştır. Bevis ve Nutter (1977: 17), Rubenstein vd. (1980:91), Taylor ve Gottfredson (1987), Van der Voordt ve Van Wegen (1990), White (1990), Poyner ve Webb (1991:88), Beavon vd. (1994), Mirlees-Black vd. (1998:69), Rengert ve Hakim (1998:41), Hakim vd. (2001), Taylor (2002:416), Nubani ve Wineman (2005), Yang (2006: 49), Armitage (2006) ve Cozens (2008) geçirgen bir mahallede ikamet etmenin suç riskini arttırdığına dair sonuçlar buldular. Başka çalışmalar da bu görüşe destek verdi: Geçirgenlik evden hırsızlığın tek nedeni olmasa bile evden hırsızlıkları kolaylaştırıcı bir etkidir (Cozens vd., 2007:146; Mathews, 1992; White, 1987; Greenberg ve Rohe, 1984; Brooke, 2004:33; Yang, 2006: 49; Armitage, 2007). Nitekim dar caddelerin, tek yön yolların ve daha az sokak girişinin olduğu Atlanta (Georgia) ve Richmond (Virginia) şehirlerinde diğer şehirlere göre daha az suç oranının olduğu dikkati çekmektedir (Taylor, 2002:416).

Norfolk, Virginia'da 1987 yılında yapılan bir çalışmada; ekonomik etkenler, istikrarsızlık ve yapısal yoğunluk değişkenleri kontrol edildiğinde, geçirgenliğin evden hırsızlığa önemli derecede etki eden bir faktör olduğu bulundu. Diğer taraftan tüm bağımsız değişkenlerin evden hırsızlığa önemli bir etkisinin olduğu da ortaya çıktı. Evden hırsızlık oranları düşük ekonomik seviye ve yoğunluktaki, istikrarlı ve daha geçişken olan mahallelerde daha fazla çıktı (White, 1987). Greenberg ve Rohe'un (1984) Atlanta'da yaptıkları bir çalışma sonucunda görüldü ki; yüksek suç oranına sahip mahalleler, düşük suç oranına sahip mahallelere göre daha geçişken mahallelerdir ve yaya ve araç trafiğine daha açık yerlerdir. Büyük Britanya'nın yeni şehircilik anlayışına göre tasarlanan ve geçişken mahallelerin bolca bulunduğu Bradford şehrinde, diğer şehirlere göre evden hırsızlık sayısının 20 kat daha fazla olduğu tespit edilmiştir (Brooke, 2004:33). Çıkamaz sokakların bulunduğu mahallelerde suç az, trafik kavşaklarının olduğu mahallelerde ise daha fazla işlenmektedir (Beavon vd., 1994). Köşe başlarında bulunan evlerin, evden

hırsızlıklara daha fazla maruz kaldıkları da tespit edilmiştir (Taylor ve Nee, 1988). Geçirgen olmayan mahallelerin suçu olmasa bile suç korkusunu azaltıcı bir etkisinin olduğu da görülmüştür. Büyük Britanya’da geçirgen olmayan ve çıkmaz sokakların bol olduğu bir yerde yapılan bir çalışma sonucunda, bu tür uygulamaların suçu ve suç korkusunu azalttığı görüldü (Cozens vd., 2007:146).

ABD’nin Connecticut eyaletine bağlı Hartford şehrinde yapılan deneysel bir çalışmanın sonuçları, geçirgen mahallelerin girişlerinin azaltılmasının kısa vadede evden hırsızlık ve soygun suçlarını azalttığını; ancak uzun vadede etkilemediğini ortaya koydu. Kısa vadede mağduriyet yerleri az kullanılan yerlerden çokça kullanılan yerlere kaydı. Bunun üzerine araştırmacı, tek başına geçirgenliğin suçun sebebi olmadığı; suçu azaltmanın yolunun hem fiziksel geçirgenliğin azaltılması hem de mahalle sakinlerinin suça karşı organize olup birlikte hareket etmesi gerektiği sonucuna vardı (Fowler, 1982). Maryland eyaletinin Baltimore şehrindeki 66 mahallede yapılan bir çalışmaya göre de sosyoekonomik değişkenler kontrol edildiğinde, (geçirgenlik de dahil olmak üzere) mahallelerin fiziksel özellikleri ile suç oranları arasında bir ilişki bulunamadı. Bu durumda akademisyenler, mahallelerin fiziksel özelliklerinin suça etkisinin yanıltıcı bir sonuç olduğu üzerinde birleştiler. Mahallelerin sosyoekonomik değişkenlikleri farklılaştığında ise suç oranlarında değişimler daha fazla meydana gelmekteydi (Taylor, Schumaker ve Gottfredson, 1985).

Buna paralel olarak Bevis ve Nutter (1977) ve Johnson ve Bowers (2010), yaptıkları çalışmalar sonunda, bir çıkmaz sokakta veya geçirgen olmayan bir yerde oturmanın suç riskini azalttığı sonucuna vardılar. Yine benzer bir şekilde Matthews (1992), Atlas ve LeBlanc (1994), Newman (1995,1996:37), Lasley (1998:46) ve Eck (2002),caddeleri trafiğe kapatmanın suçu azalttığını ispatladılar.

Buna karşılık Hillier ve Shu (1998:59), Shu (2000), Hillier (2004) ve Hillier ve Sahbaz (2009:19) ise, bu hipotezin tam tersi sonuçlar buldular: Geçirgen bir mahallede ikamet etmek suç riskini azaltır.

Üçüncü bir grup akademisyen ise, asıl önemli olan unsurun mahallelerin geçirgenliğinden ziyade bir yerin suçlu tabir edilen kimselerin yol güzergahında olması veya geçirgen olmasa bile mahalle aralarında var olan dar yollar sayesinde bir şekilde geçirgen olduğunu tespit ederek ilgiyi başka yerlere kaydirdılar. Nitekim

Letkemann (1973:81), Brantingham (1984:84), Feeney (1986:7), Gabor vd. (1987:48), Poyner ve Webb (1991:88), Wiles ve Costello (2000: 24) ve Rengert ve Wasilchick (2000:75); yaptıkları çalışmalarla gösterdiler ki bir güzergâh üzerinde ikamet etmek suç riskini arttırır. Aynı şekilde Hillier (2004) ve Armitage (2006), sızıntıların olduğu bir çıkmaz sokakta oturmanın suç riskini arttırdığını ispatladılar.

Bu çalışmada Konut sayısının evden hırsızlık sayısına pozitif bir etkisinin olduğu; ancak mahalleye giriş sayısının evden hırsızlık sayısına etkisinin olmadığı görüldü. Bu şu anlama gelmekteydi: geçirgenlik (mahalleye giriş sayısı) ile evden hırsızlık sayıları arasında istatistiki bir ilişki var; ancak bu ilişki nedensel değil sahte (*spurious*) bir ilişkidir. Yani nüfus hem geçirgenliği hem de evden hırsızlık sayısını etkilemektedir. Dolayısıyla bu çalışma, geçirgenliğin evden hırsızlığa etkisinin olmadığını gösteren Connecticut eyaletinin Hartford şehrinde yapılan çalışmayı (Fowler, 1982) ve Maryland eyaletinin Baltimore şehrinde yapılan çalışmayı destekler mahiyette sonuçlara ulaşmıştır (Taylor, Schumaker ve Gottfredson, 1985). Kısacası çalışmanın hipotezi olan “Geçirgen bir mahallede ikamet etmek suç riskini arttırır” hipotezi Diyarbakır ölçeğinde reddedilmiştir.

Bu durumun çeşitli nedenleri olabilir. Akla gelen ilk neden, daha fazla kontrol değişkeninin çalışmaya katılması konusu olabilir. Mahallelerin yüzölçümü olarak birbirine denk olmaması, mahallelerin coğrafik olarak değerlendirilmemesi (mesela bir mahalle çok fazla geçirgen olmayabilir; ancak yakınlarında bir cazibe merkezi mesela üniversite kampüsü olabilir) sonuca etki etmiş olabilir.

4.2. SONUÇ

Bir evin hırsızlık suçuna maruz kalıp kalmamasını etkileyen dört önemli unsur vardır: evin bakımlı olup olmaması, bulunduğu mahallenin geçirgenliği, evin girişi ve bir evin potansiyel suçluların günlük olağan işlerini hallettikleri yerlere yakın olması veya güzergahında olmasıdır.

Geçirgenlik, suçun çevresel tasarım yoluyla azaltılması söz konusu olduğunda en ihtilafli konulardan birisidir. Geçirgenliği fazla olan mahallelerin geçirgen olmayanlara göre daha fazla evden hırsızlığa maruz kaldığını ya da kalmadığını ispatlamaya yönelik çalışmalar 40 yılı aşkın bir zamandır devam etmektedir. Konu ile ilgili yapılan çalışmaların pek çoğu, geçirgenliğin evden hırsızlıkları kolaylaştırıcı bir etken olduğunu göstermektedir.

Bu çalışmada mahallelerin geçirgenliğinin evden hırsızlıklara etkisi Diyarbakır şehri özelinde incelenmiştir. Bu çalışmada Konut sayısının evden hırsızlık sayısına pozitif bir etkisinin olduğu; ancak mahalleye giriş sayısının evden hırsızlık sayısına etkisinin olmadığı görüldü. Bu şu anlama gelmekteydi: geçirgenlik (mahalleye giriş sayısı) ile evden hırsızlık sayıları arasında istatistiki bir ilişki var; ancak bu ilişki nedensel değil sahte (*spurious*) bir ilişkidir. Yani nüfus hem geçirgenliği hem de evden hırsızlık sayısını etkilemektedir.

4.3. ÖNERİLER

4.3. 1. Evden Hırsızlıklara Karşı Alınabilecek Kişisel Önlemler

Her ne kadar ele alınan konu, mahallelerin geçirgenliğinin evden hırsızlıklara etkisi olsa da evden hırsızlıkları önlemede fertlere ve hane halkına düşen sorumluluklar da vardır. Genel anlamda konuşmak gerekirse, fertlerin alması gereken tedbirler şöyle sıralanabilir:

- Polisle hırsızlık konularının detaylarını görüşmek için devamlı irtibat halinde olunması gerekmektedir.
- Camlar ve kapılar, ızgaralarla veya güçlendirilmiş camla daha sağlam hale getirilmelidir.
- Pencere ve kapı kilitleri daha da sağlamlaştırılmalıdır.
- Değerli eşyaların kapıdan ve pencerelerden uzakta bir yerde muhafaza altına alınması gerekmektedir.
- Camın kenarında olan ve dışarıdan bakıldığında görüşü engelleyecek askılık ve benzeri eşyalar kaldırılmalıdır.
- Avlu ve eve giriş noktalarının aydınlatılması sağlanmalıdır. Aydınlatmaya rağmen evden hırsızlığa maruz kalınmışsa, aydınlatma arttırılmalıdır.
- Komşularla ortaklaşa bir alarm sistemi veya başka ortak çalışmalar yapılmalı ve bu konuda mahalle sakinleri teşvik edilmelidir.
- Bir mahallede bir evde evden hırsızlık olduğunda diğer mahalle fertleri de hemen bilgilendirilmeli ve onlarla görüşülmelidir.
- Evde daha önceden alarm varsa ve buna rağmen hırsızlık olmuşsa, alarm sisteminin güvenliği arttırılmalıdır.

- Evin giriş noktalarına kamera konulup, evin giriş noktaları kapalı devre sistemi ile izlenmeye çalışılmalıdır.
- Evin değişik yerlerine kamera konulduğuna dair işaretlerin evin etrafına konulması caydırıcı olmaktadır (mysafecity, 2013).

Evden hırsızlıklara karşı alınabilecek önlemlerden birisi eve alarm veya mümkünse kapalı devre kamera sistemi taktırmaktır. Amerikan ailelerinin %17.5'i, Büyük Britanya'dakilerin %24'ü evlerine alarm taktırmışlar. Evlerin çoğunun alarm taktırdığı mahallelerde hırsızların seçimleri değişecektir. Hırsızlar alarmı olan evlere girseler bile, bu tür evlerde daha az kalacaklar ve daha az eşyaya erişim imkânı bulacaklardır. Evlerin veya ev çevresinin aydınlatmasını sağlamak veya evlerde mevcut aydınlatmayı arttırmak da yine hırsızların eğilimini değiştirecektir (Weisel, 2002).

Evlerin güvenliğini artırmak, insanların mağduriyetini azaltacaktır (Laycock ve Tilley, 1995). Dayanıklı kapılar (çelik kapı gibi) taktırmak, mandallı pencere yerine pencere kilidi veya çift panelli pencere yaptırmak, pencereleri cam yerine kırılmaya dayanıklı materyallerden yaptırmak türünden önlemlerle evin güvenliği artırılabilir (Poyner ve Webb, 1991:88).

İnsanları, eşyalarını işaretleme konusunda ikna etmek zor olacaktır; ancak işaretlenen eşyaların polis tarafından bulunması kolaylaşacağı gibi, işaretli malları satmak zor olacağından hırsızların bu tür eşyaları çalma olasılığı da düşecektir. Eşyalar; barkod sistemi ile kazınarak, boyanarak, etiketlenerek veya elektronik aletlere çip takılarak işaretlebilirler (Weisel, 2002).

Evde birilerinin olmadığı zamanlarda evin boş olmadığı imajını veren simge ve işaretlerle hırsızların seçimi etkilenebilir. Evin perdesini kapalı tutmak, ışıklarının bir kısmını akşamları açık tutmak, evde bulunan teyp veya radyoyu açmak, evin önünde arabayı park halinde bırakmak, bahçede köpek bulundurmak veya en azından köpeğin olduğuna dair işaret bırakmak hırsızlara evin boş olmadığı izlenimini verecektir. Diğer taraftan uzun süre tatile gidildiğinde bahçenin çimenlerini birilerine kestirmek, gelen postaları komşulara aldırarak da yine evin sahipsiz ve boş olmadığını gösteren ipuçlarıdır (Weisel, 2002).

4.3.2. Evden Hırsızlığı Önleme İle İlgili Kamu Yöneticilerine Öneriler

Pek çok akademisyen ve güvenlik yöneticilerine göre evden hırsızlık inatçı bir sorundur. Bu suça karşı önlem alması zordur ve polisin yaptığı iş suçu kaydetmek ve mağdurları teskin etmekten ibarettir. Son zamanlarda dünya genelinde evden hırsızlık suçu düşüş eğilimi göstermekle birlikte, bu suça karşı geliştirilen hedef zorlaştırma tekniği gibi önlemlerin sınırlı bir etkisinin olduğu kabul edilmektedir. Bununla birlikte suça yoğunlaşan polis birimlerinin başarıya ulaştıkları da bir gerçektir (Weisel, 2002).

Evlerin güvenliği, giriş ve çıkışların sadece belirli yerlerden yapıldığı siteler oluşturma yoluyla da sağlanabilir. Bu tür sitelerin giriş ve çıkışlarına alarm veya kapalı devre kamera sistemi koymak hırsızlar için daha da caydırıcı olur (Repetto, 1974: 18; Blakely ve Snyder, 1998).

İkinci el malları alıp satan dükkânları kontrol altında tutmak ve bu dükkanların lisanslı ürün alıp satmalarını sağlamak, evden hırsızlıkları önleme adına etkin bir çözüm olabilir. Dükkân sahiplerinden dükkândaki malları kimden aldıklarını ispatlamaya yönelik belgeler istemek, onları çalıntı malları almama konusunda zorlayacaktır. Tüm elektronik malların seri numarasını kaydetmelerini istemek de etkin bir yöntemdir (Amerikan Suç ve Kabahat Komisyonu, 2009).

Avrupa standartlarında bir şehir planlamasında, mahallelerin farklı ulaşım alternatiflerini göz önünde bulunduracak şekilde oluşturulması gerekmektedir. Bu da mahallelerin süzülmüş geçirgen bir tarzda, güvenilir ve uygun bisiklet sürme parkurlarının olduğu ve toplu taşıma araçlarına öncelik veren yolların bulunduğu bir planlamayı gerektirmektedir (Town and Country Planning Association, 2008). Mahallelerin planlamasının yayaları daha fazla kollayacak ve motorlu araçları daha az kullanıma sevk edecek tarzda yapılması gerekmektedir. Bir örnek olarak araçlar için çıkmaz sokakların çok olması caydırıcı bir önlem olabilir. Planlama yapılırken önce yaya ve bisiklet alanları, sonrasında araç trafiği göz önüne alınmalıdır. Yayalar için alanlar, araç trafiğine açık yerlerin her iki tarafında da yer almalıdır (Healty Places Organization, 2009). Nitekim Amerika Birleşik Devletleri, Büyük Britanya ve Avustralya hükümetleri, yürünebilir ve geçirgen mahallelerin oluşturulması konusunda yerel yönetimleri teşvik etmektedirler (Cozens, 2008).

Avustralya’da yapılan bir çalışmanın sonuçlarına göre 4500 evin olduğu bir mahalle için polisiye tedbirler almanın maliyeti, buraları yeni şehir planlamacılığına göre (mesela mahallelerin geçirgen olmayan bir tarzda düzenlenmesi) dizayn etmenin maliyetinin 3 katıdır (Knowles, 2006). Büyük Britanya’da ise polislik maliyeti 5 katına kadar çıkmaktadır (Town vd., 2003:53). Bu durumda mahalleleri tümüyle yıkıp yeniden yapmak değil de; sadece giriş ve çıkışlarını ve diğer mahalle ve sokaklara bağlantılarını yeniden tasarlamak, evden hırsızlıklara karşı etkili bir önlem olacaktır.

Bir mahalle her ne kadar geçirgen olmayan bir tarzda tasarlanırsa da yine de sızıntı diyebileceğimiz yaya ve bisiklet yolları kendiliğinden oluşur. Bu durumu çok ciddi bir sorun olarak görmemekle birlikte yaya ve bisiklet kullanıcıların kimler olduğu konusu önem kazanmaktadır. Eğer bu yayalar ve bisiklet sürücüleri mahalle sakinleri veya bunların yakınları ise sorun yoktur. Ancak büyük bir cazibe merkezine (spor salonu, eğlence merkezi gibi) giden bir yolun kestirmesi olarak kullanılıyorsa, bu durum derhal engellenmelidir. Aksi takdirde mahalle sakinleri özellikle evden hırsızlık yapanların işlerini kolaylaştıracak bir durumla karşı karşıya kalabilirler.

Sonuç olarak denilebilir ki, Crowe’un (2006:46) da dediği gibi, çevre düzenlemesi ve tasarımının uygun bir şekilde yapılması, suçun ve suç korkusunun azalmasına ve hayat kalitesinin artmasına yol açacaktır. Çevre düzenlemesi ile kastedilen, tabii gözetimin artırılması, girişlerin kontrol edilmesi ve hedeflere ulaşmanın teknolojik imkânlarla zorlaştırılmasıdır.

KAYNAKÇA

- Amerikan Adalet Bakanlığı (2010), *Victimization During Household Burglary: National Crime Victimization Survey*, <http://bjs.ojp.usdoj.gov/content/pub/pdf/vdhb.pdf>, (E.T: 13 Haziran 2013).
- Amerikan Ceza Hukuku, (1968), Hırsızlık Kanunu, Madde 9. <http://www.lawteacher.net/criminal-law/lecture-notes/burglary-lecture.php> ,(E.T: 31 Aralık 2012).
- Angel, Shlomo, (1968), *Discouraging Crime Through City Planning*, Berkeley: Institute of Urban and Regional Development, University of California.
- Armitage, Rachel, (2004), *Secured By Design Refined: Environmental Risk Factors, Offenders' Modus Operandi and Costs and Incentives*. İngiltere İçişleri Bakanlığına Sunulan Yayınlanmamış Rapor, Londra: Home Office.
- Armitage, Rachel, (2006), "Predicting and Preventing: Developing a Risk Assessment Mechanism for Residential Housing", *Crime Prevention and Community Safety: An International Journal*, 8 (3), ss. 137-149.
- Armitage, Rachel, (2007), Sustainability versus safety: confusion, conflict and contradiction in designing out crime, G. Farrell, K. Bowers, S. Johnson ve M. Townsley (Ed) *Imagination for Crime Prevention: Crime Prevention Studies*, 21, ss. 81–110 Monsey, NY: Criminal Justice Press.
- Armitage, Rachel, (2011), *The Impact of Connectivity and Through-Movement within Residential Developments on Levels of Crime and Anti-Social Behaviour*, Yayınlanmamış Tez, Huddersfield: University of Huddersfield.
- Atlas, Randall ve William, G. LeBlanc, (1994), The Impact On Crime Of Street Closures And Barricades: A Florida Case Study. *Security Journal*. 5, ss. 140-145.
- Australian Bureau of Statistics, (1994), *April 1993 Crime and Safety*, Australia. Canberra: Australian Bureau of Statistics.
- Australian Bureau of Statistics, (2000), *Recorded Crime Australia 1999, Catalogue No. 4510.0*, Canberra: Australian Bureau of Statistics.

- Beavon, Daniel; Brantingham, Paul J. ve Brantingham, Pat, (1994), The influence of street networks on the patterning of property offenses, R. Clarke (Ed.) *Crime Prevention Studies*, 2, Monsey, NY: Criminal Justice Press.
- Bennett, Trevor H. ve Durie, Linda, (1999), "Preventing Residential Burglary in Cambridge: From Crime Audits to Targeted Strategies", *Police Research Series Paper No. 108*. Londra: Home Office.
- Bevis, Carol ve Nutter, Julia Brown, (1997), *Changing Street Layouts to Reduce Residential Burglary*: Yayınlanmamış Sunum, Atlanta: American Society of Criminology.
- Bilgiportal.com (2012), *Geçirgenlik*, <http://sozluk.bilgiportal.com/nedir/ge%C3%A7irgenlik>, (E.T: 24 Aralık 2012).
- Blau, Judith R ve Blau, Peter M. (1982), "The Cost of Inequality: Metropolitan Structure and Violent Crime", *American Sociological Review*, 47, ss. 114-29.
- Brantingham, Paul J. ve Brantingham, Pat, (1981), *Environmental Criminology*, Beverly Hills: Sage.
- Brantingham, Paul J. ve Brantingham, Pat, (1984), Burglar Mobility and Preventive Planning, R.V. Clarke and T. Hope (ed) *Coping with Burglary: Research Perspectives on Policy*, ss. 77-96, Boston: Kluwer-Nijhoff.
- Bridgeman, Cressida ve Taylor-Browne, Julie, (1996), *The PRG Burglary Manual*. London: Home Office, Police Research Group.
- Brooke, Michael, (2004), *Mallard Court, Bradford*, Yayınlanmamış Sunum, Leeds, UK: Architectural Liaison Officers' Conference.
- Budd, Tracey, (1999), *Burglary of Domestic Dwellings: Findings From The British Crime Survey*, Home Office Statistical Bulletin 4/99.
- Chenery, Sylvia; Holt, John ve Pease, Ken, (1997), *Biting Back II: Reducing Repeat Victimization in Huddersfield*, Crime Detection and Prevention Paper 82. Londra: Home Office.

- Cervero, Robert ve Gorham, Roger, (1995), "Commuting in Transit Versus Automobile Neighborhoods", *Journal of the American Planning Association*, 61(2), ss. 210-225.
- Cohen, Lawrence E. ve Felson, Marcus, (1979), "Social Change and Crime Rate Trends: A Routine Activity Approach", *American Sociological Review*, 44, ss 588–608.
- Cornish, Derek B. ve Clarke, Ronald V., (1986), *The Reasoning Criminal*, New York: Springer-Verlag.
- Coupe, Timothy ve Griffiths, Max, (1996), *Solving Residential Burglary*, Crime Detection and Prevention Series Paper 77, Londra: Home Office.
- CNU (Congress for the New Urbanism), (2001), *Charter of the New Urbanism*, http://cnu.org/sites/files/charter_english.pdf (E.T: 2 Temmuz 2007).
- Corkery, J., (1994), *Theft of Firearms*, London: Home Office, Research and Planning Unit.
- Coupe, Timothy ve Griffiths, Max, (1996), *Solving Residential Burglary*. Crime Detection and Prevention Series, Paper 77. Londra: Home Office, Police Research Group.
- Cozens, Paul, (2008), "New Urbanism, Crime and the Suburbs: A Review of the Evidence", *Urban Policy and Research*, 26(4), ss. 429-444.
- Cozens, Paul; Pascoe, Tim ve Hillier, David, (2007), Critically reviewing the theory and practice of secured-by-design for residential new-build housing in Britain, R. Mawby (Ed.) *Burglary-Series: International Library of Criminology*, Criminal Justice and Penology, 2nd Series, Abingdon: Ashgate.
- Cozens, Paul ve Hillier, David, (2008), *The Shape of Things to Come: New Urbanism, the Grid and the Cul-De-Sac*, International Planning Studies. 13 (1), s. 51.
- Cromwell, Paul; Olson, James N. ve Avarly, D'Aunn W., (1991), *Breaking and Entering: An Ethnographic Analysis of Burglary*, Los Angeles: Sage Publications.

- Cromwell, Paul, Olson, James N. ve Avary, D'Aunn W., (1999), Decision Strategies of Residential Burglars, P. Cromwell (Ed.), *In Their Own Words: Criminals on Crime*. 2nd ed. Los Angeles: Roxbury Publishing Co.
- Crowe, Timothy D., (2000), *Crime Prevention Through Environmental Design: Applications of Architectural Design and Space Management Concepts*, 2nd ed, Oxford: Butterworth-Heinemann.
- Decker, Scott; Wright, Richard; Redfern, Alison ve Smith, Dietrich, (1993), "A Woman's Place is in the Home: Females and Residential Burglary", *Justice Quarterly*, 10(1), ss. 143-162.
- DFT, (2007), *Manual for Streets*, Londra: Thomas Telford Publishing.
- Doak, Peter, (2000), *Key Trends in Crime and Justice New South Wales 1999*, NSW Bureau of Crime Statistics and Research, Sydney.
- Doak, Peter, (2001), *New South Wales Recorded Crime Statistics 2000*, NSW Bureau of Crime Statistics and Research, Sydney.
- Dönmez, Mustafa, (2011), *Identification of Factors Influencing the Commission of Burglaries*, Saarbrücken: Lambert Academic Publishing.
- Eck, John E., (2002), Preventing Crime at Places. L. W. Sherman, D. P. Farrington, B. C. Welsh, D. Layton MacKenzie (Ed.) *Evidence Based Crime Prevention*, New York: Routledge.
- Ekblom, Paul, (1995), "Less Crime by Design", *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 539, ss. 114-129.
- Emniyet Genel Müdürlüğü, [EGM], (2012), *Faaliyet Raporu 2011*, Ankara: Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı Yayınları.
- Farrel, Graham ve Pease, Ken, (2007), Preventing Repeat Residential Burglary Victimization. Brandon G. Welsh ve David Farrington (Ed.), *What Works for Children, Offenders, Victims and Places*", New York: Springer.
- Federal Bureau of Investigation, [FBI], (2000), *Crime in the United States - 1999*. Washington, D.C.: U.S. Department of Justice, Federal Bureau of Investigation.

- Feeney, Floyd, (1986), *Robbers as Decision Makers*. D. Cornish and R. Clarke (Ed.) *The Reasoning Criminal*, ss. 53-71, New York: Springer-Verlag.
- Felson, Marcus, (1986), *Linking Criminal Choices, Routine Activities, Informal Control, and Criminal Outcomes*, Derek B. Cornish ve Ronald V. Clarke (Ed.), *The Reasoning Criminal: Rational Choice Perspectives on Offending*, ss. 119-128, New York, NY: Springer-Verlag.
- Felson, Marcus, (1994), *Crime and Everyday Life*, Thousand Oaks, CA: Pine Forge Press.
- Felson, Marcus ve Cohen, Lawrence E., (1980), "Human Ecology and Crime: A Routine Activity Approach", *Human Ecology*, 8, ss. 389-406.
- Field, S., (1992), "Young Offenders Community Support Scheme - Hampshire, England", *Community Alternatives*, 4(2), ss. 77-96.
- Findlay, Jim; Bright, Jon ve Gill, Kevin, (1990), *Youth Crime Prevention: A Handbook of Good Practice*, Crime Concern, Swindon, UK.
- Flatley, John; Kershaw, Chris; Smith, Kevin; Rupert, Chaplin ve Debbie, Moon, (Ed). (2010). *Crime in England and Wales 2009/10*. Home Office Statistical Bulletin 12/10. Londra: Home Office.
- Frank, Lawrence D. ve Hawkins, Chris, (2008), *Giving Pedestrians an Edge - Using Street Layout to Influence Transportation Choice*, Ottawa: Canada Mortgage and Housing Corporation.
- Frumkin, Howard; Lawrence, Frank ve Jackson, Richard J., (2004), *Urban Sprawl and Public Health: Designing, Planning and Building for Healthy Communities*, Washington DC: Island Press.
- Gabor, Thomas, (1987), *Armed Robbery: Cops, Robbers, and Victims*, Springfield, IL: Charles C. Thomas.
- Grabosky, Peter ve James, Marianne, (1995), *The Promise of Crime Prevention: Leading Crime Prevention Programs*, Canberra: Australian Institute of Criminology.

- Hakim, Simon; Rengert, George F. ve Shachamurove, Yochanan, (2001), "Target Search of Burglars: A Revised Economic Model", *Papers in Regional Science*, 6(4), ss. 445-464.
- Handy, Susan; Cao, Xinyu ve Mokhtarian, Patricia L., (2005), "Correlation or Causality Between the Built Environment and Travel Behavior? Evidence From Northern California Transportation Research Part D", *Transport and Environment*, 10(6), ss. 427-444.
- Healthy Places Organization, (2009), *Design Principle - Connectivity and Permeability*, www.healthyplaces.org.au, (E.T: 22 Aralık 2012).
- Henderson, Monika, (2002), *Preventing Repeat Residential Burglary: A Meta-Evaluation of Two Australian Demonstration Projects*. Barton, Australia: Commonwealth Attorney-General's Office.
- Hickman, Robin ve Banister, David, (2008), Transport And Reduced Energy Consumption: The Role Of Urban Planning. Anon, (Ed.), *40th Universities Transport Study Group Conference*.
- Hillier, Bill, (2004). "Can Streets Be Made Safer?", *Urban Design International*, 9, ss. 31-45.
- Hillier, Bill ve Şahbaz, Özlem, (2008), *An Evidence Based Approach To Crime And Urban Design Or, Can We Have Vitality, Sustainability And Security All At Once?* Yayınlanmamış Tez, Londra: Bartlett School of Graduate Studies. University College London.
- Hillier, Bill ve Özlem, Şahbaz, (2009), Crime and Urban Design: An Evidence-based Approach, R. Cooper, G. Evans, ve C. Boyko (Ed.) *Designing Sustainable Cities*, Chichester: Wiley-Blackwell.
- Hillier, Bill ve Shu, Simon, (1998), *Crime and Urban Layout: The Need for Evidence*, Easingwold: Home Office Crime Prevention College.
- Hoehner, Christine M.; Ramirez, Laura K. Brennan; Elliott, Michael B.; Handy, Susan L. ve Brownson, Ross C., (2005), "Perceived Andobjective

- Environmental Measures and Physical Activity Among Urban Adults”, *American Journal of Preventive Medicine*, 28(2), ss.105-116.
- Hollin, Clive R., (1990), *Cognitive-Behavioral Interventions with Young Offenders*, New York: Pergamon.
- Hürriyet (5 Kasım 2012), “Şırnak’ta 5 Terörist Öldürüldü”. Hürriyet Gazetesi. <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/21853022.asp>, (E.T: 09 Haziran 2013).
- İçli, Tülin Günşen; Seydioğulları, İbrahim; Tatlıdil, Hüseyin; Çoban, Sevgi; Sever, Hanifi ve Sueroğlu, Ünal, (2010), Profiling Property Criminals in Turkey. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 54(4), ss. 640-655.
- Jacobs, Jane, (1961), *The Death and Life of Great American Cities*, New York: Random House.
- Johnson, Shane ve Bowers, Kate J., (2010), “Permeability and Burglary Risk: Are Cul-de-Sacs Safer?”, *Quantitative Journal of Criminology*, 26 (1), ss. 89-111.
- Kesteren, John van; Mayhew, Pat ve Nieuwbeerta, Paul, (2000), *Criminal Victimization in Seventeen Industrialised Countries: Key-findings from the 2000 International Crime Victims Survey*, Den Hague: Ministry of Justice.
- Kılınç, Erdal (26 Ocak 2012). “Battaniye Arası 354 Kilo Eroin”. Milliyet Gazetesi. <http://gundem.milliyet.com.tr/battaniye-arasi-354-kilo-eroin-/gundem/gundemdetay/26.01.2012/1493871/default.htm>, (E.T: 09 Haziran 2013).
- Knowles, Peter, (2001), *Defensible Space and the Distribution of Crime and Disorder in Residential Areas*, Yayınlanmamış eser, Bedfordshire Police: Report and Crime Pattern Analysis.
- Knowles, Peter, (2006), *Designing Out Crime - The Cost Of Policing New Urbanism*, <http://www.americandreamcoalition.org/safety/policingnu/policingnu.html>, (E.T: 10 Temmuz 2006).
- LaFave, Wayne R. ve Scott, Austin W., (1986), *Substantive Criminal Law*, Minnesota: West Publication.

- Lasley, James R., (1998), *Designing Out Gang Homicides and Street Assaults*, Washington, DC: US National Institute of Justice.
- Letkemann, Peter, (1973), *Crime as Work*, Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- LUTRAQ, (1999), "Land Use, Transportation, and Air Quality study in Portland, Oregon", *Making the Land Use, Transportation, Air Quality Connection*. http://www.onethousandfriendsoforegon.org/resources/lut_reports.html, (E.T: 22 Aralık 2012).
- Matthews, Roger, (1992), Developing more effective strategies for curbing prostitution, R. Clarke (Ed.) *Situational Crime Prevention: Successful Case Studies*, New York: Harrow and Heston.
- Matthews, Roger, (1992), "Regulating Street Prostitution", *British Journal of Criminology*, 32 (1), ss. 18-34.
- Melia, Steve, (2008), "Neighbourhoods Should be Made Permeable for Walking and Cycling But Not for Cars", *Local Transport Today*, www.stevemelia.co.uk/articles.htm, (E.T: 23 Ocak 2008).
- Melia, Steve (2012). *Filtered and Unfiltered Permeability: The European and Anglo-Saxon Approaches. Project, 4*. ss. 6-9. ISSN 2042-7654.
- Mirlees-Black, Catriona; Budd, Tracey, Partridge, Sarah ve Mayhew, Pay, (1998), *The 1998 British Crime Survey - England and Wales*, Londra: Home Office.
- Mysafecity, (2013), *Preventing Retail Burglary*, http://www.mysafecity.com/files/D3DF/SC_Burglary_SPRD_HR.pdf, (E.T: 06 Haziran 2013).
- National Archives of Scotland, (2010), *Index of Legal Terms And Offences Libelled*, <http://en.wikipedia.org/wiki/Burglary>, (E.T: 31 Aralık 2012).
- National Crime Prevention Council, (2009), *Best Practices for Using Crime Prevention Trough Environmental Design in Weed and Seed Sites*, Arlington, Virginia: National Crime Prevention Council Publications.
- Newman, Oscar, (1995), "Defensible Space: A New Physical Planning Tool for Urban Revitalization", *American Planning Association Journal*, 61(2), ss. 149-155.

- Newman, Oscar, (1996), *Creating Defensible Space*, Rutgers University: Centre for Urban Policy Research.
- New South Wales Bureau of Crime Statistics and Research, (2000), *NSW Criminal Court Statistics 1999*, Yayınlanmamış Rapor, Sydney: NSW Bureau of Crime Statistics and Research.
- New South Wales Bureau of Crime Statistics and Research, (2001), *NSW Recorded Crime Statistics 2000*, Sydney: NSW Bureau of Crime Statistics and Research.
- NRMA, (1996), *Household Burglary in Eastern Australia 1995-1996*, Sydney: NRMA Insurance.
- NTVMSNBC, (18 Eylül 2012), “Çankırı’da Trafik Kazası: 10 Ölü”. <http://www.ntvmsnbc.com/id/25383037>, (E.T: 09 Haziran 2013).
- Nubani, Linda ve Wineman, Jean, (2005), *The Role of Space Syntax in Identifying the Relationship Between Space and Crime*, Delft, Holland: 5th Space Syntax Symposium on Space Syntax.
- Ogilvie, Emma, (1996), Masculine Obsessions: An Examination of Criminology, Criminality and Gender. *Australian and New Zealand Journal of Criminology*, 29(3), ss. 205-226.
- Plater-Zyberk, Elizabeth, (1993), “Five Qualities of Good Design”, *ANY*, 1, s. 12.
- Queensland Police, (2006), *CPTED Guidelines*, <http://www.police.qld.gov.au/Resources/Internet/programs/crimePrevention/documents/CPTED.pdf>, (E.T: 10 Temmuz 2007).
- Parker, Howard J. ve Kirby, Perpetua, (1996), *Methadone Maintenance and Crime Reduction on Merseyside*, Londra: Home Office, Police Research Group.
- Pascoe, Tim, (1999), *Evaluation of Secured by Design in Public Sector Housing*, London: Brepress Publishings.
- Poyner, Barry ve Webb, Barry, (1991), *Crime Free Housing*, Oxford: Butterworth Architecture.

- Queensland Criminal Justice Commission, (2001), *Lightning Strikes Twice: Preventing Repeat Home Burglary*, Canberra: Commonwealth Attorney-General's Department.
- Prenzler, Tim ve Townsley, Michael, (1998). The Prospects for Burglary Prevention in Australia. *Current Issues in Criminal Justice* 9(3), ss. 294-311.
- Ratcliffe, Jerry H., (2001), *Policing Urban Burglary (Rep. No. 213)*, Australian Institute of Criminology.
- Rengert, George F. ve Hakim, Simon, (1998), Burglary in affluent communities: a planning perspective. M. Felson ve Pieser (Ed.), *Reducing Crime Through Real Estate Development and Management*, Washington DC: Urban Land Institute.
- Rengert, George F. ve Wasilchick, John, (2000), *Suburban Burglary: A Tale of Two Suburbs*, 2. Baskı, Springfield, Illinois: Charles C. Thomas Publishers.
- Repetto, Thomas, (1974), *Residential Crime*, Cambridge, Mass.: Ballinger Publishing Co.
- Repetto, Thomas, (1984), Police Antiburglary Strategies in the United States, R. Clarke and T. Hope (Ed.), *Coping With Burglary*. Boston: Kluwer-Nijhoff.
- Rubenstein, Herb; Murray, Charles; Motoyama, Tetsuro ve Rouse, W. Viktor, (1980), *The Link Between Crime and the Built Environment. The Current State of Knowledge*, Washington, DC: National Institute of Justice.
- Sagepub, (2011), *Property and order crime*, www.sagepub.com/upm-data/13521_Chapter14_PPT.ppt, (E.T: 13 Haziran 2013).
- Salmelainen, Pia, (1995), *The Correlates of Offending Frequency: A Study of Juvenile Theft Offenders in Detention*, no 6, Sydney: NSW Bureau of Crime Statistics and Research.
- Shu, Simon, (2000). "Housing Layout and Crime Vulnerability", *Urban Design International*, 5, ss. 177-188.

- Schneider, Dona, (2011), *Showing Cause, Introduction to Study Design: Principles of Epidemiology*, <http://pitt.edu/super7/8011-9001/8351.ppt>, (E.T: 5 Aralık 2012).
- Schneider, Richard ve Kitchen, Ted, (2007), *Crime Prevention and the Built Environment*. London: Routledge Publishings.
- Shover, Neal, (1991), Burglary, M. Tonry (Ed.), *Crime and Justice: A Review of Research, Vol. 14*. Chicago: University of Chicago Press.
- Simpson, Sally S. ve Elis, Lori, (1994), "Is Gender Subordinate to Class? An Empirical Assessment of Calvin and Pauly's Structural Marxist Theory of Delinquency", *Journal of Criminal Law and Criminology*, 82(2), ss. 453-480.
- Stafford, Mark C. ve Warr, Mark, (1993), "A Reconceptualization of General and Specific Deterrence", *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 30(2), ss.123-135.
- Sutton, Mike; Schneider, Jacqueline ve Hetherington, Sarah, (2001), *Tackling Theft With the Market Reduction Approach*. Crime Reduction Research Series, Paper 8, London: Home Office.
- Swedish Penal Code, (1962), *The Penal Code*, <http://www.regeringen.se/content/1/c6/02/77/77/cb79a8a3.pdf>, (E.T: 31 Aralık 2012).
- Taylor, Ian, (1995), "Private Homes and Public Others", *British Journal of Criminology*, 35(2), ss. 263-285.
- Taylor, Ralph B., (2002), *Crime Prevention Through Environmental Design (CPTED): Yes, No, Maybe, Unknowable, and All of the Above*, Bechtel R.B. (Ed.) *Handbook of Environmental Psychology*, ss. 413-426, New York: John Wiley.
- Taylor, Max ve Nee, Claire, (1988), "The Role of Cues in Simulated Residential Burglary", *British Journal Of Criminology*, 28, ss. 396-401.
- Taylor, Ralph B. ve Gottredson, Stephen D., (1987), "Environmental Design, Crime and Prevention: An Examination of Community Dynamics", *Crime and Justice: An Annual Review of the Research*, 8, ss. 387-416.

- Town, Stephen; Davey, Caroline ve Wootton, Andrew B., (2003), *Design Against Crime: Secure Urban Environments by Design*, Salford: The University of Salford.
- The Free Dictionary, 2012. Permeability. 22 Aralık 2012 Tarihinde <http://www.thefreedictionary.com/permeability> sitesinden alıntı yapılmıştır.
- Town, Stephen, (2005), *Permeability, Access Opportunities and Crime*, <http://americandreamcoalition.org/safety/Permeability.pdf>, (E.T: 24 Aralık 2012).
- Town and Country Planning Association, (2008), *Design to Delivery: Eco-towns Transport Worksheet, Advice to Promoters and Planners*, www.tcpa.org.uk, (E.T: 22 Aralık 2012).
- Transport Demand Management (TDM) Encyclopedia, (2008), *Roadway Connectivity: Victorian Transport Policy Institute*. <http://www.vtppi.org/tdm/tdm116.htm>, (E.T: 22 Aralık 2012).
- Turkcebilgi.net, (2012), *Permaebilite*, <http://www.turkcebilgi.org/sozluk/biyoloji-terimleri/permeabilite-10156.html>, (E.T: 24 Aralık 2012).
- Türk Ceza Kanunu, (2004), Madde 141, 143, 145, 147, 154. <http://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5237.html>, (E.T: 31 Aralık 2012).
- Van Der Voordt, Theo J. M. ve Van Wegen, Herman B. R., (1990), “Testing Building Plans for Public Safety: Usefulness of the Delft Checklist”, *Netherlands Journal of Housing and Environmental Research*, 5(2), ss. 129-154.
- Van Dijk, Jan J. M.; Mayhew, Patricia ve Killias, Martin, (1991), *Experiences of Crime Across the World: Key Findings of the 1989. International Crime Survey*, Boston, MA: Kluwer.
- Walker, John, (1994), *The First Australian National Survey of Crimes Against Business*, Canberra: Australian Institute of Criminology.
- Walker, John ve Dagger, Dianne, (1993), *Crime in Australia*, Canberra: Australian Institute of Criminology.

- Weatherburn, Don ve Grabosky, Peter, (1997), *Strategic Approaches to Property Crime Control*, Yayınlanmamış sunum, Second National Outlook Symposium, Australian Institute of Criminology, Canberra.
- Weisel, Deborah Lamm, (2002), *Burglary of Single Family Houses: Guide no. 18*, Center for Problem Oriented Policing Publishings, http://www.popcenter.org/problems/burglary_home/, (E.T: 23 Şubat 2013).
- Weisel, Deborah L.; Clarke, Roland V. ve Stedman, John R., (1999), *Hot Dots in Hot Spots: Examining Repeat Victimization for Residential Burglary in Three Cities*, Washington D.C.: Police Executive Research Forum.
- White, Garland F., (1990), "Neighborhood Permeability and Burglary Rates", *Justice Quarterly*, 7(1), ss. 57-67.
- Wiles, Paul ve Costello, Andrew, (2000), *The 'Road to Nowhere': The Evidence for Travelling Criminals*. Home Office Research, Study 207, Londra: Home Office Research, Development and Statistics Directorate.
- Wood, Elizabeth, (1961), *Housing Design: A Social Theory*, New York: Citizens' Housing and Planning Counsel of New York.
- Wright, Richard T. ve Decker, Scott H., (1994), *Burglars on the Job: Street Life and Residential Break-Ins*. Boston: Northeastern University Press.
- Yang, Xiaowen, (2006), *Exploring The Influence of Environmental Features on Residential Burglary Using Spatial-Temporal Pattern Analysis*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Florida: University of Florida, www://etd.fcla.edu/UF/UFE0013390/yang_x.pdf.

EKLER

EK.1. Diyarbakır İlinin Merkez İlçelerindeki Mahallelerin Giriş Noktaları

Yenişehir İlçesinin Mahallelerinin Giriş Noktaları

1.Yenişehir Mahallesi

YENİŞEHİR MAH.	ELÇİ 3. SK. ALİ EMİRİ 7 SK. ALİ EMİRİ 6 SK. HİNTLİ BABA CAD. ALİ EMİRİ 5 SK. ALİ EMİRİ 4 SK. ALİ EMİRİ 3 SK. ALİ EMİRİ 2 SK. ALİ EMİRİ 1 SK. DR. ŞEREF İNALÖZ CD. İSİMSİZ SK. 332. SK. 387. SK. 389. SK. KURT İSMAİL PAŞA 3. SK. İNALOĞLU CAD. MAHMUT AZİZOĞLU CAD. HİNDİ BABA 1. SK. ELÇİ 1. SK.	19 GİRİŞ
----------------	---	-------------

2. Kooperatifler Mahallesi

KOOPERATİFLER MAH.	KURT İSMAİL PAŞA 3. SK. KURT İSMAİL PAŞA 2. SK. MEHMETÇİK SK. CAHİT SITKI TARANCI SK. RIZVAN AĞA CAD. İSİMSİZ SK. İSİMSİZ SK. İSİMSİZ SK. 3. SK. İSİMSİZ SK. İSİMSİZ SK. İSTASYON 3. SK	12 GİRİŞ
--------------------	--	-------------

3.Dicle Mahallesi

DICLE MAH.	13. SK. 16. SK. 313. SK. 314. SK. 323. SK. 289. SK. 332 sk. 304. SK. 306. SK. 322. SK.	10 GİRİŞ
------------	---	-------------

4.Dicle Mahallesi

FERİT KÖŞK MAH.	380. SK. 382. SK. 15. SK. 387. SK. 389. SK. 350. SK. 350. SK. 351. SK. 352. SK. 353. SK. 354. SK. 355. SK.	12 GİRİŞ
-----------------	---	-------------

5.CUMHURİYET MAHALLESİ

CUMHURİYET MAH.	391. SK.	15 GİRİŞ
	397. SK.	
	404. SK.	
	408. SK.	
	413. SK.	
	410. SK.	
	427. SK.	
	445. SK.	
	446. SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	449. SK.	
	450. SK.	
	451. SK.	
	452. SK.	
	453. SK.	

6.GÜRDOĞAN MAHALLESİ

GÜRDOĞAN MAH.	İSİMSİZ SK.	20 GİRİŞ
	520. SK.	
	574. SK.	
	507. SK.	
	506. SK.	
	503. SK.	
	569. SK.	
	563. SK.	
	567. SK.	
	573. SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	488. SK.	
	478. SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	468. SK.	
	458. SK.	
	550. SK.	
	551. SK.	
	560. SK.	
	568. SK.	

7.Aziziye Mahallesi

AZİZYE MAH.	KAYA 1. SK	19 GİRİŞ
	KAYA 3. SK	
	TOKŞ	
	TOKİ 11. CAD.	
	574. SK.	
	576. SK.	
	577. SK.	
	578. SK.	
	583. SK.	
	596. SK.	
	TOKİ 10. CAD.	
	TOKİ 6. CAD.	
	TOKİ 4. CAD.	
	AGE 3. SK.	
	TOKİ 3. CAD.	
	TOKİ 18. CAD.	
	TOKİ 2. CAD.	
671. SK.		
722. SK.		

8.Yolaltı Mahallesi

YOLALTI MAH.	ŞİLBE 2. SK.	16 GİRİŞ
	ŞİLBE 3. SK.	
	ŞİLBE 4. SK.	
	ŞİLBE 5. SK.	
	758. SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	718. SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	ŞİLBE 8. SK.	
	ŞİLBE 9. SK.	
	ŞİLBE 10. SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	757. SK.	
	754. SK.	
	747. SK.	
745. SK.		

9. SEYRANTEPE SANAYİİ
MAHALLESİ

SEYRANTEPE SANAYİİ MAH.	İSİMSİZ SK.	41 GİRİŞ
	İSİMSİZ SK.	
	SANAYİİ 2. SK.	
	SANAYİİ 3. SK.	
	SANAYİİ 6. SK.	
	SANAYİİ 9. SK.	
	SANAYİİ 10. SK.	
	SANAYİİ 11. SK.	
	SANAYİİ 12. SK.	
	SANAYİİ 13. SK.	
	SANAYİİ 17. SK.	
	SANAYİİ 20. SK.	
	SANAYİİ 19. SK.	
	SANAYİİ 27. SK.	
	SANAYİİ 28. SK.	
	SANAYİİ 29. SK.	
	SANAYİİ 30. SK.	
	SANAYİİ 32. SK.	
	SANAYİİ 35. SK.	
	SANAYİİ 36. SK.	
	SANAYİİ 37. SK.	
	SANAYİİ 38. SK.	
	SANAYİİ 39. SK.	
	SANAYİİ 40. SK.	
	SANAYİİ 41. SK.	
	SANAYİİ 42. SK.	
	706. SK.	
	697. SK.	
	26. SK.	
	18. SK.	
	691. SK.	
	701. SK.	
	678. SK.	
	679. SK.	
	680. SK.	
	690. SK.	
	703. SK.	
	704. SK.	
	705. SK.	
	712. SK.	
	706. SK.	

10. Fabrika Mahallesi

FABRİKA MAH.	815. SK.	16 GİRİŞ
	814. SK.	
	26. SK.	
	23. SK.	
	21. SK.	
	20. SK.	
	19. SK.	
	15. SK.	
	775. SK.	
	774. SK.	
	773. SK.	
	772. SK.	
	771. SK.	
	763. SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	762. SK.	

11. Üçkuyu Mahallesi

ÜÇKUYU MAH.	ÜÇKUYU 24. SK.	15 GİRİŞ
	ÜÇKUYU 25. SK.	
	ÜÇKUYU 46. SK.	
	ÜÇKUYU 31. SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	ÜÇKUYU 5. SK.	
	ÜÇKUYU 41. SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İSİMSİZ SK.	

12. Şehitlik Mahallesi

ŞEHİTLİK MAH.	6. SK.	24 SK
	5. SK.	
	3. SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	62. SK.	
	66. SK.	
	70. SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	2. SK.	
	1. SK.	
	9. SK.	
	3. SK.	
4. SK.		
8. SK.		
288. SK.		
235. SK.		

Sur İlçesinin Mahallelerinin Giriş Noktaları

1. Ali Paşa Mahallesi

ALİ PAŞA MAH.	YEŞİLBAŞ SK. KUYULU SK. ŞEN SK. YEDİKARDEŞ SK. İLGAZ SK. BİNİCİ SK. ETİNLER SK. ÇUKUR SK. KARABULUT SK. KAZICI SK. ÇEŞME SK. SU SK. SU 1. SK. SULAR SK. YILDIRIM SK. İNCE SK. KUZU 2. SK. KUZU SK. BÖLÜM 1. SK. BAĞCILAR 1. SK. KARLI SK. ATEŞOĞLU SK.	22 GİRİŞ
---------------	---	-------------

2. Abdal Dede Mahallesi

ABDAL DEDE MAH.	ABİDİN PAŞA SK. TEYZE SK. DİNK SK. İSİMSİZ SK. KAMIŞLI SK. İSİMSİZ SK. GAZİ CAD. 1. ÇIKMAZ BAYRAMPAŞA SK. DEVE HAMAMI SK.	9 GİRİŞ
-----------------	---	------------

3. Lale Bey Mahallesi

LALBEY MAH.	LALBEY SK. DÖRTLER 1. SK. ORTA SK. DEVE KALDIRAN SK. PUSUCU SK. ÇIKAR SK. ANA 1. SK. ÇELİK SK. HAMBELİ SK. KARABULUT 1 SK. KAZICI SK. BEL SK. TALU SK. SU SK. DABAK SK. GÜL ÇIKMAZI BEKİR PAŞA SK. ANA SK. ŞİMAR SK.	19 GİRİŞ
-------------	--	-------------

4. Ziya Gökalp Mahallesi

ZIYA GÖKALP MAH.	YENİHAN SK. GÖKALP SK. KARA CAMİİ SK. PALU 1. SK. İSİMSİZ SK. EVİN SK. BAYRAMPAŞA SK. TİGREL SK. İSİMSİZ SK. ETİNLER SK. ABACI SK. ARIKLAR SK. İSİMSİZ SK. PALU 1. SK. DÖRTLAR 1. SK. PUSUCU SK. HANBELİ 1. SK. BAĞLI SK. ÇELİK SK. BAYRAMPAŞA SK. KAMIŞLI SK.	21 GİRİŞ
------------------	--	-------------

5. Süleyman Nazif Mahallesi

SÜLEYMAN NAZİF MAH.	NALBANT SK. TİGREL SK. TACETTİN SK. İSİMSİZ SK. İSİMSİZ SK. ÇULCULAR SK. OCAK SK.	7 GİRİŞ
---------------------	---	------------

6. Melik Ahmet Mahallesi

MELİK AHMET MAH.	KESMELİ SK. BALIKLI SK. İSİMSİZ SK. ALACA SK. KOYUNLU SK. İSİMSİZ SK. MELİK AHMET SK. BARIŞ SK. İSİMSİZ SK. İSİMSİZ SK. İSİMSİZ SK. İSİMSİZ SK. DOLAPÇI SK. MAZİ 1. SK. AZİZOĞLU SK. BARIŞ SK. KÜÇÜK AKTAR SK. YALIBAHÇE SK. YALIBAHÇE 1. SK. İSİMSİZ SK.	20 GİRİŞ
------------------	--	-------------

7. İskender Paşa Mahallesi

İSKENDER PAŞA MAH.	UÇAR SK. DARI SK. DOĞAN SK. DOĞAN 1. SK. TELGRAFHANE SK. İSİMSİZ SK. İSİMSİZ SK. KÜÇÜK AKTAR SK. BÜYÜK AKTAR SK. PALU SK. İSKENDER PAŞA SK. İSKENDER PAŞA 1. SK. İSİMSİZ SK. ÖNER SK. KARA OZAN SK. YALIBAHÇE 2. SK. YALIBAHÇE 3. SK. İSİMSİZ SK. İSİMSİZ SK. İSİMSİZ SK. İSİMSİZ SK.	21 GİRİŞ
--------------------	---	-------------

8. Camii Kebir Mahallesi

CAMİİ KEBİR SK.	CENDERE SK. HAMİ SK. PİRİNÇLER SK. İSİMSİZ SK. ULUĞLAR SK. ZİYA GÖKALP SK. İSİMSİZ SK. PAMUKÇU SK. MÜZE SK. YÜCEL SK. TÜLGAR SK.	11 GİRİŞ
-----------------	--	-------------

9. Camii Nebi Mahallesi

CAMİİ NEBİ SK.	TELGRAFHANE SK. ESKİ ZİRAAT BANK SK. NEBİOĞLU SK. YILDIZ SK. YOĞURTÇU SK. SÜTÇÜ SK. İSİMSİZ SK. AMİD SK. KARA OZAN SK. GÜLLÜ SK. ÇİFTÇİ SK. ZİYA GÖKALP SK. YAZGAN SK. ACAR SK. SU AKAR SK. İSİMSİZ SK. İSİMSİZ SK. İSİMSİZ SK. İSİMSİZ SK.	19 GİRİŞ
----------------	---	-------------

10. Cevat Paşa Mahallesi

CEVAT PAŞA MAH.	YILDIZ SK. KARAMAN SK. NEHİR SK. YARDIMCI SK. ACAR SK. YAZGAN SK. YİĞİT AHMET SK. DARACI SK. NEŞECİ SK. KOZLU SK. ÇUKURLU SK. VELİKETHÜDA SK. İSİMSİZ SK.	13 GİRİŞ
-----------------	---	-------------

11. Dabanoğlu Mahallesi

DABANOĞLU MAH.	SÜLEYMAN NAZİF SK.	20 GİRİŞ
	ÇİFTEHAN SK.	
	BIYIKLI MEHMET PAŞA SK.	
	ÇİÇEKÇİ SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	BEKÇİ SK.	
	GÜVEN SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İÇ KURŞUNLU SK.	
	SÖĞÜTLÜ SK.	
	DABANOĞLU SK.	
	YUKARI KARATAŞ SK.	
	ORTA KARATAŞ SK.	
	YİĞİT AHMET SK.	
	İBRAHİM BEY SK.	
	DEVELİ SK.	
	İSİMSİZ SK.	
MARANGOZ SK.		
İSİMSİZ SK.		
İSİMSİZ SK.		

12. Hasırlı Mahallesi

HASIRLI MAH.	KUMLU SK.	19 GİRİŞ
	ZAĞLI SK.	
	ZİNCİRLİ SK.	
	DİREKÇİSK.	
	SABUNCU SK.	
	ATA SK.	
	ATA 1. SK.	
	KARABABA SK.	
	HACI MAHMUT SK.	
	YIKIKKAYA SK.	
	BAHÇE SK.	
	BAHÇE 3. SK.	
	KARADENİZ 2. SK.	
	BARDAKÇI 9. SK.	
	BARDAKÇI 7. SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İSİMSİZ SK.	
İSİMSİZ SK.		
İSİMSİZ SK.		

13. FatihPaşa Mahallesi

FATİHPAŞA MAH.	İSİMSİZ SK. YENİ KAPI SK. ALTAY SK. YILMAZ SK. İSİMSİZ SK. ODUNCU PAZARI SK. YENİ BAĞÇE SK. DİREKHANE SK. NEHİR SK. DENİZ SK. CEYLAN SK. GÜLHAN SK. HAMAM SK. YIKIKKAYA SK. ÖZDEMİR 2. SK. ÖZDEMİR 1. SK. FATİH SK. KARAKOL SK.	18 GİRİŞ
----------------	--	-------------

14. Savaş Mahallesi

SAVAŞ MAH.	YEMENCİLER SK. YENİKAPI SK. PLANCI SK. İSİMSİZ SK. İSİMSİZ SK. MUALLAK SK. ALİ EMİRİ SK. İSİMSİZ SK. İSİMSİZ SK. İSİMSİZ SK. BÜYÜK SÜNGÜ SK. YUMURTACI SK. İSİMSİZ SK. İSİMSİZ SK. İSİMSİZ SK. İSİMSİZ SK. KÜÇÜK KAVAS SK. PALANCI SK. İSİMSİZ SK. İSİMSİZ SK. İSİMSİZ SK. İSİMSİZ SK. İSİMSİZ SK. İSİMSİZ SK. İSİMSİZ SK.	24 GİRİŞ
------------	--	-------------

15. Cemal Yılmaz Mahallesi

CEMAL YILMAZ MAH.	DEVECİ SK. SALOZ SK. HÜSREV PAŞA SK. ÇUKURLU SK. YIKIKKAYA SK. BARUTÇU SK. DUMLUPINAR SK. LEYLEK 4. SK. İSİMSİZ SK. ÇEPERLİ SK. ENGİN SK. KİREMİT SK. İSİMSİZ SK. İSİMSİZ SK.	14 GİRİŞ
-------------------	--	-------------

Kayapınar İlçesinin Mahallelerinin Giriş Noktaları

1. Huzur Mahallesi

HUZUR MAH.	12. SK.	40 GİRİŞ
	11. SK.	
	10.SK.	
	8. SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	2. SK.	
	TRAKTÖRCÜLER SİT. 1. SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	188. SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	192. SK.	
	193. SK.	
	194. SK.	
	202. SK.	
	205. SK.	
	200. SK.	
	158. SK.	
	156. SK.	
	154. SK.	
	153. SK.	
	152. SK.	
	100. SK.	
	98. SK.	
	97. SK.	
	87. SK.	
	86. SK.	
	43. SK.	
	67. SK.	
	32. SK.	
	47. SK.	
	20. SK.	
	73. SK.	
28. SK.		
47. SK.		
72. SK.		
İSİMSİZ SK.		
21. SK.		
İSİMSİZ SK.		
İSİMSİZ SK.		
İSİMSİZ SK.		

2. Peyas Mahallesi

PEYAS MAH.	771. SK.	17 GİRİŞ
	772. SK.	
	773. SK.	
	774. SK.	
	775. SK.	
	15. SK.	
	19. SK.	
	20. SK.	
	21. SK.	
	23. SK.	
	26. SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İSİMSİZ SK.	
İSİMSİZ SK.		
İSİMSİZ SK.		
PEYAS MAH.	271. SK.	48 GİRİŞ
	270. SK.	
	264. SK.	
	258. SK.	
	257. SK.	
	256. SK.	
	255. SK.	
	254. SK.	
	253. SK.	
	239. SK.	
	235. SK.	
	237. SK.	
	231. SK.	
	217. SK.	
	216. SK.	
	1. SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	467. SK.	
499. SK.		
506. SK.		
508. SK.		
İSİMSİZ SK.		

Bağlar İlçesinin Mahallelerinin Giriş Noktaları

1. Selahattin Eyyubi Mahallesi

SELAHATTİN EYYUBİ MAH.	325. SK. 341. SK. 344. SK. 315. SK. 314. SK. İSİMSİZ SK. 312. SK. 311. SK. 3. SK. YENİGÜN SK. İSİMSİZ SK.	11 GİRİŞ
------------------------	---	-------------

2. Mevlana Halit Mahallesi

MEVLANA HALİT MAH.	348. SK. 349. SK. 350. SK. 351. SK. 352. SK. 353. SK. 354. SK. 355. SK. 356. SK. 357. SK. 358. SK. 359. SK. 360. SK. 361. SK. 362. SK. 363. SK. 364. SK. 365. SK. 366. SK. 367. SK. 368. SK. 369. SK. 370. SK. 377. SK. 87. SK. 395. SK. İSİMSİZ SK. 397. SK. 398. SK. 399. SK. 402. SK. 407. SK. 409. SK. 412. SK. 413. SK. 415. SK. 421. SK. 422. SK. 423. SK. 425. SK. 15. SK. 430. SK.	63 GİRİŞ
--------------------	---	-------------

431. SK.	
442.SK.	
443. SK.	
448. SK.	
458. SK.	
459. SK.	
462. SK.	
468. SK.	
43. SK.	
479.SK.	
492. SK.	
493. SK.	
491. SK.	
495. SK.	
44. SK.	
İSİMSİZ SK.	
347. SK.	
İSİMSİZ SK.	
İSİMSİZ SK.	
İSİMSİZ SK.	
İSİMSİZ SK.	

3. Şeyh Şamil Mahallesi

GAZİ 2. SK.	
499. SK.	
498. SK.	
İSİMSİZ SK.	
İSİMSİZ SK.	
533.SK.	
534. SK.	
542. SK.	
İSİMSİZ SK.	
544. SK.	
545. SK.	
İSİMSİZ SK.	
İSİMSİZ SK.	
595. SK.	
596. SK.	
660. SK.	
661. SK.	
İSİMSİZ SK.	
İSİMSİZ SK.	
652. SK.	
ŞEYH ŞAMİL MAH.	55 GİRİŞ

4. 5 Nisan Mahallesi

İSİMSİZ SK.	
İSİMSİZ SK.	
686. SK.	
İSİMSİZ SK.	
İSİMSİZ SK.	
İSİMSİZ SK.	
807. SK.	
İSİMSİZ SK.	
İSİMSİZ SK.	
813. SK.	
817. SK.	
820. SK.	
907. SK.	
906. SK.	
905. SK.	
904. SK.	
İSİMSİZ SK.	
910. SK.	
902. SK.	
899. SK.	
5 NİSAN MAH.	69 GİRİŞ

İSİMSİZ SK.		895. SK.	
644. SK.		894. SK.	
11. SK.		893. SK.	
640. SK.		891. SK.	
638. SK.		İSİMSİZ SK.	
637.SK.		889. SK.	
İSİMSİZ SK.		888. SK.	
634. SK.		884. SK.	
633. SK.		873. SK.	
632. SK.		871. SK.	
631. SK.		870. SK.	
571. SK.		743. SK.	
515. SK.		İSİMSİZ SK.	
514. SK.		739. SK.	
513. SK.		İSİMSİZ SK.	
İSİMSİZ SK.		737. SK.	
508. SK.		İSİMSİZ SK.	
507. SK.		İSİMSİZ SK.	
504. SK.		İSİMSİZ SK.	
503. SK.		732 .SK.	
506. SK.		725. SK.	
500. SK.		865. SK.	
597. SK.		714. SK.	
620. SK.		713. SK.	
623. SK.		711. SK.	
569. SK.		710. SK.	
509. SK.		709. SK.	
İSİMSİZ SK.		705. SK.	
İSİMSİZ SK.		702. SK.	
İSİMSİZ SK.		699. SK.	
İSİMSİZ SK.		685. SK.	
İSİMSİZ SK.		684. SK.	
İSİMSİZ SK.		682. SK.	
İSİMSİZ SK.		İSİMSİZ SK.	
İSİMSİZ SK.		672. SK.	
İSİMSİZ SK.		689. SK.	
		815. SK.	
		İSİMSİZ SK.	
		İSİMSİZ SK.	
		İSİMSİZ SK.	
		61. SK.	
		742. SK.	
		741. SK.	
		683. SK.	
		194. SK.	
		İSİMSİZ SK.	

	İSİMSİZ SK. İSİMSİZ SK. İSİMSİZ SK.	
--	---	--

5. Kaynaratepe Mahallesi

KAYNARTEPE MAH.	233. SK.	58 GİRİŞ
	231. SK.	
	195. SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	3. SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	5. SK.	
	206. SK.	
	209. SK.	
	210. SK.	
	211. SK.	
	217. SK.	
	219. SK.	
	222. SK.	
	223. SK.	
	224. SK.	
	225. SK.	
	230. SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	264. SK.	
	265. SK.	
	267. SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	297. SK.	
	298. SK.	
	299. SK.	
	300. SK.	
	301. SK.	
302. SK.		
306. SK.		
İSİMSİZ SK.		
İSİMSİZ SK.		
308. SK.		
307. SK.		
305. SK.		

6. Muradiye Mahallesi

MURADIYE MAH.	İSİMSİZ SK.	30 GİRİŞ
	194. SK.	
	193. SK.	
	191. SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	190. SK.	
	189. SK.	
	188. SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	187. SK.	
	183. SK.	
	171. SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	169. SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	168. SK.	
	167. SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	159. SK.	
	157. SK.	
	171. SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	184. SK.	
	192. SK.	

304. SK. İSİMSİZ SK. 287. SK. 284. SK. 283. SK. 280. SK. 279. SK. 278. SK. 258. SK. 232. SK. 254. SK. 196. SK. 202. SK 226. SK. 229. SK. 231. SK. 263. SK. İSİMSİZ SK. İSİMSİZ SK.	
--	--

7. Fatih Mahallesi

FATİH MAH.	100. SK. 104. SK. 51. SK. 106.SK. 107. SK. 111. SK. 112. SK. İSİMSİZ SK. İSİMSİZ SK. 140. SK. 155. SK. 156. SK. 152. SK. 151. SK. 149. SK. 148. SK. 150. SK. 140. SK. 138. SK. 79. SK. 86. SK. 92. SK. 93. SK. 94. SK. İSİMSİZ SK.	33 GİRİŞ
------------	--	-------------

8. Körhat Mahallesi

KÖRHAT MAH.	47. SK. 55. SK. 59. SK. 62. SK. 61. SK. 42. SK. 78. SK. 70. SK. 42. SK. 43. SK. 69. SK. 73. SK. İSİMSİZ SK. 71. SK.	14 GİRİŞ
-------------	--	-------------

İSİMSİZ SK. İSİMSİZ SK. İSİMSİZ SK. İSİMSİZ SK. İSİMSİZ SK. İSİMSİZ SK. İSİMSİZ SK. 99. SK.	
--	--

9. Ali Pınar Mahallesi

ALİ PINAR MAH.	İSİMSİZ SK. 21. SK. 18. SK. 5. SK. 22. SK. İSİMSİZ SK. 23. SK. 35. SK. 36. SK. 39. SK. 41. SK. 16. SK. İSİMSİZ SK. İSİMSİZ SK.	14 GİRİŞ
----------------	---	-------------

10. Yunus Emre Mahallesi

YUNUS EMRE MAH.	919. SK. 620. SK. 921. SK. 922. SK. 923. SK. 924. SK. 925. SK. 930. SK. İSİMSİZ SK. 938. SK. 940. SK. İSİMSİZ SK. İSİMSİZ SK. İSİMSİZ SK. 945. SK. İSİMSİZ SK. 947. SK. İSİMSİZ SK. 948. SK. 954. SK. 956. SK. 957. SK. 958. SK. 959. SK. 960. SK. 961. SK. 962. SK. 929. SK. İSİMSİZ SK. İSİMSİZ SK.	30 GİRİŞ
-----------------	--	-------------

11. Bağcılar Mahallesi

BAĒCILAR MAH.	1104. SK.	33 GİRİŞ
	1105. SK.	
	107. SK.	
	1108. SK.	
	1110. SK.	
	1164. SK.	
	1166. SK.	
	1204. SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	1206. SK.	
	1066. SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	1061. SK.	
	1059. SK.	
	1062. SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	1102. SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	5. SK.	
	1055. SK.	
	1054. SK.	
	1056. SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	1204. SK.	
	1188. SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İSİMSİZ SK.	

12. Yeni K y Mahallesi

YENİ K�Y MAH.	İSİMSİZ SK.	11 GİRİŞ
	İSİMSİZ SK.	
	1056. SK.	
	KARANFİL 5. SK.	
	1055. SK.	
	1054. SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	1015. SK.	
	1021. SK.	
	1033. SK.	
	1022. SK.	

13. Yunus Emre Mahallesi

YUNUS EMRE MAH.	İSİMSİZ SK.	22 GİRİŞ
	1013. SK.	
	1012. SK.	
	1011. SK.	
	1010. SK.	
	1007. SK.	
	997. SK.	
	992. SK.	
	991. SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	989. SK.	
	987. SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	İSİMSİZ SK.	
	966. SK.	
	967. SK.	
	968. SK.	
	969. SK.	
	970. SK.	
	971. SK.	
İSİMSİZ SK.		
İSİMSİZ SK.		

14. Ali Pınar Mahallesi

ALİ PINAR MAH.	22. SK.	5 GİRİŞ
	23. SK.	
	29. SK.	
	31. SK.	
	23. SK.	